TERK ETME HAZİNESİ

'Viveka Chudamini'

SHANKARA

Swai Prabhavananda ve
Christopher Isherwood'dan
Mehmet Ali Işım

dergâh yayınları doğu düşüncesi

Shankara

Swai Prabhavananda ve Christopher Isherwood'dan
Mehmet Ali Işım

TEFRİK ETME HAZİNESİ
«Viveka Chudamani»

doğu
düşüncesi

DERGÂH YAYINLARI
P.K. 1240 - İSTANBUL

SUNUŞ

Düşünce dünyamız iki asırdan beri dar ufaklara hapsedilmiş bulunmaktadır. Tarihî-islâmi kaynaklı fikirlere yabancılaştıktan sonra Batıya yönelen okur-yazarlarımız, geniş bir tercüme, adapte ve aktarma faaliyetine giriştiler. Tanzimat döneminde başlayan bu yöndeki faaliyetler özellikle Cumhuriyetten sonra hükümetlerin maarif siyasetleri meyanında sayılagelmiştir. Maarif Vekaletince 1940 larda seri halinde Latin, Yunan, İtalyan, Fransız, İngiliz, Alman, Amerikan, Rus v.b. dillerinden yüzlerce eser tercüme ettirilip yayımlandı. Birinci derecede kültür eserleri olduğu ifade edilen bu kitapların bir kısmının gerçekte klasiklikle uzak yakın ilgisi yoktu. Tercüme klasikler serisinden muradın batılı bir millî kültür oluşturmak olduğu ifade edilmiştir. Bu seriyi okuyup özümleyerek yetişen nesillerin, Türkiye'yi «çağdaş uygarlık düzeyi»ne ulaştıracakları kanaati son yıllara kadar yaygınlığını korudu.

İnsanlık tarihi boyunca insanlığın ortaya koyduğu tek medeniyet Batı medeniyeti olmadığı gibi, düşünce tarihi de Batıyla sınırlanamaz. Türkiye iki asırdır kendi öz düşüncesine yabancı kaldığı gibi, Batı sahası dışında

kalmış medeniyetlerce oluşturulmuş fikrî eserlere de yabancı kladı. Yayınevimiz, «Çağdaş Türk düşüncesi», «İslâm düşüncesi», «Batı düşüncesi» yanında «Doğu düşüncesi» dizisini yayımlamakla, düşünce dünyamıza geniş boyutlu bir saha kazandırmak amacındadır. Doğu düşüncesi dizisinde, İslâm düşüncesi dışındaki Doğunun fikrinî ürünleri yayımlanacaktır.

DERGÂH YAYINLARI

İçindekiler

Shankara'nın hayat hikâyesi ve felsefesi/9

- Hayat hikâyesi/11
- Shankara felsefesinin esasları/17
- Dünya görüntüsünün mahiyeti/20
- Bir şeyin üzerine başka bir şeyi koyma veya Maya/2
- Maya : Hem bir hakikatin ifadesi, hem de bir prensip
- Brahman ve Iswara/29
- Kötülük problemi/33
- En son gaye/38
- Metodlar ve usûller/42

Tefrik etme hazinesi/45

SHANKARA'NIN HAYAT HİKÂYESİ VE FELSEFESİ

HAYAT HİKÂYESİ

Hayat hikâyesinin güzel ve hayalî bulutları, şair, filozof ve bir aziz olan Shankara'nın sade, sevimli, çocukça simasını ihata ediyor. Lâkin, Onun hayat hikâyesi hakkında çok az bir malûmatımız var.

Shankara, Miladî 686 yıllarında güney Hindistan'daki Malabar kasabasının Kaladi köyünde doğdu. Brahmin ailesindendir. On yaşındayken, akademik bir derecede yetişkin bir kimse olmuştu. Ancak bütün mukaddes yazıları okumuş ve ezberlemiş değildi, lâkin onların bir çoğu üzerine şerh yazmışdı ve memleketin her yerinden ona gelen meşhur bilginlerle tartışmalar yapmıştı.

Küçük çocukların eğitime başladıkları bir zamanda, kitap bilgisinin boşluğundan bıkmıştı. Öğrencilerinin, vazettikleri yüksek hakikatleri fiilen icra etmediklerini gördü. Hakikaten, içinde yaşadığı bütün toplum, materyalist ve zevk arayıcı idi. Hindistan ruhî bir zeval devresinden geçiyordu. Gençlik hararetiyle yanan Shankara, kendi hayatını, insanları hakikat yollarına geri götürecek bir örnek yapmaya karar verdi.

Bu sırada, babası öldü. Çocuk, hayat ve ölüm muamması üzerinde çok düşündü ve onu çözmeye azmetti. Varlığın mânasını araştırmasında, her şeyle alâkasını kese-

cekti. Moha Mudgaram «Hayâlin darmadağın olması» adlı şiirini o zaman yazmışdı. Az veya çok lâfzi tercümesi şöyledir :

Zevcen kimdir? Oğlun kimdir?
Bu dünya yolları hakikaten acaiptir.
Sen kimin eserisin? Nereden geldin?
Cehaletin çok geniştir, sevgilim.
Bu sebepten, bu şeyleri düşün taşın ve
Tanrıya ibadet et.

İnsanın aptallığına bak :
Çocukluk da oyuncaklarıyla meşgul,
Gençliğinde sevgili tarafından meftun olmuş,
Yaşlılıkta gailelerle ezilmiş
Ve daima Tanrı'yı unutmuş.
Saatler uçuyor, mevsimler geçiyor, hayat zeval buluyor,
Fakat ümit rüzgârı devamlı olarak onun kalbinde
Esiyor.

Doğum ölümü getirir, ölüm doğumu getirir :
Bu kötülüğün ispatı lâzım değildir.
Öyleyse, ey insan mutluluğun nerede?
Bu hayat, bir lotüs yaprağının üzerindeki su gibi
Ahenk içinde titriyor.
Ve bu değişme denizinin üzerine nasıl köprü kurulacağını
Ancak bir hâkim bize, bir an içinde, gösterebilir.

Beden buruştuğu zaman, saçlar
beyazlaştığı zaman,
Damaklar dişsiz kaldığı zaman, ve yaşlı

adamın asası, onun ağırlığı altında bir kamış gibi sallandığı zaman,
Onun arzu kabı hâlâ doludur.

Oğlum sana ızdırab getirebilir,
Zenginliğin cennetin teminatı değildi :
Bu sebepten zenginliğine,
Veya ailene, veya gençliğine kıymet ver
Herşey geçicidir, herşey değişicidir.
Bunu bil ve kurtul.
Tanrının sevincine gir.

Ne huzuru ne de mücadeleyi
Dostla veya akrabayla, arkadaşla veya düşmanla elde etmeye çalışma.
Ey sevgili, şayet kurtuluşa ulaşırsan,
Herkese müsavî ol.

Bundan sonra, Shankara annesini, ölmeden önce onu ziyarete geleceğine yemin ederek, terketti. Hazırlıklarını yaptı ve bir öğretici aramak üzere yola çıktı.

Narmada ırmağının kıyılarında, gerçeğin bilgisine ulaşmış olan, meşhur filozof ve araştırıcı Gaudapada ile karşılaştı. Shankara yaşlı adamdan, kendisini talebeliğe kabul etmesini istedi. Fakat Gaudapada onu reddetti. Onun, Brahmanla vahdet içinde kalmak için yemini vardı. Bununla beraber, Shankarayı en ileri müridi Govindapada'ya gönderdi. Govindapada onu talebeliğe kabul etti ve O'nu tefekkür ve Yoganın bütün seyri hususunda eğitti. Shankara, kısa bir zaman içinde, bütün tasavvufî idrâki başardı, ve kendisini başkalarına öğretmek üzere yola çıktı.

Bir sabah, Ganj ırmağında yıkanmaya giderken, en aşağı, dokunulmazlar kastının (sınıfının) bir azası olan bir Chandala'ya rastladı. Adamın yanında dört tane köpek vardı ve onlar Shankara'nın yolunu kapatıyorlardı. Brahmin Shankara, Chandala'ya yolundan çekilmesini emretti. Fakat Chandala şöyle cevap verdi: «Şayet sadece bir tek Tanrı varsa, nasıl bir çok çeşit insan olabilir? Nasıl herhangi kast veya itikat ayrılıkları olabilir?» Shankara, utanç ve saygıyla dolmuştu. Chandala'nın önünde yere eğildi. Bu tesadüf, Shankaraya «Manisha Panchaka» adındaki en güzel şiirlerinden birini ilham etti. Bu şiir, her biri şu nakaratla son bulan, beş kıtadan ibarettir:

> Her yerde tek varlığı görmeyi öğrenmiş olan kişi,
> Brahmin olsun veya Chandala olsun o, benim
> öğreticimdir.

Shankara, memleketin bilginleri arasında, önce öğreticileri ve sonra onların talebelerini doğru yola döndürerek, öğretilerine başladı. Talebelerinden biri, meşhur filozof Mandan Misra idi. Mandan Misra, aile reisliği hayatının, münzevîlik hayatından çok üstün olduğuna inanmış, ve fikrine Hindistan'ın her yerinde iştirâk edilen ve hürmet gösterilen bir kimse idi. Shankara, onunla münazara etmeye karar verdi ve onun evine kadar gitti. Eve ulaştığı zaman, kapıları kilitli buldu. Misra dinî bir ayin yapıyordu ve rahatsız edilmek istemiyordu. Shankara, on yaşındaki bir çocuğun haylaz ruhuyla, yakındaki bir ağaca tırmandı ve oradan avluya atladı. Misra, kalabalığın arasında onu gördü. O, bilhassa genç olan münzevîleri kabul etmezdi, müstehziyâne sordu: «Bu traşlı kafa nereden

geliyor?» Shankara arsızca cevap verdi: «Görmek için gözlerin var, efendim, traşla kafa boyundan yukarı gelir!» Misra'nın huysuzluğu kayboldu, Shankara onu taciz etmeye devam etti ve en nihayet, ikisi de münzevîlerin ve aile reislerinin hayatlarının nisbî değerleri üzerinde bir mübahaseye girişmeyi kabul etti. Mübahaseyi, şayet Shankara kaybederse, bir aile reisi olacak; Misra kaybederse, bir münzevî olacaktı. Mübahase günlerce sürdü. Misra'nın öğrenimli karısı, Bharati, hakem oldu. Sonunda, Shankara, Misra'yı manastır hayatının üstünlüğüne inandırmaya muktedir olmuştu ve Misra onun müridi oldu. Daha ileride, Shankara'nın Brahma Sutra'ları üzerine tefsirleri ni izah eden, Misra olacaktı.

Shankara'nın hayatı, Himalâyalardaki Kedarnath kasabasında son buldu. Öldüğünde otuziki yaşındaydı. Bu kısa hayatı boyunca, pek çok manastırlar kurdu ve on tane manastır düzeni keşfetti. Bu, o zamana kadar Hindistanda kurulmuş olan ilk manastır sistemi idi ve Shankaranın sistemi zamanımızda dahi hâlâ mevcuttur. O, yenilik çıkaran bir kimseden ziyade, bir reformcu idi. O, yeni bir doktrin veya itikat vazetmedi. Lâkin zamanının ruhî hayatına yeni bir tahrik verdi. Hindistanın din tarihi sahasına, bin yıllık fasılalarla ayrılmış üç heybetli dağ zirvesi gibi, Buddha, Shankara ve Ramakrishna hakimdir.

Shankaranın edebî çalışması dehşetlidir. O, sadece Vedanta Sutra'ları, temel Upanishad'lar ve Bhagavad Gita üzerine tefsirler yapmakla kalmadı. Upadeshasahasri ve Viveka Ghudamani (Tefrik Etme Hazinesi) isimli, iki mühim felsefî eser meydana getirdi. Shankara, aynı zamanda, bir çok şiirlerin, ilâhîlerin, duaların ve Vedanta üzerine yazılmış küçük çalışmaların yazarıdır.

Tefrik Etme Hazinesi, ihtimalen talebelerin ezberlemesi daha kolay olsun diye, tamamen şiir şeklinde yazılmıştır. Satırlar uzun ve karışıktır. Shankara'nın mesajı, harfî şeklinden, sonsuz derecede daha mühimdir: Metinlerde açıklık, tercümenin yegâne amacı olmuştur. Bu sebepten, lüzumlu olduğu zaman, tefsir etmekte ve genişletilmekte tereddüt edilmemiştir; fakat tercüme, aslına çok yakındır.

SHANKARA FELSEFESİNİN ESASI

«Gerçek; Mutlak varlık, bilgi ve mutluluk olan Brahman'dır. Kâinat gerçek değildir. Brahman ve Atman (İnsanın mânevi benliği), birdir.» Shankara, felsefesini bu kelimelerle özetliyor. Bu cümlenin neticeleri nelerdir? Shankara «gerçek» ve «gerçek olmayan» la neyi ifade etmek istiyor?

Shankara, «Gerçek» olarak sadece değişmeyeni ve yok olmayanı kabul ediyor. Bu tarifi yapmayla, onun Upanişad'ları ve atası Gaudapada'nın öğretilerini takip ettiği anlaşılmaktadır. Şayet varlığı geçici ise, ne herhangi bir obje (nesne), ne de herhangi bir çeşit bilgi gerçek olamaz. Mutlak gerçek daimî varlığı, -mevcudiyeti- ifade eder. Şayet uyanık durumlarla rüya görme durumları esnasındaki muhtelif tecrübeleri düşünürsek, rüya görme esnasındaki tecrübelerin uyanık durumdaki tecrübeler tarafından ve uyanık durumdaki tecrübelerin rüya görme durumundaki tecrübeler tarafından tekzip edildiklerini keşfederiz. Her iki tecrübede, rüyasız uykuda yok olur. Başka bir deyimle, zahiri veya derunî her bilgi mevzuu değişikliğe hedeftir ve bu sebepten Shankara'nın tabiriyle «gerçek değildir.»

O halde, bütün tecrübelerimizin ötesindeki gerçek

nedir? Bizi asla terketmeyen yalnız bir tek şey vardır: Derin şuurluluk. Bu her tecrübenin değişmeyen hususiyetidir. Bu şuurluk gerçek, mutlak benliktir. Rüyasız uykuda «kendimiz» şahsiyetimiz adını verdiğimiz ego duygusu geçici olarak cehalete (avıdya) dalmış ve ortadan kaybolmuş iken, gerçek benlik bir müşahid olarak mevcuttur.

Vedanta felsefesi, realizm ve idealizm arasında merkezî bir durum işgal eder. Garb realizmi ve idealizmi, zihin ve madde arasında bir fark olduğu fikri üzerine temel kurmuşlardır; Hint felsefesi zihni ve maddeyi aynı kategoriye koyar yâni ikisinde bilgi objeleri olduğu fikrini kabul eder. Bununla beraber, Shankara Berkeley'in bir habercisi değildir.

Shankara, dünyanın sadece -varlığı bizim idrakimize dayandığından dolayı- gerçek olmadığını söylemiyor. Shankara'ya göre, dünya «hem vardır hem yoktur» Onun gerçek olmadığı, aydınlanmış bir ruh, en yüksek mistiki tecrübeye ulaştığı zaman, anlaşılabilir. Aydınlanmış bir ruh, deneyüstü (transcendental) şuurluluğa ulaştığı zaman, Benliği (Atman), saf mutluluk, saf akıl ve «ikincisi olmayan Bir» olarak idrak eder. Bu şuurluluk durumunda her çokluk anlayışı kaybolur, artık «benim» ve «senin» duyguları yoktur. Alâlâde şekilde bildiğimiz dünya kaybolmuştur. O zaman benlik, bu dünya görüntüsünün temeli, Bir, Gerçek, Brahman olarak mümtaz olur. Shankara uyanık durumda tecrübe edilen dünya görüntüsünün yakından tetkik edildiği zaman bir halka şeklinde kıvrılmış bir ipten başka hiçbir şey olmayan, tasavvur edilmiş bir yılana benzetilebileceğini söylüyor. Gerçek bilindiği zaman, artık bir görüntü tarafından al-

datılamayız yılan görüntüsü ipin gerçeği içinde kaybolur, dünya Brahman'da kaybolur.

Diğer Hint felsefesi sistemleri -Sankhya, Yoga veya Nyana - tabii dünyanın, aydınlanmış bir ruhun gözlerine görünmese dahi, objektif (nesnel) bir gerçeğe sahip bulunduğunu iddia ediyorlar. Advaita Vedanta bu hayatî nokta onlardan ayrılır: Bu felsefe, düşünce ve madde dünyasının en yüksek gerçeğini reddeder. Zihin ve madde, sonlu objeler ve benzerleri, Brahman'ın yanlış bir tefsiridirler Shankara'nın öğrettiği şey budur.

DÜNYA GÖRÜNTÜSÜNÜN MAHİYETİ

Shankara düşünce ve madde dünyasının gerçek olmadığını söylemekle, onun mevcut olmadığını kastetmiyor. Dünya görüntüsü hem vardır hem yoktur. O, cehalet (hergünkü şuurluluğumuz) durumunda tecrübe edilmiştir ve göründüğü kadar mevcudiyeti vardır. Aydınlanma durumunda, tecrübe edilmemiştir ve mevcudiyeti kaybolur. Shankara herhangi bir tecrübeye, o tecrübe edildiği müddetçe, mevcut olmayan olarak bakmıyor, lâkin çok tabii olarak ferdin kendine ait hayâlleri (illusion) ile evrensel veya dünya hayâli arasına bir farklılık koyuyor. Ferdin kendine ait hayâllerine pratibhasika (hayalî), dünya hayâline de uyavaharika (tabiî) adını veriyor.

Meselâ, bir insanın rüyaları onun şahsi hayâlleridir. Kişi uyandığı zaman bu hayâller kaybolurlar. Fakat evrensel hayâl - dünya hayâli - kişi Brahman'ın bilgisi vasıtasıyla Hakikat'ın farkında olmadıkça, o insanın bütün hayatı boyunca devam eder. Shankara hem bu iki çeşit hayâlle, kısır bir kadının oğlu gibi tam bir imkânsızlık ve tam bir tezat teşkil eden bu gerçek olmayan, hayalî olan fikirler arasına da ayrıca bir farklılık koyuyor.

O zaman biz burada, dünyanın var olduğu ve var ol-

madığı gibi birbirine zıt iki fikirle karşı karşıyayız. O, ne gerçektir ne de mevcut olmayandır. Ancak bu görülen zıddiyet, sadece Shankara'nın Maya adını verdiği bir hakikatin ifadesidir. Bu Maya'nın yani dünya - görüntüsünün menşei ebedî Brahman içindedir. Maya mefhumu Shankara'ya göre sadece isimlerden ve şekillerden müteşekkil olan tabiî dünyaya mahsustur. O mevcut olmayan değildir, ancak mevcudiyeti dayandığı gerçekten, Brahmandan ayrıdır. O ebedi menşeinin bilgisi içinde görünmediğinden dolayı, gerçek değildir. Dünya görüntüsü Mayadır, sadece Benlik, Atman gerçektir.

BİR ŞEYİN ÜZERİNE BAŞKA BİR ŞEYİ KOYMA VEYA MAYA

Felsefe problemlerinin en zor olanı, sonlu ile sonsuz arasındaki ilişkidir: Bu dünyanın nasıl var olduğu problemidir. Şayet biz, sonlunun kendine ait mutlak bir gerçeği olduğuna ve onun sonsuzdan zuhur etmiş olduğuna ve onun sonsuzun hakiki bir değişmesi olduğuna inanırsak, veya sonsuza (Hıristiyan ilâhiyatçılarının kabul ettiği gibi) tabiî dünyanın deneyüstü (transcendental) bir ilk sebebi olarak bakarsak, o zaman sonsuzun artık sonsuz olmadığını kabul etmeliyiz. Kendisini görülen kâinata değiştiren bir Tanrı'nın, kendisi de değişmeye hedeftir. Ona mutlak gerçek olarak bakılamaz. Bir dünya yaratan bir Tanrı, yaratma faaliyetleriyle kendisini hudutlar, ve böylece sonsuz olmaktan çıkar.

Bununla beraber, şayet dünyayı Maya olarak düşünürsek, bu zorluk bertaraf edilmiştir. Bundan başka, kâinatı bu şekilde izah edişimiz modern ilmin buluşlarına mükemmelen uygundur ki, o şöyle izah edilebilir:

«Sathı üzerindeki gayrimuntazamsızlıkları ve buruşuklukları ile bir sabun köpüğü, rölativite teorisiyle izah edilmiş olan yeni kâinatın belki de en iyi ifadesidir. Kâinat sabun köpüğünün iç kısmı değildir, satıhıdır ve bu şişmiş kabarcığın iç kısmında kalan cevher boş zamana kaynamış boş mekândır.

Böylece, kâinatın mahiyetini analiz ettiğimiz ve onun - ne mutlak şekilde gerçek, ne de mutlak şekilde mevcut olmayan - Maya olduğunu keşfettiğimiz zaman, sabun köpüğünün tabiî sathının mutlakın ebedî varlığını nasıl muhafaza ettiğini öğreniriz.

Upanişadların, Brahman'ı maddî ve müessir kâinatın ilk sebebi olarak farzeder göründüğü gerçektir. Onlar, kâinatın Brahman'dan zuhur ettiğini, onun içinde var olduğunu ve sonunda onun içine karışıp kaybolduğunu beyan ediyorlar. Shankara asla Upanişadları doğrudan doğruya tekzip etmiyor, lâkin böyle cümleleri, farklı bir şekilde izah ediyor. Kâinatın Brahman'ın üzerine konmuş bir şey olduğunu söylüyor. Brahman ebedî olarak sonsuz ve değişmemiş kalır. O, bu kâinata dönüşmemiştir. O sadece cehaletimizde, bize bu kâinat olarak görünür. Tıpkı bazen bir ip kangalını bir yılan yerine koyduğumuz gibi, görünen kâinatı da Brahman yerine koyarız.

Bu yerine koyma teorisi (vivartavada), ayrılmaz şekilde sebebiyet teorisi ile bağlantılıdır. Maya olan çokluk dünyasında, sebep —ilişki vardır. Maya'nın içinde, zihin, sebeblilik ilişkisi olmaksızın faaliyet gösteremez. Fakat Mutlağa münasebetle sebep ve neticeden bahsetmek, sadece gülünçtür. Dünyaya neyin sebep olduğunu bilmeye uğraşmak, dünyanın üstüne çıkmaktır, Maya'nın sebebini bulmaya çalışmak, Maya'nın ötesine girmektir. Bunu başardığımız zaman, Maya kaybolur, zira sebep mevcut olmaz. O zaman mevcut olmayan bir neticenin nasıl bir sebebi olabilir? Başka deyimle, esas mahiyetiyle Brahman'la Maya'nın arasındaki ilişki, insan aklının herhangi bir ameliye usûlüyle bilinemez ve anlatılamaz.

MAYA : HEM BİR HAKİKATİN İFADESİ, HEM DE BİR PRENSİP

Shankara'ya göre, düşünce ve madde dünyasının tabiî veya rölativ (izafî) bir mevcudiyeti vardır ve yegâne, mutlak gerçek Brahman'ın yerine konmuştur. Biz cehalette kaldığımız müddetçe (yani deneyüstü şuurluluğa ulaşmadıkça), yerine konmanın neticesi olan bu görünür dünyayı tecrübe etmeye devam edeceğiz. Deneyüstü şuurluluğa ulaşıldığı zaman, yerine konan şey kaybolur.

Bu yerine konan şeyin mahiyeti nedir? Shankara, Brahma Sutraları şerhinde şöyle diyor, «Yerine konan şey, evvelce başka bir yerde müşahede edilmiş bir şeyin, hafıza tarafından şuurluluğa görünen temaşasıdır. Bir yılan görürüz. Onu hatırlarız. Ertesi günü, bir ip kıvrımı görürüz. Hatırlanmış yılanı onun yerine koyarız, o surette onun mahiyetini yanlış anlarız.»

Shankara teorisine yapılacak bir itirazı önceden umuyor ve ona cevap veriyor. Biz, Brahman'ın bir anlayış objesi olmadığını işaret etmekle yerine koyma teorisine itiraz edebiliriz. Bir yılanı anlamadığımız bir ip yerine nasıl koyabiliriz? Bir dünya görüntüsünü, duygularımıza görünür olmayan bir gerçeğin yerine nasıl koyabiliriz? «Zira her insan, nesneleri, önüne konmuş olan diğer öyle nesnelerin (yani duygu organları ile temasa gelen) nes-

nelerin yerine koyar.» Shankara buna şu cevabı veriyor : «Brahman, mutlak mânada, objektif olmayan değildir. Zira Brahman ego fikrinin objesidir. Ego fikri Benliğin bir ifadesi olduğundan dolayı, manevî Benliğin var olması lâzım geldiğini, sezgi vasıtasıyla iyice anlıyoruz. Nesnelerin önümüze konmuş olan diğer objelerin yerine konabileceği mutlak bir gerçek değildir; zira ancak cahil kimseler, mavi bir rengi, duygu anlayışının bir nesnesi olmayan gökyüzü üzerine koyabilirler.»

Bu ifadenin daha fazla bir izahı lâzımdır : Brahman asla, bizim her günkü duygu anlayışımıza görünür değilse de, Gerçeğin, manevî Benliğin farkında olduğumuz bir hareket tarzı vardır. Brahman'ın Mutlak varlık, bilgi ve mutluluk olduğu söylenmiştir. Ancak, deneyüstü şuurlulukda, bunu tamamiyle bilebiliriz. Ancak Brahman, normal şuurluluğumuza da kısmen görünür. Brahman varlıktır (mevcudiyettir), ve biz var olduğumuzu tamamen biliyoruz.

Bu mânada, her birimiz manevî Benliğe (Atman veya yaratığın içindeki Brahmana) ait ruhî bir bilgiye sahibiz. Manevî Benlik, gerçek, asla bir duygu anlayışı objesi değildir, bununla beraber cehalette olduğumuzdan dolayı, ferdî bir şahsiyet fikrini Ali veya Mehmet olma fikrini farkında olduğumuz Varlığın yerine koyarız. Biz bu Varlığın bizim ferdî mülkümüz olmadığını, evrensel ve mutlak olduğunu anlamaya muktedir değiliz. Manevî Benlik, bundan dolayı normal şuurluluğumuzda «ego fikrinin objesi» olarak mevcuttur. Varlığın üzerine ego fikrinin konması, insan olarak bizim ilk ve en mühim davranışımızdır. Biz bu merkezî üzerine koyma davranışını yaptığımız an «ben benim, ben ferdim, ben ayrıyım, ben bir şahısım» dediğimiz an, daha fazla üzerine koymayı ka-

çınılmaz kılan bir çeşit zincirleme reaksiyon tesis ederiz. Kendimiz için ferdiyet iddiası, her yerde ferdiyeti murat eder. O, otomatik olarak, Brahman olan Varlığın, bir'in bölünmemiş gerçeğin üzerine yaratıklara ve nesnelere ait bir çokluk dünyası koyar. Ego fikri ve dünya görüntüsü birbirlerine dayanırlar. Deneyüstü şuurlulukda ego fikrini kaybedince, dünya görüntüsünün ister istemez kaybolması icabeder.

Bu üzerine koyma davranışı ne zaman ve nasıl vuku buldu? Ferdî doğuşumuzda mı, yoksa önceki bir hayatımızda mı? Ego fikrinin neticesi olarak tabiî dünyanın varlığa geldiği —Âdemin zuhuru hikâyesine ait— tarihî bir an mı vardı? Böyle soruların faydasızlığı, kendini belli edecektir. Biz sadece bir daire içinde dolaşıp dururuz. Bu dünya görüntüsü nedir? Maya. Onun sebebi nedir? Cehaletimiz. Bu cehaletimiz nedir? O da Maya. Şayet değişmeyen bir gerçek evvelce var idiyse ve varsa ve daima var olacaksa, Maya'nın zaman içinde, belli bir tarihî anda başladığına nasıl ihtimal verebiliriz? Veremeyiz.

Bu sebepten, Maya'nın da Brahman gibi herhangi bir başlangıcı olmadığı neticesini çıkarmaya mecburuz. Sebep olarak cehalet ve netice olarak dünya görüntüsü, daima mevcut olmuştur ve daima mevcut olacaktır. Onlar tohum ve ağaç gibidirler. Cehaletimizin sebep olduğu «gerçeği ve gerçek olmayanı birleştirme», günlük yaşantılarımız da evrensel olarak belli bir şeydir. Shankara şöyle diyor : «Ego olmayan objenin ve ego fikri (benliğin üzerine konmuş) olan sujenin, aydınlık ve karanlık gibi birbirlerine zıt oldukları ve ayrı olmayacakları aşikârdır ve ispatı gerektirmez. Yine de onların ayrı ayrı vasıfları az bir derecede hüviyetlendirilebilir ise de, insanın (yanlış bilgisi yüzünden) bu farklı mevcudiyetleri ve ayrı ayrı

vasıflarını ayırdedememesi tabiidir. İnsan, gerçek ile gerçek olmayan birleştirerek, ve «ben buyum», «şu benimdir» gibi ifadeler kullanarak, herbir şeyin üzerine bir diğerinin mahiyetini ve vasıflarını koyar».

Shankara, burada üzerine koyma ameliyesindeki iki sahneden bahsediyor. Birincisi, ego fikri, mevcudiyeti gerçek, manevî benlik üzerine konmuştur. Sonra, olduğu gibi dışarıya zahire ulaşan ego fikri kendisini, bedenle ve bedenin zihnî ve fizikî vasıflarıyla ve faaliyetleriyle hüviyetlendirir. Biz bu «benin» gerçekten ne olduğunu hiç düşünmeden, gayet tabiî bir şekilde, «şişmanım», «yorgunum», «yürüyorum», «oturuyorum» deriz. Daha da ileri gideriz. Zahirî nesnelerin ve durumların bütün bütün kendimize ait olduklarını iddia ederiz. «Ben bir cumhuriyetçiyim», veya «bu ev benimdir» gibi beyanlarda bulunuruz. Üzerine koymalar çoğaldıkça, «dün üç tane denizaltı batırdık» veya «benim bir hayli sigortam var» gibi olağanüstü cümleler, mümkün ve normal olur. Egomuzu, az veya çok, kâinattaki herşey ile hüviyetlendiririz.

Şayet bir an için, ip ve yılan tasvirine dönersek, Maya'nın da başlangıçsız olduğu gösterilebilir. Yılanın ip üzerine konması ancak, biz bir yılanın neye benzediğini hatırlayabiliyorsak, mümkündür. Asla yılan görmemiş olan bir çocuk, hiçbir zaman onu bir ip üzerine koyamaz. O zaman yeni doğmuş bir çocuğun, «yılan'ı» (dünya görüntüsünü) «ip» (Brahman) üzerine koyması nasıl mümkün olur? Biz bu soruya ancak, bütün insanlık için genel olan ve başlangıçsız bir zamandan beri mevcut olan evrensel bir «yılan hâtırasını» kaziye diye kabul edersek, cevap verebiliriz. Bu yılan hâtırası Mayadır.

Shankara, Maya'nın sadece evrensel değil lâkin, başlangıçsız ve sonsuz olduğunu da, söylüyor. Bununla bera-

ber, evrensel bir prensip olan Maya ile ferdî olan cehalet (avidya) arasında bir ayırım yapılmalıdır. Ferdî cehalet başlangıçsızdır, lâkin herhangi bir anda son bulabilir : bir insan ruhî aydınlanmaya ulaştığı zaman, cehalet kaybolmuştur. Böylece dünya bir ferdin şuurluluğundan kaybolabilir ve ancak geri kalan diğer insanlar için var olmaya devam eder. Bunu söylemeyle, Shankara'nın felsefesi, Batı'nın subjektif idealizminden esaslı şekilde ayrılıyor.

BRAHMAN VE ISWARA

Bir anlamda, dünya görüntüsü, Maya'nın faaliyeti vasıtasıyla Brahman'ın üzerine konmuş olduğundan beri, Brahman kâinatın en son sebebidir. Brahman sebeptir, Maya neticedir. Ancak, mutlak Gerçek, katiyetle geçici faaliyete ve değişmeye muktedir olmadığından dolayı, Brahman'ın kendisinin dünyayı değiştirdiği veya Onu yaratmış olduğu söylenemez. Bundan dolayı, yaratıcı prensibi izah etmek için başka bir kelimeyi, İswara'yı kullanmalıdır. Iswara Maya ile birleşmiş Brahmandır. Brahman'ın ve Onun, sonsuz ve başlangıçsız bir faaliyet için de kâinatı yaratan, idame ettiren ve yok eden kudretinin bir kombinezonudur. İswara şahıslandırılmış Tanrıdır, sıfatlı Tanrıdır.

Felsefe sistemine göre, kâinat, Guna'lar adı verilmiş üç kuvvetten kompoze olmuş, farksızlaşmış madde, Prakriti'nin bir tekâmülüdür. Yaradılış, bu kuvvetlerin dengesindeki bir karışıklıktır. Guna'lar Batının atomik yapı teorisindeki gibi bir şeye, haddinden fazla bir kombinezonlar çokluğuna girmeye başlar. Bu kombinezonlar, has elementler, objeler (nesneler) ve yaratıklardır. Bu Prakriti kavramı az veya çok Shankara'nın Maya kavramına uyar lâkin şu mühim farkla ki : Maya'nın mut-

lak bir gerçeği olmadığı lâkin Brahman'a dayandığı kabul edilirken, Prakriti'nin Mutlak Gerçekten (Purusha) başka ve müstakil olduğu kabul edilmiştir. Bundan dolayı, kâinatın en son sebebi olarak izah edilebilen Prakriti'den ziyade, İswara'dır.

O zaman, biri gayrişahsî Brahman olan, diğeri ferdî Iswara olan iki Tanrı mı vardır? Hayır. Sadece, Maya'nın rölativ cehaleti tarafından görüldüğü zaman, Brahman Iswara olarak görülür. Iswara, Maya'nın sahip olduğu aynı gerçek derecesine sahiptir. Fert Tanrı, Brahma-nın en yüksek mahiyeti değildir. Swami Vivekananda'nın ifadesiyle, «Ferdî Tanrı», ferdî olmayanın insan zihni tarafından okunuşudur.»

Devamlı olarak mutlak Brahman'ın şuurluluğunda yaşamış olan Sri Ramakrishna, şu tasviri kullanmıştır: «Brahman, başlangıcı ve sonu olmayan sonsuz bir okyanusa benzetilebilir. Tıpkı şiddetli soğuk nedeniyle okyanusun bazı kısımlarının donup buz olması ve şekilsiz suyun şekile sahip görünmesi gibi, zahitin de şiddetli sevgisi nedeniyle Brahman şekil ve şahsiyet alıyormuş gibi görünür. Fakat bilgi güneşi doğduğu zaman, şekil yine zail olur. O zaman kâinatta kaybolur ve sonsuz Brahman-dan başka görülen hiçbir şey olmaz.»

Iswara bir anlamda bir fert ise de onu, ferdî insan ruhu jiva'ya benzer veya jiva ile aynı olarak görmekten sakınmalıyız. Iswara, jiva gibi Maya ile birleşmiş Brahmandır. Ancak şu farkla ki Iswara, Maya'nın yöneticisi ve kontrol edicisidir, jiva ise Maya'nın hizmetkârı ve oyuncağıdır. Bu sebepten herhangi bir aykırı fikir olmaksızın diyebiliriz ki; biz aynı zamanda, hem Tanrı'yız hem de Tanrı'nın hizmetkârlarıyız. Mutlak, tabiatımızda, Brah-

man ile biriz; rölativ tabiatımızda, Iswara'dan başkayız ve Ona kuluz.

Ferdî Tanrı Iswara'ya ibadet, bir insanî ruhaniyet yolu boyunca epey götürebilir, onu bir aziz yapabilir. Fakat bu en son bilgi değildir. Tamamiyle aydınlanmış olmak, Iswara'nın ötesine gitmek, ferdî ilâhî görüntünün ötesindeki gayrişahsî gerçeği tanımaktır. Brahman daima bizim içimizde olduğundan dolayı, Brahman olabiliriz. Fakat Iswara insanî şahsiyetimizin üzerinde ve ondan farklı olduğundan dolayı, asla Iswara olamayız. Bundan dolayı asla kâinatın yöneticileri olamayacağımız neticesi çıkar, zira bu Iswara'nın fonksiyonudur. Iswara'nın fonksiyonunu gaspetmek arzusu, egonun en yüksek deliliğidir. Bu Hıristiyan edebiyatında iblisin isyanı olarak sembolize edilmiştir.

Brahma Sutra'ları yazarı Vyasa da aynı noktaya işaret ederek bu kudret sadece Iswara'ya ait olduğundan dolayı, hiç kimsenin kâinatı yaratma, yönetme veya yoketme kudretini elde edemeyeceğini söylüyor. Shankara tefsirinde problemden şöyle bahsediyor: «Şayet bir insan ferdî şuurluluğunu hâlâ muhafaza ederken, tahdit edilmiş Brahman'a (Iswara'ya) ibadetle, en yüksek yöneticinin bilgisine ulaşırsa Onun kudreti sonlu mudur yoksa sonsuz mudur? Bu soru uyandığı zaman, bazı kimseler onun kudretinin sonsuz olduğunu delillerle göstermeye çalışacaklar ve (Iswara'nın bilgisine ulaşan kişilerden) mukaddes yazılara ait metinleri tekrarlayacaklardır;» «Onlar kendi krallıklarına ulaşırlar», «Bütün Tanrılar onlara hürmet gösterirler», «Onların arzuları bütün dünyalarda yerine gelmiştir». Fakat Vyasa «kâinatı yönetme kudreti hariç» diyerek bu soruya cevap verir. «Yalnız Iswara'ya ait olan yönetme kudreti hariç, Iswara'nın bütün diğer kud-

retleri kurtulmayla elde edilebilir. Bunu nasıl biliriz? Çünkü o kişi yaradılışa ait mukaddes yazılara hedeftir. Bu metinler herhangi bir şeye herhangi bir rabıta içindeki kurtulmuş ruhları imâ etmiyor. Ona «daima mükemmel» adı verilmesinin nedeni budur. Mukaddes yazılar da kurtulmuş ruhların kudretlerinin, Tanrıya ibadetle ve Tanrı sonrasını aramayla elde edildiklerinden, bahsediyor; bundan dolayı, onların kâinatın yönetiminde yerleri yoktur. Gene, bu kurtulmuş ruhlar hâlâ ferdî şuurluluklarını muhafaza ettiklerinden dolayı, iradelerinin farklı olması mümkündür, Biri yaratmayı arzu ederken, bir diğeri yok etmeyi arzu edebilir. Bu ihtilâftan kaçınmanın yegâne yolu, bütün iradeleri bir tek iradeye tâbi kılmaktır. Bu sebepten, kurtulmuş ruhların iradelerinin En Yüksek Yöneticinin iradesine tabi oldukları neticesini çıkarmalıyız.

Şayet yalnız bir şuurluluk, bir Brahman varsa, gören kimdir ve görülen kimdir? Kim, Brahman'ı Iswara olarak görür ve jiva kimdir? Onlar farklı mıdırlar yoksa bir midirler?

İnsan Maya'nın hudutları içinde olduğu müddetçe, bir olan, çokluk olarak görülmüştür. Cehalet, görüntüye tapmaktan daha iyi bir şey yapamaz; ve —insan zihninin kavrayabileceği ve insan kalbinin sevebileceği en yüksek fikir— Iswara, bütün görüntülerin yöneticisidir. İnsan zihni mutlak gerçeği asla anlayamaz, sadece onun mevcut olduğu neticesine ulaşabilir ve onun, projekte edilmiş görüntüsüne ibadet edebilir. Bu ibadet ameliyesi içinde, zihin saflaşır, ego fikri sis gibi uçar, üzerine koyma kaybolur, Iswara ve dünya görüntüsü deneyüstü şuurluluğun ateşinde kaybolurlar ki o zaman, tek, her şeyi kuşatan, zamansız Hakikat, Brahman'dan başka gören ve görülen hiçbir şey yoktur.

KÖTÜLÜK PROBLEMİ

Her din veya felsefe sistemi, kötülük problemi ile uğraşmaya mecburdur. Maalesef, bu problem tam mânasıyla izah edilebilmiş olmaktan ziyade, mutâd şekilde izah edilmiştir. «Tanrı'nın kendisi tamamen iyilik olduğu halde, niçin kötülüğe müaade ediyor?» sorusu sorulmuştur.

Bu soruya Batı dinleri tarafından verilen iki cevaptan biri şudur : Bazen bu kötülüğün bize ceza ve eğitici kabilinden olduğu söylenmiştir. Tanrı bizi, günahlarımızdan dolayı harb, kıtlık, zelzele, kaza ve hastalıkla cezalandırır. O, iyilik vasfını denemek ve kuvvetlendirmek için, (ya doğrudan doğruya ya da Şeytanın faaliyeti vasıtasıyla) bizi imtihan eder. İncil tarafından verilmiş olan cevap budur. Gerçi bir an için Vedanta felsefesine göre onun belli bir hakikat derecesi ihtiva ettiğini görecekse de, bu cevap bugün birçok kimsenin nefretini uyandırır ve modası geçmiş bir cevaptır.

Şimdi daha fazla kabul edilmiş olan diğer cevap, bu kötülüğün hiç mevcut olmadığıdır. Biz hayatı —subspecie aeternitatis— görürsek, kötülüğün gerçeğe sahip olmadığını ; iyiliğin yanlış bir tefsiri olduğunu anlayacağız.

Vedanta felsefesi, bu iki cevapla da hemfikir olmuyor. Birincisi ile az bir derecede olsa bile, ikincisi ile hiç.

Vedanta felsefesi, sadece özel bir tarzda mütalâa ile, kötülüğünün iyiliğe nasıl dönüştürülebileceğini soruyor. Şayet biz zihinlerimizi Tanrı üzerine tespit edersek, ızdırab ve talihsizlik daha kolayca doğabilir lâkin onlar, süreleri hudutlu dahi olsa çok gerçek tecrübelerdir. Vedanta, mutlak anlamda, kötülüğün gerçek olmadığını kabul ediyor. Fakat bu görüş noktasından bize iyiliğin de gerçek olmadığını hatırlatıyor. Mutlak gerçek, iyiliğin ve kötülüğün, zevkin ve acının, başarı ve felâketin ötesindedir. İyilik ve kötülük, ikisi de Maya'nın görünüşleridir. Onlar, Maya mevcut olduğu müddetçe mevcutturlar. Maya'nın içinde kâfi derecede gerçektirler.

«Tanrı niçin kötülüğe müsaade ediyor?» sorusu, hakikatte en yanlış şekilde ifade edilmiş bir sorudur. Bu, bir kimsenin «Tanrı niçin iyiliğe müsaade ediyor?» diye sorması kadar, gülünçtür. Bugün hiç kimse, yağmurun felâketi mucip bir sele niçin müsaade ettiğini soramaz; hiç kimse, ateş bir insanın yemeğini pişirirken bir diğer insanın evini yakıyor diye ateşe şükredemez veya onu şikâyet edemez. Herhangi bir ferdî kelime anlamında, Brahman'ın «iyi» olduğunun söylenmesi de uygun değildir. Brahman, İsa'nın «iyi» olduğu anlamda, «iyi» değildir. Zîra, İsa'nın iyiliği; Maya'nın içinde idi, Onun hayatı rölativ dünya üzerine yansımış olan gerçeğin ışığını ifade etmiştir. Gerçeğin kendisi, her tabîi olanın hâttâ en kutsalın bile ötesindedir. O safiyetin, güzelliğin, mutluluğun, ihtişamın veya başarının ötesindedir. O ancak, biz mutlak şuurluluğun mutlak bilgi'nin mutlak sevinç olduğu anlamını çıkardığımız zaman, «iyi» olarak izah edilebilir.

Fakat belki, soru hiç de Brahman'ı ima etmiyordur. Belki de, bu fikirde, Tanrı, Maya'nın yöneticisi, İswara-yı ifâde ediyor. Şayet bu böyle ise Vedanta felsefesi, Tan-

rının bizi imtihan eden, ekseriya müstehak olunduğunda bizi cezalandıran ve mükâfatlandıran, âdetleri bizimki gibi olmayan, bir kanun koyucu ve bir şeyin vukuunu önceden haber vermeyen sert bir baba olduğu fikrinde, İncille mutabakata varabilir mi? Cevap hem evet hem hayırdır. Vedanta'nın karma doktrini, mutlak, otomatik bir adalet doktrinidir. Hayat olaylarımız, acılarımız ve zevklerimiz tamamen, başlangıçsız bir zamandan beri, bu hayattaki ve sayısız evvelki mevcudiyetlerdeki geçmiş faaliyetlerimizin neticeleridir. Rölativ bir görüş noktasından bakıldığı zaman, Maya tamamiyle merhametsizdir. Biz tamamen hakettiğimizi elde ederiz; ne fazlasını ne eksiğini. Şayet biz görünen bir adaletsizlikten şikâyet ediyorsak, bize bu adaletsizliği hasıl eden davranış, hafızamızın erişimi dışındaki mazide gömülü olduğundan dolayıdır. Bir dilenci, bir kral, bir atlet veya bir sakat olarak doğmuş olmak, sadece diğer yaşantılara ait faaliyetlerin karmaşık bir neticesidir. Bizim kendimizden başka şükredeceğimiz hiç kimse yoktur. Iswara ile pazarlık etmeye, Onu teskin etmeye veya üzüntülerimizden O'nu sorumlu tutmaya çalışmak faydasızdır. Zayıflığımız için ispatı olmayan bir şeytan icat etmek faydasızdır. Ondan anladığımız şey Maya'dır ve Iswara sadece bu sert ve ciddî gerçeği ifade eder.

Rölativ bir görüş noktasından, bu görüntü dünyası dükasvetli bir yerdir, ve böyle oldukça bizi sık sık yeise düşürür. Daha geniş bilgili araştırıcılar bize aksini anlatırlar. Biz içimizdeki gerçeğin, Atman'ın muğlak bir şekilde dahi şuurunda olduğumuzda, dünya çok farklı bir görünüş alır. Dünya bir adalet avlusu değil, daha ziyade bir cimnasyumdur. İyilik ve kötülük gene mevcutturlar, lâkin onlar daha ziyade bedenlerimizi kuvvetlendirmek için faydalanılabilecek ipler, sıçrama atları ve paralel çubuklar gi-

bi görünürler. Maya sonsuz olarak dönen bir acı ve zevk tekerleği değil, lâkin daha ziyade gerçeğin şuurluluğuna tırmanılacak bir merdivendir. Bu görüş noktasından, talih ve talihsizlik ikisi de «lutûf»dur, yâni fırsatlardır. Her tecrübe, bize ona yapıcı şekilde bir reaksiyon Maya'ya olan bağımızın bir zincirini kırmaya yardım eden ve bizi ruhî kurtuluşa yakınlaştıran bir reaksiyon gösterme şansını sunar. Bundan dolayı, Shankara Maya'yı iki çeşide ayırıyor; avidya (kötülük veya cehalet) ve vidya (iyilik). Avidya, bizim gerçek benlikden uzaklaşmamıza sebep olan ve bizim «gerçek» hakkındaki bilgimizi örten şeydir. Vidya, cehalet örtüsünü kaldırmayla bizim gerçek benliğe yaklaşmamızı mümkün kılan şeydir. Biz Maya'nın ötesine mutlak benliğin şuurluluğuna ulaştığımız zaman, vidya ve avidya ikisi de aşılmıştır.

Şimdiye kadar, Maya prensibinin; gerçek benlik, Atman üzerine ego fikrinin konması olduğu söylenmişti. Ego fikri, komşularımızdan farklı olmak için yanlış bir ferdiyet iddiası taslıyor. Bu sebepten, bu iddiaya karşı çıkan herhangi bir davranışın, bizi doğru bilgiye, manevî benliğin şuurluluğuna doğru bir adım ilerleteceği neticesi çıkıyor. Şayet biz komşularımızla kardeşliğimizi tanırsak; şayet onlarla samimî olarak, gerçekçi olarak, merhametli olarak ilişki kurmaya çalışırsak; şayet politik olarak ve ekonomik olarak eşit adalet, eşit haklar için, ırk, sınıf ve inanç farklarının kaldırılması için çalışırsak, işte o zaman ego fikrine karşı çıkmakta ve evrensel, ferdî olmayan Varlığın farkında olmaya doğru hareket etmekteyiz. Tıpkı bütün bencil motivlerin ve faaliyetlerin ahlakî kötülüğe ait olması gibi, yukarıda bahsedilen bütün motivler ve faaliyetler ahlakî iyilik olarak tanınmıştır. Bu anlamda, ve sadece bu anlamda, —iyi düşünceler ve faaliyetler bizi

bi görünürler. Maya sonsuz olarak dönen bir acı ve zevk tekerleği değil, lâkin daha ziyade gerçeğin şuurluluğuna tırmanılacak bir merdivendir. Bu görüş noktasından, talih ve talihsizlik ikisi de «lutûf»dur, yâni fırsatlardır. Her tecrübe, bize ona yapıcı şekilde bir reaksiyon Maya'ya olan bağımızın bir zincirini kırmaya yardım eden ve bizi ruhî kurtuluşa yakınlaştıran bir reaksiyon gösterme şansını sunar. Bundan dolayı, Shankara Maya'yı iki çeşide ayırıyor; avidya (kötülük veya cehalet) ve vidya (iyilik). Avidya, bizim gerçek benlikden uzaklaşmamıza sebep olan ve bizim «gerçek» hakkındaki bilgimizi örten şeydir. Vidya, cehalet örtüsünü kaldırmayla bizim gerçek benliğe yaklaşmamızı mümkün kılan şeydir. Biz Maya'nın ötesine mutlak benliğin şuurluluğuna ulaştığımız zaman, vidya ve avidya ikisi de aşılmıştır.

Şimdiye kadar, Maya prensibinin; gerçek benlik, Atman üzerine ego fikrinin konması olduğu söylenmişti. Ego fikri, komşularımızdan farklı olmak için yanlış bir ferdiyet iddiası taslıyor. Bu sebepten, bu iddiaya karşı çıkan herhangi bir davranışın, bizi doğru bilgiye, manevî benliğin şuurluluğuna doğru bir adım ilerleteceği neticesi çıkıyor. Şayet biz komşularımızla kardeşliğimizi tanırsak; şayet onlarla samimî olarak, gerçekçi olarak, merhametli olarak ilişki kurmaya çalışırsak; şayet politik olarak ve ekonomik olarak eşit adalet, eşit haklar için, ırk, sınıf ve inanç farklarının kaldırılması için çalışırsak, işte o zaman ego fikrine karşı çıkmakta ve evrensel, ferdî olmayan Varlığın farkında olmaya doğru hareket etmekteyiz. Tıpkı bütün bencil motivlerin ve faaliyetlerin ahlakî kötülüğe ait olması gibi, yukarıda bahsedilen bütün motivler ve faaliyetler ahlakî iyilik olarak tanınmıştır. Bu anlamda, ve sadece bu anlamda, —iyi düşünceler ve faaliyetler bizi

Maya'nın ötesine, «gerçeğin» şuurluluğuna götürürlerken, kötü düşünceler ve faaliyetler bizi Maya'nın içine daha derin şekilde soktuğundan dolayı —iyiliğin, kötülükten daha fazla gerçek veya daha muteber olduğu söylenebilir.

«Günah» ve «iyi ahlâk» kelimeleri, Vedanta felsefesinin ruhuna yabancı şeylerdir, çünkü onlar düşünce ve faaliyete ait, elzem bir mülkiyet duygusu belirtirler. Şayet biz, «ben iyiyim», veya «ben kötüyüm» diyorsak. Sadece Maya'nın lisanını konuşmaktayız. Herhangi birimizin diyebileceği yegâne gerçek cümle, 'Ben Brahman'ım, cümlesidir. St. François de Sales «hattâ tövbemiz dahi huzur dolu olmalıdır» diye yazdığı cümlesinde, mübalâğalı pişmanlığın, tıpkı aşırı kendini tebrik gibi sadece bizi ego fikrine, Maya yalanına daha fazla bağlayacağını anlatmak istiyor. Biz, ahlakî davranışın bir yol olduğunu, kendisinde bir bitim yâni yeterlilik olmadığını asla unutmamalıyız. Yegâne muteber bilgi, gayrışahsî gerçeğin bilgisidir. Ondan ayrı, en derin hikmetimiz kara cehalettir ve en titiz doğruluğumuz tamamiyle beyhudedir.

EN SON GAYE

Vedanta felsefesinin de, her diğer dinî düşünce sistemi gibi, merkezî bir hipotez üzerine temel kurmuş olduğu söylenebilir. Hayatın en son gayesi, hatiyetle, Brahman'ı tanımaktır (bilmektir) şayet Brahman mevcutsa. Fakat bundan emin olabilir miyiz? Kâinatta temeli teşkil eden. Gerçeğin var olmadığı mümkün müdür? Hayatın sadece, ölen ve oluşan, daimî değişme içindeki mânasız bir cereyan olması mümkün müdür?

Vedanta'nın bu derece çekici olmasının nedeni, onun gerçeğe iman ve itikat yoluyla değil de, deneysel olarak yaklaşmaya çalışmasıdır. Shankara bize, ruhanî hayata girebilmemizden önce, Brahman'ın mevcudiyetini bir itikat (doğma) olarak kabul etmemiz lâzım geldiğini, söylemiyor. Hayır O, bizi kendimizi keşfetmeye davet ediyor.

Hiçbir şey, ne öğretici, ne de mukaddes yazı bizim için bir şey yapamaz. Öğreticiler ve mukaddes yazılar, sadece ferdî gayrete teşvik edici şeylerdir. Lâkin böyle olduğu gibi, onlar çok etkili de olabilirler. Bunun bir adlî dava, sizin de bir hakim olduğunuzu tasavvur edin. İki taraf üzerindeki şahitleri tarafsız olarak dinleyin. Onların şahsiyetlerini, kelimelerini, yaşantı şartlarını düşünün. Kendi-

nize sorun bu adamlar yalancı veya riyakâr veya deli kimseler midir, yoksa gerçeği mi söylüyorlar? Dünyanın büyük mukaddes yazılarını mukayese edin ve sorun onlar birbirlerini tekzip mi ediyorlar yoksa mutabakata mı varıyorlar? Ondan sonra hükmünüzü verin.

Fakat Shankara'nın dediği gibi, sadece tasdik etmek kâfi değildir. Tasdik etmek, faal bir araştırmaya doğru atılmış ilk doğru adımdır. Brahman'ın mevcudiyetinin yegâne tatminkâr ispatı, doğrudan doğruya şahsî tecrübedir, ve herbirimiz ona sahip olmalıyız.

Modern ilim, Vedanta'nın dünya tasavvurunu tasdik etmeye doğru yolalmaktadır. Modern ilim, şuurluluğun değişik derecelerde her yerde mevcut olabileceğini kabul ediyor. Nesneler ve yaratıklar arasındaki farklar, sadece atomik şeklin değişik düzenlenmeleridir, sathî farklardır. Elementler diğer elementlere dönüştürülebilirler. Hüviyet geçicidir. İlim henüz mutlak Gerçek fikrini kabul etmiyor, ama katiyetle red de etmiyor. Shankara, modern ilme ait hiç bir şey bilmiyordu. Lâkin O'nun yaklaşması esasen ilmîdir. Shankara'nın felsefesi, tefrik etme (ayrım yapma) yaşantımızın her anında, kendimize ve her tecrübe durumumuza ve nesnemize tatbik edilecek bir tefrik etme çalışması üzerine temel kurmuştur. Tekrar tekrar, günde binlerce defa kendimize, bu gerçek midir, yoksa gerçek değil midir, bu hakikat midir, yoksa hayâl midir, bu mahiyet midir, yoksa sadece görüntü müdür?» diye sormalıyız. Böylece gerçeğe doğru gittikçe daha derinleşiriz.

Hepimiz var olduğumuzu biliyoruz. Kendi şuurluluğumuzun tamamen farkındayız. Fakat bu şuurluluğun, bu varlığın mahiyeti nedir? Tefrik etme kabiliyeti kısa zamanda bize, ego fikrinin esaslı bir gerçek olmadığını ispat edecektir. Onun ötesinde bir şey vardır. Bu şeye

«Brahman» adını verebiliriz. Lâkin Brahman, sadece bir başka kelimedir. O, aradığımız şeyin mahiyetini açıklamaz.

Brahman, mevcut olan bir cevher veya bir şey gibi bilinebilir mi? Fiilin alelâde anlamında, hayır. Bir şeyi bilmek, onun objektif (nesnel) bilgisini elde etmektir. Böyle bilgi mekâna, zamana ve sebebiyete dayanan rölativ bilgidir. Biz, mutlak şuurluluğu bu şekilde bilemeyiz, çünkü mutlak şuurluluk bilginin kendisidir. Brahman, bütün diğer bilgilerin kaynağıdır; O, bileni, bilgiyi ve bilineni ihata eder. O, zamandan, mekândan ve sebepten hürdür onlara bağlı değildir.

Bu cihette, tefrik etme çalışması ilmî metodlardan ayrılır. Âlim, tek bir bilgi objesi üzerinde konsantre olur ve o objeyi fizikî duygu anlayışının menzili içinde, cihazların, matematiksel hesapların, kimyasal analizlerin ve buna benzer şeylerin yardımıyla, araştırır. Onun araştırması, bir seyahat gibi zaman ve mekân içinde gittikçe daha derinlere uzar gider. Din filozofu, zamanı, mekânı ve ego fikrinin buudlarını yok etmeye çalışmaktadır ve böylece egodan, bedenden veya zihinden daha yakın olan «Gerçeği» açığa çıkarmaya çalışır.

O, şimdiye kadar var olmuş ve daima var olan şeyin farkında olmaya çalışmaktadır ve bu farkında oluş şuurluluğun bir cephesi değil fakat şuurluluğun kendisidir. Aydınlanmış araştırıcı sadece Brahman'ı tanımaz; O kişi Brahman'dır, O, varlıktır, O, bilgidir. Mutlak hürriyet ulaşılabilinen bir şey değildir, mutlak bilgi kazanılabilinen bir şey değildir. Brahman bulunabilecek bir şey değildir. Nüfuz edilmesi lâzım gelen sadece Maya'dır. Yenilmesi lâzım gelen sadece cehalettir. Tefrik etme ameliyesi, menfî bir ameliyedir. Müspet hakikat, bizim gerçek tabiatımız,

ebedî olarak mevcuttur. Biz Brahman'ız bizi bu bilgiden ancak cehalet ayırır.

Deneyüstü şuurluluk veya Brahman ile birlik (vahdet), asla ilmî araştırma metodları ile tetkik edilemez, zira böyle araştırma azamî derecede duygu anlayışına dayanır ve Brahman duyguların anlayışı ötesindedir. Fakat bu, biz kendimiz en son gayeye ulaşıncaya kadar, araştırıcıların tecrübelerindeki gerçek'ten şüphe etmeye veya bu gerçeği örtmeye mahkûm olduğumuz, anlamına gelmez. Hatta tefekkür de (meditation) ve ruhsal hayatta en küçük bir gayret dahi, bizi içgörüş ve inançla mükâfatlandıracaktır ki, bu hakikaten gerçeğe ve huzura götüren yoldur. Biz kendimizi aldatmıyoruz veya hipnotize etmiyoruz. Gerçek mevcuttur. Muhakkak ki, bizim aşağı, üstün ve tereddütlü anlarımız olacaktır, lâkin, biz yine de bu inanca döneceğiz. Bununla beraber, ruhî kazanç az da olsa kaybolmamıştır veya boşa israf olmamıştır.

METODLAR VE USÛLLER

Deneyüstü şuurluluğa ulaşmak için bir çok yollar vardır. Sanskritde bu yollara, Yogalar veya Brahman ile vahdet yolları adı verilmiştir. Farklı Yogaların farklı mahiyetleri vardır. Hakikaten, her fert gerçeğe biraz farklı bir şekilde yaklaşacaktır.

Hindu din edebiyatında, genellikle dört esas Yoga bilinir : Karma, Bhakti, Jnana ve Raja. Çok kısa bir şekilde onların karakteristik vasıfları şöyledir :

KARMA YOGA : İsminin de delâlet ettiği gibi, çalışma ve faaliyetle ilgili Yogadır. Her vazifemizi, başarı ve başarısızlık, övgü veya azarlama, alâka çekme veya endişe olmaksızın, icra etmeyle, komşularımız için kendini düşünmez bir şekilde çalışmayla, her faaliyeti ibadet nevinden bir hizmet addetmeyle, ego fikrini derece derece yok edebiliriz. Karma Yoga yoluyla, Karma'nın ötesine geçebiliriz ve her faaliyetin ötesindeki gerçeği tecrübe edebiliriz.

BHAKTİ : İbadet, ferdi Tanrı Iswara'ya veya İsa, Buddha, Ramakrishna gibi büyük bir öğreticiye ibadet Yogasıdır. Tecessüm etmiş bir ideale, bu sevgili hizmetle, bu ferdî ibadetle, merbut şahsiyeti en azamî şekilde tamamiyle aşar. Bu Yoga, merasim, ibadet ve dinî âyin-

ler Yogasıdır. Bu Yogada âyin, konsantrasyona bir yardım olarak mühim bir rol oynar. Zira âyin hareketleri, Karma Yoganın hareketleri gibi, zihni tekrar tekrar başka tarafa kaymaktan alakoyar ve onun objesi üzerinde sabit kalmasına yardım ederler. Bu Yoga, çok kimseler için takip edilebilecek en kolay yoldur.

JNANA YOGA : İbadetin duygusal iştiyakından şüphe eden kuvvetli ve sofu akıllar için daha uygun bir Yoga çeşididir. O, saf tefrik etme Yogasıdır. O, aklı akıl yoluyla aşar. Ona Iswara, mihrap, sûret, âyin lâzım değildir. O ,gayrışahsî Brahman'a daha çabuk bir yakınlaşma arar. Bu yol belki daha direk lâkin daha zor ve sarp ve ancak birkaç kişi tarafından yürünebilen bir yoldur.

RAJA YOGA : Tefekkür (Meditation) Yogası. Bir dereceye kadar diğer üç Yogayı kendisinde toplayan bir Yogadır. Bu Yoga, Karma Yogayı dışında bırakmaz ve gerçek tefekkür; ibadete ve tefrik etmeye ait bir karışım olduğundan dolayı Bhakti ve insana yakınlaşma yollarının ikisinden de faydalanır.

Shankara, bu kitabın göstereceği gibi ibadete çok muktedir idiyse de, mizacı dolayısıyle Jnana Yogaya, saf tefrik etme yoluna, meyletti. Onun parolaları; feragat, tefrik etme ve kendini kontroldür. Bazı kimseler, bilhassa dialogun baş kısımlarında, onun sofuluğunu çok nahoş bulabilirler; fakat aşırı bir hassaslığın tehlikelerine, gailesiz iyimserliğin ifratına, sadece duygusal olarak kendini nefsin arzularına bırakmayla gerçek bir ibadet şaşkınlığına karşı değerli bir islah edici tedarik eden tamamiyle bu ayrıcalıktır, bu sofuluktur. Shankara bu Maya dünyasının hayâllerinin etkisinde değildi. O, Maya'nın görülen zevklerini ve lezzetlerini merhametsiz bir samimiyet-

le reddediyor. Bu esas sebepten dolayı, Shankara aydınlanmış araştırıcının gözleri önünde yeralan, kâinatın bütün değişimini bu derece kuvvetli olarak izah etmeye muktedirdi. Brahman tecrübe edildiği zaman, bütün yaratıklar ve nesneler, Mutlak'a olan gerçek ilişkileriyle görülmüşlerdir, o zaman bu dünya hakikaten bir cennettir; dünya Brahman'dan başka hiç bir şey değildir, mutlak şuurluluktan, bilgi ve huzurdan başka hiç bir şey değildir. «Hazine»nin talebesi güç mücadelelerden sonra bu idraki başarır ve Shankara'nın kitabı, O'nun sevincinin dışa taşmasıyla kapanır.

TEFRİK ETME HAZİNESİ
(Viveka Chudamani)
Shankara

Daimî olarak en yüksek mutluluğa gömülmüş olan, mükemmel öğretici Govinda'nın önünde diz çöküyorum. Onun gerçek tabiatı duygu yoluyla veya zihin yoluyla bilinemez. O ancak mukaddes yazıların bilgisiyle açıklanabilmiştir.

Yaşayan herhangi bir yaratık için, bir insan şeklinde doğmayı başarmak oldukça zordur. Bedenin ve iradenin kuvvetini elde etmek daha da zordur; sâfiyet daha da zordur; ruhanî bir hayat yaşamak bunlardan da zordur; hepsinden de zor olan mukaddes yazıları anlamaktır. Atman ve Atman olmayan şeyler arasındaki farkı tefrik, Atmanın kendisini doğrudan doğruya anlama, Brahman ile devamlı birlik (vahdet) ve son kurtuluş bunlar, bin milyar kere iyi yaşamlı tecessümler liyâkatından geçmedikçe, elde edilemez.

Ancak Tanrının lûtfuyla, biz şu üç nadir avantajı elde edebiliriz. İnsanî doğuş, kurtuluş arzusu ve aydınlanmış bir öğreticiye mürid olmak.

Yine de, bununla beraber her nasılsa, bedenî ve zih-

nî kuvvetle ve mukaddes yazıların bir anlayışıyla bu nadir insanî doğuşu elde etme yolunu bulmuş kimseler vardır. Ancak onlar öylesine aldanmışlardır ki, kurtuluş için mücadele etmezler. Böyle insanlar kendi kendilerini öldüren kimselerdir. Onlar gerçek olmayana kapılırlar ve kendilerini imha ederler.

Zira, bedenî ve zihnî kuvvetle beraber insanî doğuşu elde etmiş insanın, aldanmadan dolayı kendi en yüksek iyiliğini başaramamasından daha büyük aptallık olabilir mi?

İnsanlar mukaddes yazıları ezbere okuyabilirler, kurban kesebilirler, ayinler yapabilirler, ilâhlara ibadet edebilirler.

Lâkin, bir insan hatta bir çok yüz yaşların sonunda dahi. Atman'la aynı olduğu bilgisine uyanmadıkça kurtuluşu elde edemez.

Mukaddes yazılar, ölümsüzlüğün, çalışmayla veya zürriyet yoluyla veya zenginliklerle elde edilemeyeceğini, lâkin ancak feragat etme yoluyla elde edilebileceğini, ifade ediyor. Bundan dolayı, çalışmanın bize kurtuluşu getiremeyeceği meydandadır.

Bu sebepten, akıllı adam zahirî şeylerdeki zevk iştiyaklarını terk etsin, ve kurtuluş için sıkı sıkıya mücadele etsin. Mukaddes ve yüksek ruhlu bir öğretici arasın ve kendisine öğretilen «Gerçeğe» bütün kalbiyle bağlansın.

O, doğru tefrik etmeye bağlılıkla, Brahman ile vahdet yüksekliğine tırmanacaktır, dünyevîliğin geniş suları içine batmış olan kendi ruhunu kurtaracaktır.

Sukûneti artmış olan ve Atman'ı tefekküre çalışan kişi, bütün dünyevî faaliyetleri terketsin ve bu dünyevîlik bağlarını koparmak için mücadele etsin.

Doğru faaliyet, kalbi temizlemeye yardım eder, lâkin

bize «Gerçeğin» doğrudan doğruya anlayışını vermez. «Gerçek», milyonlarca davranışla değil, tefrik etme yoluyla anlaşılmıştır.

Doğru anlayış, bize bir ipin gerçek tabiatını gösterir, ve onun büyük bir yılan olduğunu zanneden aldanmış inancımızla sebep olunan korkuyu yokeder.

Gerçeğin kesin bilgisi, mukaddes davranışlarla veya sadaka vermelerle veya solunum eksersizleri ile, değil, ancak doğru öğreti üzerinde tefekkür etme yoluyla öğrenilmiştir.

Esas olarak gayeye ulaşmada başarı, araştırıcının vasıflarına dayanır. Uygun zaman, yer ve diğer faktörler onun elde edilmesine yardımcıdırlar.

Bundan dolayı, Atman'ın gerçek olduğunu bilen kişi, tefrik etmeye çalışsın. Fakat o kişi ilk önce Brahman'ı mükemmel şekilde bilen ve şefkati okyanus kadar geniş olan bir öğretici bulmalıdır..

Bir insan, büyük anlayış kudretlerine sahip bir akla sahip olmalı, bilgili olmalı, muhakemesi şüpheleri yenmeye muktedir olmalıdır. Ancak bu vasıflara sahip olan bir kimse Atman'ın bilgisine hazırdır.

Brahmanı aramak için, ancak tefrik etme melekesine sahip olan, zihni bütün eğlencelerden uzaklaşmış olan, sükûnete sahip olmuş olan soylu iyi huylara sahip olan, kurtuluş için bir arzu hisseden kişi, vasıflı olarak, düşünülebilir.

Bu hususta hakimler, Brahman'a ulaşmak için dört vasıftan bahsetmişlerdir. Bunlar mevcut olduğu zaman, gerçeğe ulaşmak başarılabilir, eksik oldukları zaman başarılamaz.

Birincisi; bahşedilmiş olan, ebedi ve ebedi olmayan şeyler arasındaki farkı tefrik etmedir, ikincisi; bu dün-

yanın ve öteki dünyanın zevklerinden feragat etmedir, üçüncü olarak sükûnet ile başlayan altı tane iyi huy hazinesi gelir, sonuncusu ise, katiyetle kurtuluş arzusudur.

Brahman gerçektir; kâinat gerçek olmayandır. Bunun böyle olduğuna sabit inanca; ebedi ve ebedi olmayanı tefrik etme adı verilmiştir.

Feragat : gözlerin, kulakların ve diğer duyguların verdiği bütün zevkleri terketmedir, bütün geçici zevk nesnelerini terk etmedir, fizikî bedeni ve hattâ en yüksek bir ruhu taşıyan bedeni arzulamayı terk etmedir.

Devamlı olarak onların kusurlarını, noksanlarını görmeyle zihni bütün objektif şeylerden ayırmaya ve onu gayesine yâni Brahman'a doğru yöneltmeye, sukûn adı verilmiştir.

Duyu organlarını anlayış organlarını, faaliyet organlarını objektif şeylerden uzaklaştırmaya ve onların her birini kendilerine ait olan merkezler de hapsetmeye; kendini kontrol adı verilmiştir. Gerçek zihnî muvazene, zihni zahiri saiklere karşı reaksiyon göstermekten menetmedir.

Muhalefet, şikâyet, ve figân etmeksizin her çeşit sıkıntıya katlanmaya; sabır adı verilmiştir.

Mukaddes yazıların ve öğreticinin öğrettiklerinin gerçek olduğuna dair aklî anlayış üzerine temel kurmuş bir inanca; hakimler tarafından «Gerçeğin» idrakine götüren inanç adı verilmiştir.

Aklı devamlı olarak Brahman üzerinde konsantre etmeye ve onu orada sabit tutmaya; kendini teslim etme adı verilmiştir. Bu katiyen boş, asılsız düşüncelerle zihni bir bebek gibi teskin etmeyi ifade etmez.

Kurtuluşu istemek; ego duygusuyla başlayan ve fizikî bedenin kendisine kadar devam eden, cehaletle işlenmiş

engellerden, bir şahsın kendi gerçek tabiatını idraki yoluyla kurtulmuş olmayı istemesidir. Hatta bu kurtuluş arzusu az bir derecede mevcut olsa dahi, Öğreticinin lûtfu ile ve feragât etme ve sukûn gibi iyi huyların pratiği ile, kurtuluş arzusu şiddetlenecektir. Ve meyvasını verecektir.

Bir insan da feragât etme ve kurtuluş arzusu şiddetli bir derece de mevcut olduğu zaman, sukûn ve diğer iyi huylar meyvalarını verecekler ve gayeye ulaştıracaklardır.

Feragât etme ve kurtuluş arzusu zayıf derecede ise, sukûn ve diğer iyi huylar çöldeki bir serap gibi, sadece bir görünüştür.

Bütün kurtuluş yolları arasında, ibadet en yüksek olanıdır. Bir kimsenin samimi olarak gerçek tabiatını araştırmasının ibadet olduğu söylenmiştir.

Başka bir deyimle, ibadet bir kimsenin kendi At-man'ının gerçeğini araştırması olarak tarif edilebilir. At-man'ın gerçeğinden sonra ,yukarıda bahsedilen vasıflara sahip olan araştırıcı, kendisini her bağdan kurtuluşa götüren yolu öğrenebileceği aydınlanmış bir öğretici aramalıdır.

Öğretici, mukaddes yazıları derin şekilde bilen, arınmış, şehvetten kurtulmuş, Brahman'ı mükemmel bir şekilde bilen tanıyan bir kimsedir. O devamlı olarak Brahmana dalmıştır, yakıtı tükenmiş bir alev gibi sakindir, gizli bir güdü tanımayan bir sevgi okyanusudur, aciz şekilde kendilerini O'na emanet eden bütün insanlara bir arkadaştır.

Araştırıcı, öğreticiye hürmetkâr bir teslimiyet ile yakınlaşır. Tevazuu, sevgisi ve hizmeti ile O'nu memnun et-

tiği zaman, Atman hakkında bilmek istediği her ne varsa ona sorabilir.

Ey her mürite arkadaş olan hâkim! Senin önünde diz çöküyorum. Ey hudutsuz merhamet! Ben dünya denizine düştüm abıhayat gibi asla son bulmayan lûtfu dağıtan gözlerle beni kurtar.

Ben hiç bir insanın söndüremeyeceği dünya ormanının ateşi içinde yanıyorum .Geçmişin kötü eylemleri, dev rüzgârlar gibi beni öteye beriye savuruyor. Korku içindeyim. Sana sığınıyorum. Beni ölümden kurtar. Senden başka barınak bilmiyorum.

Huzuru ve büyüklüğü elde etmiş saf ruhlar vardır. Onlar baharın gelmesi gibi, insanlığa iyilik getirirler. Onlar bu korkunç dünya okyanusundan geçmişlerdir. Onlar hiç bir bencil güdü olmaksızın, başkalarının da bu okyanusu geçmelerine yardımcı olurlar.

Tıpkı dünya güneşin ışınları ile kavrulduğu zaman, kendi düzenine göre dünyayı serinleten ay gibi, başkalarının dertlerini kendi düzenlerine göre tedavi etmeye çalışmak bu büyük ruhların esas tabiatlarıdır.

Ey Hakim! Senin dudakların Brahman'ın mutluluğunun tadına dalmıştır, ve O'nunla doludur. Dudaklarından bana abıhayat damlaları gibi kelimeler akıt. Ey Hakim! Ben bu dünyevî hayatın kavurucu sıcaklığı ile yanmaktayım. Bir an için senin gözlerinin üzerinde durduğu kişiler inâyet edilir kişilerdir. Bu senin onları kabul edişindir, onlara sahip oluşundur.

Ben bu dünya okyanusunu nasıl geçeceğim? Gayem ne olacaktır? Hangi yolu tutacağım? Hiç birini bilmiyorum. Ey Hakim! Merhametli ol. Beni kurtar. Bu dünyevî hayatın sefaletlerine nasıl son verileceğini bana söyle. Hiç bir şeyi esirgeme.

Dünya ormanının kızgın alevleri ile kavrulmuş olan mürit bu kelimeleri söyler. Büyük ruh, bu şekilde ona sığınmak isteyen mürite bakar ve gözleri şefkat gözyaşları ile ıslanmıştır. Müriti derhal korkusundan kurtarır.

Sığınağını aramış olan bu mürit kurtuluş için susamış, vazifelerini uygun şekilde ifâ etmiş, kalbi sakinleşmiş ve zihin sukûnetini elde etmiş bir kimsedir. Akıllı ve kutsal kişi bütün acılığıyla gerçeği öğretmeye başlar.

Ey basiretli kişi! Korkma senin için tehlike yoktur. Dünyevî hayat okyanusunu geçmek için bir yol vardır. Hakimlerin bu okyanusu geçmek için kullandıkları temel metodu sana açıklıyacağım.

Vedanta'da öğretildiği gibi. «Gerçeğin» mânası üzerine tefekkür en yüksek aydınlanmaya ulaştırır. Bununla dünyevî hayat sefaletinin tamamen yokolacağı ifade edilir.

Bu kudretli metodla dünyevî hayatın dehşeti son bulur. Onunla dünya okyanusunu aşabilir ve en yüksek mutluluğa ulaşabilirsin.

Mukaddes yazılarda, araştırıcının kurtuluş yolunun doğrudan doğruya; inanç, teslimiyet ve ibadet yoluyla Tanrı ile devamlı vahdet halinin olduğu, beyan edilmiştir. Bunlarla muhkim olmuş olan kişiye cehalet tarafından işlenmiş olan fizikî şuurluluk bağından kurtuluş hasıl olur.

Sen cehalet ile arkadaş olduğundan dolayı, içindeki ilâhî Atman, Atman olmayana bağlı olarak görünür. Bu doğumlar ve ölümler de virdaim'inin yegâne sebebidir. Atman ile Atman olmayan arasındaki farkı tefrik etme yoluyla uyandırılmış olan aydınlanma alevi, cehaletin neticelerini tâ köklerine kadar yakıp yokedecektir.

Mürit :

Ey Hakim! Sorularımı dinle. Şayet dudaklarından bir

cevap alabilirsem, kendimi inâyet edilmiş hissedeceğim.

Hakikatte, bu bağ nedir? Nasıl oldu? Neyin içine kök salmıştır? Bir insan bu bağdan nasıl kurtulabilir? Atman nedir? Atman olmayan nedir? En yüksek Atman nedir? Bir kimse onların arasındaki farkı nasıl tefrik edebilir? Lütfen sorularımı cevaplandır.

Hakim : (*)

Sen hakikaten inayet edilir bir insansın. Gayeye yaklaşıyorsun. Sen, cehalet bağından kurtulmayı ve Brahman'a ulaşmayı arzu ettiğinden dolayı, senin vasıtanla bütün ailen de arınmıştır.

Çocuklar babalarını borçlarından kurtarabilirler. Lâkin, bir insanı başka bir şahıs, bağından kurtaramaz. Bunu kendisi başarmalıdır.

Başka kişiler, başının üzerindeki bir ağırlıktan dolayı acı çeken bir insanın ızdırabını dindirebilirler; Fakat açlıktan veya benzeri bir şeyden doğan ızdırabı kişinin ancak kendisi dindirebilir.

Başka birinin gayretleriyle değil, ancak kendi gayretiyle, tıbbî kaidelere riayet eden bir insanın sıhhatini tekrar kazandığı görülmüştür.

Gerçeğin aşikâr bir görüntüsüne, asla başka bir görenin gözleri vasıtasıyla değil, ancak ruhî içgörüşle açıldıkları zaman, kendi gözlerinizle ulaşılabilinir. Mehtabın neye benzediğini kendi gözlerimiz vasıtasıyla öğrenebiliriz. Bunu başkalarının gözleriyle nasıl öğrenebiliriz?

Cehaletimizden dolayı bizi kör eden, şehvetli arzularımız ve karmamızın meyvaları bağlarını kendimizden başkası nasıl çözebilir?

Ne Yoga veya Sankhya felsefesinin pratiğiyle, ne iyi

(*) Hâkim : Mürid, hikmet sahibi kişi.

işlerle, ne de öğrenmeyle kurtuluş hasıl olmaz; ancak Atman'ın ve Brahman'ın bir olduğunu, aynı olduğunu idrak etme yoluyla hasıl olur başka bir yolla değil.

Halkını memnun etmek bir kralın vazifesidir, lakin halkı memnun eden herkes bir kral olmaya lâyık değildir.

Geniş ve çeşitli bilgi, iyi telâffuzlu bir konuşma, bir kelime hazinesi ve mukaddes yazıları tefsir etmedeki hüner bütün bunlar öğrenmiş kişiye zevk verirler fakat kurtuluşu hasıl etmezler.

Mukaddes yazıların tetkiki, Brahman tecrübe edilmedikçe, semeresizdir. Brahman tecrübe edildiği zaman, mukaddes yazıları okumak faydasızdır.

Bir kelimeler çokluğu, zihnin oraya buraya dağılmasına sebep olan kalabalık bir orman gibidir. Bu sebepten, bu gerçeği bilen kimseler, Brahman'ı tecrübe etmek için çok sıkı bir mücadeleye girişmelidirler.

Bir insan cehalet yılanı tarafından ısırıldığında ancak Brahmanın idraki vasıtasıyla tedavi edilebilir. Vedaları mukaddes yazıların, tılsımların veya bitkilerin ne faydası vardır ?

Bir hastalık «tıp» kelimesini söylemeyle tedavi edilemez. Tıbbı uygulamanız lâzımdır, Kurtuluş, sadece «Brahman» kelimesini söylemekle elde edilemez. Brahman'ı hakikaten tecrübe lâzımdır.

Bu görünen kâinat senin şuurundan kayboluncaya Brahman'ı tecrübe edinceye kadar sadece «Brahman» kelimesini söylemeyle kurtuluşu nasıl bulabilirsin? Netice sadece kuru gürültüdür.

Bir insan, düşmanlarını yoketmedikçe ve saltanat mülkünü ele geçirmedikçe, sadece «ben bir kralım» demeyle, kral olamaz.

Bir hazine, sadece «meydana çık» kelimelerini sarfet-

mekle meydana çıkarılamaz. Onun yerini belirten istikametleri takip etmelisin, kazmalısın, üzerindeki taşı ve toprağı kaldırmalısın ve ancak o zaman O'na sahip olabilirsin. Aynı şekil de, Maya ve Maya'nın neticeleri altında gömülü olan Atman'ın saf gerçeğine asla, anlaşılması güç delillerle değil, Brahman'ı bilen bir kimsenin tayin edebileceği tefekkür (meditation) murakabe (contemplation) ve diğer ruhî disiplinlerle, ulaşılabilinir.

Bundan dolayı, akıllı kimseler, tıpkı fizikî rahatsızlıklara karşı ilâçlarını şahsî olarak aldıkları gibi, dünya bağından kurtuluşa ulaşabilmek için, şahsî olarak bütün kudretlerini sarfetmelidirler.

Bugün sorduğun soru mukaddes yazıların öğretileriyle alâkalı çok iyi bir sorudur. Onun anlamı bir vecizenin içindeki mâna gibi derinde gizlidir. O, kurtuluşu arayan herkes tarafından sorulması icabeden bir sorudur.

Ey basiretli kişi! Söylediğim şeyi dikkatle dinle. Söylediklerimi dinlemeyle dünya bağlarından katiyetle kurtulmuş olacaksın.

Kurtuluşa giden adımlardan birincisi, ebedî olmayan bütün şeylerden feragat etmedir. Ondan sonra sukûnet, kendini kontrol ve sabır gelir. Sonra bencil arzudan doğan bütün faaliyetleri tamamiyle terketme gelir.

Mürit Atman'ın gerçeğini işittikten sonra, O'nun üzerinde düşünmeli ve durmaksızın uzun bir müddet için onun üzerinde tefekküre dalmalıdır. Böylece mürit süje ve obje şuurluluğunun yokolduğu ve sadece bölünmez sonsuz şuurluluğun geriye kaldığı, en yüksek duruma ulaşır. Dünya üzerinde yaşıyorken Nirvana'nın mutluluğunu tanır.

Şimdi öğrenmen lâzım gelen, Atman ile Atman olmayan arasındaki farkı izah edeceğim: Dikkatle dinle; ondan sonra kendi ruhun içindeki onun gerçeğini idrak et.

İnsanların kaba beden adını verdikleri bu görünen beden şu cevherlerden meydana gelmiştir: İlik, kemik, yağ, kan, deri ve epidermis. Ayaklar, kalçalar, göğüs, kollar, boyun, sırt, baş ve diğer parçalardan müteşekkildir. Bu beden «ben» ve «benim» yanılgısının kökü olarak bilinir.

İnce elementler; Eter, hava, ateş su ve topraktır. Bunların her biri bir araya gelerek, kaba bedeni kompoze ederler.

Ses, temas, görme, tat alma ve koklama elementlerin bu beş özü, bizim tecrübe ettiğimiz şeydir. Bunlar insan tarafından uygun şekilde tecrübe edilmek için mevcuttular.

Koparılması o derece güç olan kuvvetli arzu kordonuyla tecrübe ettikleri objelere bağlanmış olan bu aldanmış insanlar, doğuma ve ölüme hedef olurlar. O kaçınılmaz kanun olan kendi karmalarıyla, mecbur edilmiş olarak yükselmeye veya aşağılaşmaya duçar olurlar.

Geyik, fil, pervane, balık ve arı bu hayvanların her biri ölümlerine beş duygudan tek birinin etkisi altında giderler. O zaman beş duygunun etkisi altında olan insanı bekleyen talih ne olmalıdır?

Duygular tarafından tecrübe edilmiş objeler, kötü neticelerinde, kobranın zehirinden bile daha tehlikelidirler. Zehir vücuda girdiği zaman derhal öldürür, lâkin bu objeler sadece gözle görülmeyle dahi bizi tahrip ederler.

Ancak, feragât etmesi son derece güç olan dehşetli duygu zevkini iştiyakla isteme tuzağından kurtulmuş olan

kişi başkası değil, hattâ o kişi altı felsefe sisteminde tahsil görmüş olsa dahi, kurtuluş için hazırdır.

Yine de, gerçek feragât ruhundan yoksun olan sözde kurtuluşu arayan kişiler bu dünya okyanusunu geçmeye çalışırlar. İhtiras köpek balığı gibi, onları gırtlaklarından yakalar ve zalimce onları seyirlerinden ayırır, işte o kişiler yolun ortasında boğulmuşlardır.

Gerçek feragât kılıcıyla, (ihtirası) köpek balığını öldürmüş olan kişi, bu dünya okyanusunu hiç bir engele rastlamaksızın geçer.

Bilin ki, korkunç duygu ihtirası yolunu yürüyen, aldanmış insan her adımda zevaline yaklaşır. Şunu da gerçek olarak bilin ki, onun en gerçek iyiliğini isteyen öğreticisi tarafından, ve kendi daha iyi muhakemesi tarafından gösterilen yolu yürüyen kişi, Brahma'nın bilgisinin en yüksek meyvasını biçer.

Şâyet gerçekten kurtuluşu arzu ediyorsan, duygu zevki veren nesneleri zehir gibi uzakta tut; ve abıhayat imişler gibi, memnuniyet, şefkât, affetme, doğruluk, sukûnet ve kendini kontrol gibi vasıfları lezzetle içmeye devam et.

Bir insan devamlı olarak kendisini, başlangıcı olmayan cehalet bağından kurtarmaya çalışacaktır. Bu vazifeyi ihmal eden ve hırsla vücudun iştiyaklarını beslemeye dalmış olan kimse, o suretle intihar eder. Zira vücut sadece, insan ruhu için bir tecrübe vasıtasıdır.

Vücudun iştiyaklarını beslemeyle Atman'ı bulmaya çalışan kişi, bir ırmağı, kütük zannıyla bir timsah üzerinde geçmeye çabalamaya çalışan kişiye benzer.

Vücuda, nesnelere, ve şahıslara bağlılık, kurtuluşu arayan bir kimse için öldürücüdür. Bağlılığı tamamiyle yenmiş olan kişi, kurtuluş durumu için hazırdır.

Vücuda, kadına, çocuklara ve başkalarına karşı olan bu ölümlü bağı yok edin. Bunu başarmış olan araştırıcılar her şeyin içini dolduran Vishnu'nun o yükseklerdeki ikâmet yerine giderler.

Deri, et, kan, damarlar, yağ, ilik ve kemikten teşekkül etmiş olan bu vücut, boş madde ve pislikle doludur.

Bu fizikî beden, lâtif elementlerin beş katlı bir terkibiyle şekil bulmuş olan, kaba elementlerden kompoze olmuştur. O önceki hayatın karmasından doğmuştur. Atman için bir tecrübe vasıtasıdır. Objektif (yani nesnel) kâinatın anlaşıldığı duruma, uyanık şuurluluk durumu adı verilmiştir.

Bu uyanık şuurluluk durumunda, insan vücut içindeki tam faaliyetini bulur. Bu durumda kişi gerçekten ondan ayrı ise de, kendisini onunla hüviyetlendirir. Zahirî duyguları vasıtasıyla, süsler, parfümler kadınlar ve duygu zevki veren objeler gibi, kaba nesnelerden zevk alır.

İnsanın, sayesinde bütün zahirî dünyayı tecrübe ettiği bu vücudun bir kimsenin, evi gibi olduğunu, bilmelisiniz.

Bu kaba bedenin tabiatında mevcut vasıflar doğum, zeval ve ölümdür. Onun şişmanlık ve zayıflık gibi muhtelif durumları, çocukluk ve gençlik gibi muhtelif devreleri vardır. Hayatın dört düzenin kâideleri tarafından kontrol edilir. Muhtelif hastalıklara ve ibadet, utanç veya şeref gibi farklı davranışlara hedeftir.

Onun algı organları; kulaklar, gözler, deri, dil ve burundur. Biz nesneleri onlar vasıtasıyla tanırız. Onun faaliyet organları; ses organları eller, bacaklar, boşaltım ve

tenasül organlarıdır. Bunlar bizi faaliyete, duçar kılarlar.

Zihnî organ : Zihin, akıl, ego ve duygusal mizaçtan müteşekkildir. Bunlar farklı fonksiyonlarıyla birbirlerinden ayrılmışlardır. Zihnin fonksiyonu, bir nesnenin muhtelif görünüşlerini düşünmektir. Aklın fonksiyonu, bir nesnenin gerçek tabiatını tayin etmektir.

Ego : Zihnî organ kendisini beden ile hüviyetlendirdiği zaman uyanan benlik şuurluluğudur. Duygusal mizacın temayülü, bizi zevk verici olana, sürüklemektir.

Hayatî kuvvet, fonksiyonlarına göre beşe ayrılır :

«Soluk», hayatî kuvvetin solunum esnasında kullanılan fonksiyonudur. «Aşağı doğru inen soluk», boşaltım fonksiyonunu görür. «Dağıtıcı soluk», sindirim ve asimilasyon seyirlerine hükmeder. «Yayılan soluk»; bedenin her yerinde mevcuttur. Onun ayrılıp dağılmasına mukavemet ederek parçalarını bütün halinde bir arada tutar. «Yukarı doğru çıkan soluk» ,geğirti fonksiyonunu görür. Tıpkı altın cevherine muhtelif şekiller verildiği zaman, farklı isimlerle tanınması gibi, suyun dalga ve köpük şeklini alması gibi, hayatî kuvvete de fonksiyonlarına göre bu beş farklı isim verilmiştir.

Lâtif bedeni bu sekiz grup teşkil eder : Beş duyu organı, beş faaliyet organı, hayatî kuvvetin beş fonksiyonu, beş lâtif element, cehalet, arzular, karma ve zihnî organ.

Lâtif beden, lâtif elementlerden kompoze olmuştur. Bu beden bizim arzularımızın mahallidir. Karma'nın meyvalarının tecrübe edildiği sahadır. İnsanı cehalet yüzünden, bu beden, başlangıçsız zamandan beri Atman addedilmiştir.

Rüya durumu lâtif bedene aittir. O kendi madde çeşidini yaratır ve kendi ışığıyla parıldar. Zihnî organ, uya-

nık durumda iken arzularımız tarafından bırakılmış, bir çok intibaların deposudur. Rüyalar da zihnî organ kendisini ego duygusu ile hüviyetlendirir. Bu intibalar, onun üzerinde temaşaya çıkarlar. Fakat Atman, daima olduğu gibi kendi kendisini aydınlatan şuurluluğu içinde, ötede kalır. Bu defa, Atman'ın yegâne örtüsü zihnî organdır. Atman her şeyi müşahede eder, lâkin rüya tecrübeleri tarafından zerre kadar bulandırılmamıştır. O, ebediyen serbesttir ve dokunulmamıştır. O'nun örtüleri olan bedenler tarafından yaratılmış karma, en küçük derece dahi onu bulandıramaz.

Lâtif beden bir marangozun elindeki keskin bir alet gibidir. O, sonsuz hikmet olan Atman'ın bütün faaliyetlerinin bir enstrümanıdır. Bu sebepten, Atman'ın kendisi her hangi bir kusurdan münezzehtir.

Körlük durumları, zayıf ve keskin görüş göze aittir : bunlara gözün vasıfları ve kusurları tarafından sebep olunmuştur. Aynı şekilde, sağırlık ve dilsizlik, kulağın ve dilin durumlarıdır, lâkin hiç biri, her şeyi bilen Atman'a ait değildir.

Bilen kimseler tarafından, soluk alma, soluk verme, esneme, tükürme ve ölüm de bedeni terkedişin, hayatî kuvvete ait fonksiyonlar olduğu söylenmiştir. Açlık ve susuzluk da hayatî kuvvetin fonksiyonlarıdır.

Zihnî organ kendisini duygu organları, faaliyet organları ve de fizikî beden ile hüviyetlendirir. Böylece, bir insanın yaşamasına ve faaliyet göstermesine sebep olan, şahsiyet uyanır.

Kendisinin faaliyet gösterdiğine veya tecrübe ettiğine inanan kişi, ego, ferdî insan olarak, tanınmıştır. Kendisini gunalarla hüviyetlendirerek, şuurun üç halini «uyanma, rüya görme ve rüyasız uyku» tecrübe eder.

Tecrübe nesneleri hoş oldukları zaman, kişi memnundur. Tecrübe nesneleri hoş olmadıkları zaman, kişi bedbahtır. Zevk ve ızdırap, ebediyen mutlu olan Atman'ın değil, ferdin özellikleridir.

Tecrübe objesi, kendisi için değil fakat Atman'a hizmet ettiğinden dolayı, sevilebilir. Lâkin Atman'ın kendisi başka her şeyden daha fazla sevilmelidir. Atman ebedi mutluluktur. Onun için asla herhangi bir ızdırab mümkün olamaz.

Rüyasız uykuda, tecrübe nesnesi olmadığı zaman, Atman'ın sevinci hissedilmiştir. Bu, hem kendi tecrübemizle, hem de mukaddes yazılarla, rivayetlerle ve mantıkla, tespit edilmiştir.

Maya, Tanrının potansiyel yönündeki ilahî kudretidir. Onun başlangıcı yoktur. Üç guna'dan kompoze olmuştur, latiftir ve idrakin ötesindedir. Varlığı, hasıl ettiği neticelerle anlaşılır. Bütün kâinatın doğuşuna O sebep olur.

Maya, ne varolan, ne de varolmayandır, ikisinin karışımı bir şey de değildir. Ne bölünmüştür ne de bölünmemiştir, ikisinin karışımı bir şey de değildir. Ne bölünemez bir bütündür ne de ayrı parçalardan kompoze olmuştur, İkisinin karışımı bir şeyde değildir. O, en acaip olandır. Tabiatı katiyen izah edilemez.

Tıpkı bir ipi, ip olarak tanımanın, onun bir yılan olduğu aldanışın yoketmesi gibi, saf, serbest, bir ikincisi olmayan Maya, ancak Brahman'ın doğrudan doğruya tecrübesiyle, yok edilebilir. Maya; Raja, tama ve sattwa gunalar olarak tanınan kuvvetlerden kompoze olmuştur. Bunların her birinin özel vasıfları vardır :

Rajaların, projeksiyon kudreti vardır : Tabiatı, faaliyettir. Kudreti vasıtasıyla, Maya'nın içinde ihata olmuş

olan tabiî dünya meydana çıkar. Muhabbet, arzu, benzeri vasıflara ve de keder ve benzeri zihnî alışkanlıklara, onun kudreti sebep olmuştur.

Şehvet, öfke, tamah, kibir, kıskançlık, egoizm, gıpta ve bunlara benzer diğer bütün kusurlar, Rajaların en kötü vasıflarıdır. Onun tesirlerinin fazlasıyla etkisi altında kalmış bir insan, kendisini dünyevî faaliyetlere bağlar. Bundan dolayı, Rajalar bağın sebebidir,

Tamaların, bir nesneyi olduğundan başka göstererek onun gerçek tabiatını gizlemek, kudreti vardır. Tamalar, insanın doğum ve ölüm tekerleğine devamlı bağlı kalmasının, sebebidir. Hem de, Rajaların kudret faaliyetlerini mümkün kılan, Tamalardır.

Bir insan zeki, akıllı, ve öğrenimli olabilir. Keskin bir kendini analiz etme melekesine sahip olabilir. Fakat O, insan, Tamaların etkisi altında ise, ona muhtelif şekillerde açık olarak izah edilse dahi, Atman'ın gerçeğini anlayamaz. O, insan cehaletin mahsûlü olan görüntüyü, gerçek olarak kabul eder, Böylece aldanışlara bağlı kalır. Ne yazıkki, Tamaların bu korkunç gizleme kudreti çok büyüktür. Bir şeyi gerçekten olduğu şeyden farklı olarak görmeyle, hakiki nesneyi anlamayı başaramamak, aldanışları gerçek olarak kabul etmek; zihnin sallantıda olması demektir. Bunlar, Tamaların özellikleridir. Bir insan Tamalara bağlı olduğu müddetçe, asla bu aldanışlardan kurtulamaz. Hiç durmaksızın Rajalar da, o insana ızdırap çektireceklerdir.

Tamaların şu daha etkili vasıfları vardır: Cehalet, tembellik, kasvet, uyku, aldanış ve budalalık. Onların etkisi altında olan bir insan, herhangi bir şeyi anlayamaz. O insan uyurgezer veya gayrişuurî bir ağaç gibidir.

Sattwa, safiyettir. Hatta o, suyun suyla karışmış ha-

li gibi, Rajalarla ve Tamalarla karışmış olduğu zaman dahi, kurtuluşa giden yolu aydınlatır. Tıpkı, güneşin bu objektif dünyayı aydınlığıyla meydana çıkarması gibi, Atman'ı açığa çıkarır.

Öteki Gunalarla karışmış olduğu zaman, Sattwa'nın şu özellikleri vardır: Kibirin olmaması, safiyet, memnuniyet, haşinlik, mukaddes yazıları tetkik arzusu, Tanrıya teslimiyet, zararsızlık, dürüstlük, itidal, hırstan kurtuluş, inanç, ibadet, kurtuluş arzusu, bu dünya şeylerine karşı nefret, ve Tanrıya götüren diğer vasıflar.

Saf durumunda, Sattwa'nın şu özellikleri vardır: Sukûnet, Atman'ı doğrudan doğruya anlama, mutlak huzur, memnuniyet, sevinç ve Atman'a devamlı ibadet. Araştırıcı, bunların vasıtasıyla daimi mutluluğu tadar.

Maya; bu üç Guna'nın (Raja, Tama ve Sattwa) bir kompozisyonu olarak, tarif edilmiştir. O, Atman'ın sebebî bedenidir. Rüyasız uyku bu sebebî bedene aittir. Bu durumda iken, zihnin ve duygu organlarının faaliyetleri inkitaa uğramıştır.

Rüyasız uykuda, herhangi bir çeşit vukuf, yani şuur yoktur. Lâkin zihin, bir tohum gibi, lâtif şekliyle mevcut olmaya devam eder. Bunun delili herkesin tecrübesinde bulunabilir ki, uyandığımız zaman, zihin «hiçbir şey bilmediğini» gene hatırlar.

Beden, duygu organları, hayatî kuvvet, zihin, ego ve onların bütün fonksiyonları, zevk nesneleri, zevkler ve diğer bütün tecrübe çeşitleri, kaba ve lâtif elementler kısaca, bütün bu objektif kâinat ve onun sebebi olan Maya, vardır yâni mevcutturlar, lâkin bunların hiç biri Atman değildir.

Maya ve onun bütün neticelerinin kozmik akıldan ka-

ba bedene kadar hepsinin, Atman'dan başka şeyler olduklarını, bilmelisiniz. Onların hepsi, çöldeki bir serap gibi, gerçek olmayan şeylerdir.

Şimdi, sana Atman'ın tabiatını anlatacağım. Şayet anlatacaklarımı idrak edersen, cehalet bağlarından kurtulmuş olacaksın ve kurtuluşa ulaşacaksın.

Bizim ego şuurluluğumuzun temeli olan, kendiliğinden mevcut bir gerçek vardır. Bu gerçek, bizim üç şuur durumumuzun şahididir ve beş beden örtüsünden ayrıdır.

Bu gerçek, şuurun bütün durumlarını da, (uyanık, rüya görme ve rüyasız uyku), bilendir. O, zihnin ve zihin faaliyetlerinin mevcudiyetinin ve yokluğunun farkındadır. O, Atman'dır.

Bu gerçek, kendi ışığıyla her şeyi görür. O'nu kimse görmez. O, zihne ve akla ışık tutar, lâkin hiç kimse ona ışık tutmaz.

Bu gerçek, kâinatın içine yayılır, lâkin hiç kimse ona nüfuz edemez. O, tek başına ışık saçar. Kâinat onun yansımış olan ışığıyla aydınlanır.

Onun mevcudiyeti sebebiyle, onun yöneltişine itaat etmeyle, beden, duygular, zihin ve akıl kendilerini kendi esas fonksiyonlarına tatbik ederler.

Onun tabiatı, ebedî şuurluluktur. O, egodan bedene kadar her şeyi bilir. O, duygu nesnelerinin zevkini ve acısını bilendir. Bir insanın, bir çanağın objektif (nesnel) varlığını bilmesi gibi, her şeyi objektif olarak bilir.

O, Atman'dır, İlâhî varlıktır. Onun sonsuz sevinci tecrübe etmesi aralıksız devam eder. O, daima aynıdır. Şuurluluğun kendisidir. Organlar ve hayatî enerjiler, onun yönetimi altında fonksiyonlarını sürdürürler.

Atman, bir mehtap gibi büyüleyici nuruyla, burada,

vücudun içinde, saf zihinde, zekânın gizli odasında, kalbin içindeki sonsuz kâinata, parıldar.

O, zihnin ve ferdî insanın faaliyetlerini bilir. O, bedenin, duygu organlarının ve hayatî enerjinin bütün faaliyetlerine şahittir. O, bütün bu şeylerle hüviyetlenmiş gibi görünür. Lâkin ne bir faaliyet gösterir ne de ufak bir değişmeye hedef olur.

Atman, doğumsuz ve ölümsüzdür. O, ne gelişir ne de zeval bulur. O, değişmeyendir, ebedidîr. Beden zeval bulduğu zaman, O zeval bulmaz. Kapalı bir çanak kırıldığı zaman; eter mevcudiyetini kaybeder mi?

Atman, ilk sebep Maya'dan ve O'nun neticesi olan kâinattan ayrıdır. Atman'ın tabiatı saf şuurluluktur. Bütün bu zihin ve madde kâinatını açığa çıkaran, Atman'dır. Uyanıklık, rüya görme ve uyuma gibi muhtelif şuur durumları yoluyla ve bu durumlar içinde, Atman bizim hüviyetimizin bozulmamış farkında oluşumuzu, idame ettirir. Kendisini, aklın şahidi olarak tezahür ettirir.

Kontrollü bir zihinle ve, saf ve sakin bir akılla, Atman'ı doğrudan doğruya kendi içinde idrak etmelisin. Atman'ı, gerçek ben olarak tanı. Böylece, dalgaları doğum ve ölüm olan, kıyısız dünyevîlik okyanusunu geçersin. Daima Brahman'la ayniyet bilgisi içinde yaşa ve inâyet edilmiş ol.

İnsan, Atman olmayan şeyin, gerçek benliği olduğu yanlışlığını yaptığından dolayı, bağ içindedir. Buna cehalet sebep olmuştur. Bundan dolayı onun arkasından doğum ve ölüm sefaleti gelir. İnsan, cehaleti yüzünden, mahvolabilir olanı gerçek kabul ederek, Atman'ı beden ile hüviyetlendirir. Bu sebepten, bu bedeni besler ve onu ihtimamla muhafaza eder. O insan, kozasının iplikleri

içinde sarılıp hapsedilmiş bir tırtıl gibi, duygu nesnelerinin içinde bir ağ gibi sarılmıştır.

Cehalet tarafından aldatılmış olan insan, gerçek bir şey yerine gerçek olmayan bir şeyi kabul etme yanlışlığını yapar. İdrak noksanlığı, bir insanın, bir ip parçasını yılan zannetmesine, sebep olur. Bu yanlış zan, onu, inanç içinde idrak ettiği zaman, büyük bir riske sokar. Gerçek olmayanın, gerçek olarak kabul edilmesi, bağ durumunu teşkil eder. Buna dikkat et, dostum.

Atman ebedîdir, bölünmezdir, bir ikincisi olmayan birdir. O, ebedî olarak, kendi bilgisinin kudretiyle tezahür etmiştir. Onun şaşası sonsuzdur. Tamaların örtüsü, tıpkı bir güneş tutulmasının güneşi gizlemesi gibi, Atman'ın gerçek tabiatını gizler.

Atman'ın saf ışınları bu şekilde örtüldükleri zaman, aldanmış insan kendisini Atman olmayan, bedeni ile hüviyetlendirir. O zaman, hayâlî şekilleri projekte etmek kudretine sahip olan Rajalar, olan şiddetle etki ederler. Onu, şehvet, öfke, ve diğer ihtiras zincirleriyle, kör eder, bağlarlar.

O insanın zihni, ayartılmış olur. Atman şuurluluğu, cehalet köpek balığı tarafından yutulmuştur. O insan, Rajaların kudretine teslim olarak, kendisini zihnin bir çok hareketleri ve değişmeleri ile hüviyetlendirir. Bundan dolayı, suları duygu objelerinin zehiri dolu olan hudutsuz doğum ve ölüm okyanusu içinde kâh yükselerek kâh batarak sürüklenir. Bu, hakikaten sefil bir kaderdir.

Güneşin ışınları bulut tabakalarını meydana çıkarır. Güneş onlar tarafından gizlenmiştir ve bu şekilde sadece bulutlar mevcutmuş gibi görünür. Aynı şekilde, Atman tarafından meydana getirilmiş olan ego, Atman'ın

gerçek tabiatini gizler. Böylece sadece ego mevcutmuş gibi görünür.

Yağmurlu bir günde, güneş koyu bulutlar tarafından örtülmüştür, ve bu bulutlara sert, soğuk rüzgar cereyanları tarafından hücum edilmiştir. Aynı şekilde, Atman, Tamaların koyu karanlığı tarafından örtülmüş olduğu zaman, Rajaların dehşetli kudreti her çeşit üzüntülerle, aldanmış insana hücum eder.

İnsanın bağ içinde olmasına, bu ikisinin —tamalar ve Rajalar— kudreti tarafından, sebep olunmuştur. Bunlar tarafından aldatılmış olan insan, Atman yerine bedeni gerçek olarak kabul etme yanlışlığını yapar, kendini ölüme ve yeniden doğuşa götüren yanlış yola girer.

İnsanın bu rölatif dünyadaki hayatı, bir ağaçla mukayese edilebilir. Tamalar tohumdur. Atman'ın hüviyetlenmesi, Tamaların filiz vermesidir. İştiyaklar, onun yapraklarıdır. Çalışma, onun özüdür. Hayatî kuvvetler, onun dallarıdır. Duygu organları, onun sürgünleridir. Duygu objeleri, onun çiçekleridir. Muhtelif faaliyetlerle sebep olunan ızdırap çekmeler de, onun meyvalarıdır. Ferdî insan, hayat ağacının meyvalarını yiyen kuştur.

Atman'ın, Atman olmayana bağlanması, cehaletten zuhur eder. Bu bağla zahirî sebebi yoktur. Onun başlangıçsız olduğu söylenmiştir. Bir insan aydınlanmış oluncaya kadar, bu bağ müddetsiz olarak devam edecektir. Bir insan bu bağın içinde kaldığı müddetçe, doğum, ölüm, hastalık, ihtiyarlık ve benzeri gibi uzun bir sefalet zincirine hedef olacaktır.

Bu bağ, silâhlarla veya rüzgârla veya ateşle veya milyonlarca davranışla, koparılamaz. Bu bağı keskin bilgi kılıcından başka hiçbir şey kesemez. Bu bilgi kılıcı,

ilâhî lütûfla, tefrik etme yoluyla işlenmiş ve kalbin safiyetiyle keskinleştirilmiştir.

Bir insan, hayatın vazifelerini, mukaddes yazıların emrettiği şekilde, inançlı ve sadakatle, icra etmelidir. Bu onun kalbini temizler. Kalbi saflaşmış bir insan, ilâhî Atman'ı idrak eder. Bu suretle, dünyaya, köke ve her şeye olan bağını imha eder.

Kendi Maya'sının neticeleri olan ve fizikî beden ile başlayan beş örtü içine sarınmış olan Atman üzerindeki bir pislik tabakasıyla gizlenmiş bir havuzun suyu gibi kalır.

Pislik örtüsü kaldırıldığı zaman, saf su açığa çıkar. O su bir insanın susuzluğunu giderir, onu serinletir ve mutlu kılar.

Atman'ı örten beş örtü kaldırıldığı zaman, saf Atman; son bulmayan, içine değersiz hiç bir şey karıştırılmamış olan mutluluktur. Kendiliğinden aydınlık olan ilâhî varlıktır. İnsanın içinde ikâmet eden Tanrı'dır.

Bağdan kurtuluşu arayan akıllı insan, Atman ile Atman olmayan arasındaki farkı tefrik etmelidir. Bu şekilde, «Sonsuz Varlık», «Sonsuz Hikmet», «Sonsuz Sevgi» olan Atman'ı idrak edebilir. Böylece mutluluğa ulaşır.

İnsanın içinde ikâmet eden Atman, bağdan kurtulmuştur ve o her faaliyetin ötesindedir. Bir insan, Atman'ı bir ot sapının kuşatıcı kınından ayrılması gibi, her tecrübe objesinden ayırmalıdır. Ondan sonra, görüntüleri, isim ve şekil dünyasını meydana getiren, Atman'ın içinde erimelidir. Yalnız Atman'ın içine böyle olabilen kişi, hakikaten kurtulmuş bir ruhtur.

Bu vücut, «fizikî örtü»dür. Onun doğuşunu, besin mümkün kılar; besinle yaşar: Besin olmazsa ölmesi ica-

beder. Deri, et, kan, kemik ve sudan ibarettir. Bu beden, daima saf, kendiliğinden varolan Atman olamaz.

O, doğumdan önce mevcut değildi, ölümden sonra da mevcut olmayacaktır. O, doğum ve ölüm arasındaki muvakkat zaman süresince, sadece kısa bir müddet için mevcuttur. Onun esas tabiatı geçicliktir ve değişmeye hedeftir. O, bir element değil bir karışımdır. Onun canlılığı sadece bir reflekstir. O, bir çanak gibi, görülebilen bir duygu objesidir. Nasıl olur da, bütün tecrübelerin tecrübe edicisi olan Atman olabilir?.

Bu beden, kollar, ayaklar ve diğer uzuvlardan müteşekkildir. O, Atman değildir zira bu uzuvlardan biri kesildiği zaman, insan kalan organları vasıtasıyla yaşamaya ve faaliyet göstermeye devam edebilir. Vücut bir diğeri tarafından kontrol edilmiştir. O, kontrol edici Atman olamaz .

Atman, çeşitli vasıfları, faaliyetleri ve gelişme devreleri olan bu bedeni görür. Ki, değişmeyen gerçek olan, bedenden ayrı bir tabiat olan, bu Atman kendisini aşikâr etmelidir.

Beden, et vasıtasıyla bir arada tutulmuş olan bir kemik yığınıdır. Çok tozludur ve pişlik doludur. Beden asla, kendiliğinden mevcut, bilici Atmanla aynı olamaz. Atman'ın tabiatı, bedeninkinden tamamiyle farklıdır.

Aptal insan, «ben bedenim» diye düşünür. Zeki insan, "ben, bedenle birleşmiş ferdî bir ruhum" diye düşünür. Fakat akıllı insan, bilgisinin ve ruhî tefrik etme kabiliyetinin büyüklüğüyle gerçek olarak Atman'ı görür ve «ben Brahman'ım» diye düşünür.

Ey aptal insan! Kendini bu et, deri, yağ, kemik ve pislik soğanıyla hüviyetlendirmeyi bırak. Kendini, Brah-

man'la, mutlaka, her varlığın içindeki Atmanla, hüviyetlendir. En yüksek huzuru böyle elde edebilirsin.

Akıllı insan, Vedanta ve ahlâkî kanunlar mevzuunda, bilgili olabilir. Lâkin o kişi, kendisini bedenle ve duygu organları ile hüviyetlendirme hatasından kurtulmadıkça, kurtuluşu için en ufak bir ümit yoktur. Bu hüviyetlenmenin, sebebi; aldanmadır.

Hiçbir zaman kendini, bendenin gölgesi ile veya aynadaki aksi ile veya rüyada ve tahayyülünde gördüğü beden ile hüviyetlendirmez. Bundan dolayı, kendini yaşayan bu bedenle de hüviyetlendirmeyecektir.

Cehalet içinde yaşayan kimseler, bedeni Atman ile hüviyetlendirirler. Bu cehalet, doğumun, ölümün ve yeniden doğumun temel sebebidir. Bundan dolayı, samimi olarak onu imha etmeye çabalamalısın. Kalbin bu cehaletten kurtulduğu zaman, yeniden doğum için herhangi bir ihtimal kalmayacaktır. Ölümsüzlüğe ulaşmış olacaksın .

Atman'ın, «hayatî örtü» adı verilen örtüsü, hayatî kuvvetten ve beş faaliyet organından, meydana gelmiştir. Bedene «fizikî örtü» adı verilmiştir. O, hayatî örtü tarafından kuşatılmış olduğu zaman canlanır. Böylecedir ki, beden faaliyete başlar.

Bu hayatî örtü Atman değildir zira, o, sadece hayatî soluklardan kompoze olmuştur. Hava gibi bedene girer ve bedeni terkeder. O, kendisi için veya başkaları için neyin iyi neyin kötü olduğunu bilemez. Daima Atman'a güvenir.

Zihin anlayış organlarıyla beraber, «Zihin örtüsünü» teşkil eder. «Ben» ve «Benim» duygusuna, o sebep olur. Muhtelif isimler vermek suretiyle nesneleri anlamamıza da o sebep olur. Nesneleri anlamamıza o sebep olur. Nes-

neleri ayırdetme kudreti ve melekesi ona aittir. O «hayatî örtüyü» zarf içine alarak tezahür etmiştir.

Zihin örtüsü, bir ayin ateşiyle mukayese edilebilir. Arzular onun yakıtıdır. Beş duygu organı, ona hizmet eden rahiplerdir. Arzu nesneleri ona sunulan adaklardır. Bu tabiî Kâinat böyle açığa çıkar.

Cehalet, zihinden başka hiçbir yerde değildir. Zihin cehaletle doludur ve bu hal doğum ve ölüm bağına sebep olur. Bir insan, zihnini Atman'ın aydınlığı içinde tabiat üstüne yükselttiği zaman, tabiî kâinat o kişi için kaybolur. Bir insan, zihni cehalet sahasında yaşadığı zaman tabiî dünya mevcuttur.

Zihin, rüya görme durumunda, objektif kâinattan boşalmıştır, fakat kendi kudretiyle tam bir suje ve obje kâinatı yaratır. Uyanık durum sadece uzatılan bir rüya görmedir. Tabiî dünya, zihnin içinde mevcuttur.

Rüyasız uykuda zihin fonksiyon göstermediği zaman, hiçbir şey mevcut değildir. Bu bizim evrensel tecrübemizdir. İnsan doğuma ve ölüme bağlı olarak görülür. Bu zihnin uydurma, hayâlî bir yaratmasıdır, bir gerçek değildir.

Rüzgâr bulutları bir araya toplar ve onları gene rüzgâr dağıtır. Bağı zihin yaratır ve yine bağı zihin ortadan kaldırır.

Bedene ve bu dünyanın nesnelerine bağı, zihin yaratır. Böylece bir iple bağlanmış bir canavar gibi, bir insanı bağlar. Bir insanda, zehire karşı olduğu gibi, duygu objelerine karşı azami nefreti yaratan, yine zihindir. Bu şekilde de, onu bağından kurtarır.

Bu sebepten dolayı, insanın hem bağının hem de kurtuluşunun sebebi zihnidir. Zihin, Rajalar tarafından karartıldığı zaman, bağa sebep olur. Rajalardan ve tama-

lardan kutulduğu ve saf olduğu zaman, kurtuluşa sebep olur.

Şayet diğer her şey hariçte bırakılarak, tefrik etmeye ve tarafsız olmaya çalışılmışsa, zihin safiyetini kazanacak ve kurtuluşa doğru hareket edecektir. Bu sebepten, kurtuluşu arayan akıllı kişi, kendisinde bu vasıfların ikisini de geliştirmelidir.

«Korkunç kaplan» adı verilen bulanık (saf olmayan) bir zihin, duygu objeleri arasında fırsat kollayarak dolaşır. Kurtuluşu arayan akıllı kişi oraya girmemelidir.

İnsan zihni, uyanık rüya görme durumunda, kişinin tecrübe ettiği bütün nesneleri yaratır. Durmaksızın insanların bedenlerinde, renklerinde, sosyal durumlarında ve ırklarında değişiklikler yaratır. Guna'ların çeşitlerini yaratır. Arzuları, faaliyetleri ve faaliyetlerin neticelerini yaratır.

İnsan bağdan hür, saf bir ruhtur. Zihin onu aldatır. Onu beden, duygu organları ve hayat soluğu bağlarıyla bağlar. O insanda, «ben» ve «benim» duygusunu yaratır. O insanı sonsuz olarak, faaliyetlerinin neticeleri arasında şaşkınlaştırır.

Atman'ı Atman olmayanla hüviyetlendirme hatası, insanın doğuşunun, ölümünün ve yeniden doğmasının sebebidir. Bu yanlış hüviyetlendirme, zihin tarafından yaratılmıştır. Bundan dolayı, tefrik etme melekesine sahip olmayan, Rajalar ve Tamalar tarafından örtülmüş olan bir insan için, doğum, ölüm ve yeniden doğuş sefilliğine, zihin sebep olur.

Bundan dolayı, gerçeği bilen kişi, zihnin cehaletle dolu olduğunu beyan eder. Bu cehalet yüzünden, kâinatın bütün yaratıkları, rüzgârın önündeki bulut kümeleri gibi, çaresiz olarak şuraya buraya sürüklenirler.

Bundan dolayı kurtuluş sonrasını araştıran kişi, dikkatle zihinini saflaştırmaya, temizlemeye çalışmalıdır. Zihin safiyet kazandığı zaman, kurtuluşu anlamak avucunun içindeki bir mevvayı anlamak kadar kolaydır.

Kurtuluşu samimi olarak arayın ve duygu objeleri için şehvetinizi kökünden sökünüz. Bütün faaliyetlere karşı feragat etmeye çalışın. Gerçeğe inancın olsun. Kendini, Brahman kelimesini zikretme, onun üzerinde muhakeme ve tefekkür etme gibi, ruhî disiplinlerin pratiğine ada. Böylece, zihin Rajaların kötülüğünden kurtulmuş olacaktır.

Bundan dolayı, «zihin örtüsü» Atman olamaz. Onun bir başlangıcı ve bir nihayeti vardır, değişmeye hedeftir. O, ızdırabın meskenidir. O, bir tecrübe nesnesidir. Gören —Atman—, görülen olamaz.

Anlayış organlarıyla beraber akıl kudretlerine malik tefrik etme melekesi, «akıl örtüsü» olarak tanınmıştır. Yapıcı olmak onun ayırdedilen vasfıdır. O, insanın doğuşunun, ölümünün ve yeniden doğuşunun sebebidir.

«Akıl örtüsü»nün içinde olan akıl kudreti, Atman'ın saf şuurluluğunun bir aksidir, yansımasıdır. «Akıl örtü», Maya'nın bir neticesidir. O, bilme ve faaliyet göstерme melekesine sahiptir. Kendisini daima bedenle, duygu organlarıyla vs. ile hüviyetlendirir.

Onun başlangıcı yoktur. Ego duygusu ile vasıflanmıştır. Ferdî insanı o teşkil eder. Bütün faaliyetlerin ve teşebbüslerin başlatıcısı O'dur. Önceki doğuşlarda şekil bulmuş temayüller ve intibalar tarafından sevkedilmiş olarak dürüst veya günahkâr faaliyetleri ve onların neticeleri olan faaliyetleri, O ifâ eder.

Bir çok aşağı veya yüksek çukurlardan gezinmeyle,

tecrübeyi meydana getiren O'dur. Uyanma ve rüya görme devreleri, bu «akıl örtüsüne» aittir. Zevki ve acıyı O tecrübe eder.

«Ben» ve «benim» duygusu sebebiyle; devamlı olarak kendisini bedenle, fizikî durumlarla ve hayatın farklı düzenlerine, farklı devrelerine ait vazifeleriyle, hüviyetlendirir. «Akıl örtüsü» Atman'a yakınlığı dolayısıyla parlak bir ışıkla parıldar. O, Atman'ın bir elbisesidir, lâkin kendisini onunla hüviyetlendirir ve bu aldanışı yüzünden doğum, ölüm ve yeniden doğuş çemberi içinde dolaşır durur.

Saf şuurluluk olan Alman, bütün hayatî kuvvetlerin merkezî olan, kalb türbesi içinde parlayan ışıktır. O değişmeyendir lâkin yanlışlıkla «akıl örtüsü» ile hüviyetlendiği zaman, «yapan» ve «tecrübe eden» olur.

Atman, hatalı olarak kendisinden tamamıyle farklı olan «akıl örtüsü» ile hüviyetlendirildiğinden dolayı, insan bu örtünün hudutlarını Atman'a atfeder. Böylece Atman olan insan, kendisini ondan, bütün yaratıklardaki tek Atman olan Brahman'dan, ayrı olarak kabul eder. Tıpkı cahil bir insanın, çanağı yapılmış olduğu çamurdan farklı görmesi gibi.

Mahiyeti itibarıyla, Atman ebediyen değişmeyendir ve mükemmeldir. Fakat hatalı olarak örtülerle hüviyetlendirildiğinden dolayı, onların vasıflarını ve mahiyetlerini deruhte eder gibi görünür. Ateş şekilsiz ise de, kızgın demirin şeklinde görünür.

Mürit :

Aldanma sebebiyle veya başka bir sebepten, Atman ferdî benlik olarak görünüyor. Hatalı olarak kabul edilmiş olan bu hüviyetin bir başlangıcı yoktur ve başlan-

gıcı olmayan bir şeyin bir nihayeti de olamaz, değil mi?

Bundan dolayı, ferdî ruhun hüviyeti hususunda yapılan bu hatâ ebedî olmalıdır ve o ferdin doğum, ölüm ve yeniden doğuş çemberi içinde dolaşması ebediyen devam etmelidir. O halde nasıl herhangi bir kurtuluş olabilir? Ey Hakim! Lütfen bunu bana izah et.

Hakim :

Ey basiretli kişi! Sorun gayeye ait bir sorudur. Beni dikkatle dinle. Aldanmayla meydana çıkmış ve sadece tahayyülünde mevcut olan bir şey asla gerçek olarak kabul edilemez.

Mahiyeti itibarıyla, Atman ebediyen bağlantısızdır, faaliyetin ötesindedir ve şekilsizdir. Onun objelerle hüviyetlendirilmesi hayâldir, gerçek değildir. Biz «gökyüzü mavidir» deriz. Gökyüzünün herhangi bir rengi var mıdır?

Atman müşahittir bütün sıfatların, faaliyetin ötesindedir. O, doğrudan doğruya saf şuurluluk ve sonsuz mutluluk olarak idrak edilebilir. Onun ferdî bir ruh olarak görünmesine, bizim anlayışımızın aldanması sebep olmuştur ve bu görünümün gerçeği yoktur. Onun esas mahiyeti itibarıyla, bu görüntü gerçek değildir. Bizim aldanmamız yokolduğu zaman, onun mevcudiyeti de kaybolur.

Bu yanlış kavram anlayışımızın yanılgısından doğması nedeniyle, O'nun ferdî bir ruh olarak görüntüsü, ancak bizim yanılgımız devam ettiği müddetçe, devam eder. Yanılgımız devam ettiği müddetçe, ip bir yılan olarak görünür. Yanılgı son bulduğu zaman, yılanın mevcudiyeti de ortadan kalkar.

Cehaletin ve onun neticelerinin herhangi bir başlangıcı olmayan bir zamandan beri mevcut oldukları bir ger-

çektir. Fakat cehaletin başlangıcı yok ise de, bilgi doğduğu zaman son bulur. Tıpkı uyandığımız zaman rüyaların tamamiyle kaybolması gibi, bilgi doğduğu zaman cehalet de tamamiyle kökünden yokolmuştur. Evvelce mevcut olmayan bir şey mevcudiyete geldiği zaman, bu onun başlangıçsız bir zamandan beri mevcut olmayan bir şey olduğuna delâlet eder. Lâkin, bu mevcut olmayan şey başlangıçsız ise de, o şey mevcudiyete gelir gelmez, fasılaya uğrar. Bundan dolayı, cehaletin başlangıçsız ise de ebedî olmadığı belli olur.

Görüyoruz ki, evvelce mevcut olmayan bir şey başlangıçsız ise de, sona gelebilir. Bu ferdî bir benliğin görünüşü ile aynı durumdur. Bu görünüş —bu benzerlik— Atman'ın akıl ve diğer örtülerle yanlış bir hüviyetlenmesi neticesinde dolayıdır. Gerçek mahiyeti itibarıyla Atman örtülerden esaslı şekilde ayrı ve farklıdır. Atman'ın akıl ve diğer örtülerle hüviyetlendirilmesine cehalet sebep olmuştur.

Bu yanlış hüviyet ancak, mükemmel bilgi ile giderilebilir. Mukaddes yazılarda açıklandığına göre, mükemmel bilgi Atman'ın Brahman'la bir olduğunu idrakidir.

Bu duruma, Atman ile Atman olmayan arasındaki farka, mutlak bir tefrik ve vasıtasıyla, ulaşılmıştır. Bu sebepten, insan Atman ile ferdî benlik arasındaki farkı tefrik etmeye çalışacaktır.

Tıpkı çok çamurlu bir suyun çamurdan temizlendiği zaman, şeffaf şekilde parlaması gibi, Atman da pislikler kaldırıldığı zaman saf bir parıltı ile parıldar.

Gerçek olmayanın karanlığı yokedildiği zaman, Atman açıkça meydana çıkar. Bundan dolayı, insan ebedî Atman'ı egoizmin ve yanılgının gerçeksizliklerinden kurtarmaya çalışacaktır.

Şu sebeplerden dolayı, «akıl örtüsü» Atman olamaz: «Akıl örtüsü» değişmeye hedeftir; zekâ onun geçici mahiyetidir; sonludur; bir tecrübe objesidir; değişicidir. Bundan dolayı, ebedi olmayan ebedî Atman olamaz.

Atman'ın «mutluluk örtüsü», mutluluk dolu Atman'ın bizzat kendisinin bir akisini —yansımasını— yakalayan örtüsüdür. Yine, bu örtü bizim cehaletimizin bir yaratığıdır. Onun mahiyeti, arzu edilen bir nesne elde edildiği zaman tecrübe edilen muhtelif mutluluk derecelerinden müteşekkildir. Onun mutluluk tabiatı, dürüst insanlar tarafından iyi işlerinin mükâfatını aldıkları zaman, kendiliğinden hissedilmiştir. Bu bütün yaşayan varlıkların, ona ulaşmak çin herhangi bir çaba göstermeksizin tecrübe edebilecekleri sevinci ifade eder.

«Mutluluk örtüsü», derin uyku durumunda tamamiyle meydana çıkmıştır. Uyanık durumlarda ve rüya görme durumlarında, arzu edilen bir objeden zevk alındığı zaman kısmen meydana çıkmıştır.

Bu «mutluluk örtüsü» şu sebeplerden dolayı Atman olamaz : Onun hudutları vardır; Maya'nın bir neticesidir; onun zevk verici mahiyeti iyi işlerin neticesi olarak tecrübe edilmiştir; O, hepsi Maya'nın mahsûlleri olan diğer örtülerle aynı çeşittendir.

Şayet biz mukaddes yazıların gerçeği üzerinde muhakeme ve tefekkür edersek, beş cehalet örtüsünün hepsini aşarak —müşahit, sonsuz şuurluluk, Atman olan en yüksek Varlığı idrak ederiz.

—Atman kendiliğinden— aydınlıktır, beş örtünden ayrıdır. O, üç şuurluluk durumunun da müşahididir. O mevcudiyettir, değişimsizdir, saftır, daima mutludur. O,

tefrik etme melekesine sahip insan tarafından, kendisinin içindeki Atman olarak idrak edilmelidir.

Mürit :

Ey Hakim! Şayet biz bu beş örtüyü gerçek olmayan olarak reddedersek, bana boşluktan başka hiçbir şey kalmayacakmış gibi görünüyor. O zaman akıllı insanın Atman'ı ile bir olarak idrak edebileceği bir Varlık nasıl olabilir?

Hakim :

Ey basiretli kişi! Bu çok güzel bir soru, muhakemen çok akıllıca. Bununla beraber, yine de ego duygusunu ve örtüleri gören ve onların yokluğunun da boşluğunun da farkında olan, bir gerçek, bir varlık olmalıdır. Bu gerçeğin kendisi idrak edilmemiş görülmemiş olarak kalır. Bu her şeyi bilen Atman'ı bilebilmek için tefrik etme melekesini kuvvetlendir.

Tecrübe eden kimse, kendisinin şuurundadır, farkındadır. Tecrübe eden bir kimse olmaksızın, kendinin şuurluluğu olamaz.

Atman kendisinin şuurunda olduğundan dolayı, kendi kendisinin müşahitidir. Atman, Brahman'dan başka bir şey değildir.

Atman, uyanma, rüya görme ve rüyasız uyku durumlarının temelini teşkil ederken, açıkça tezahür eden saf şuurluluktur. O derunî olarak bozulmamış şuurluluk, «Ben benim» şuurluluğu olarak tecrübe edilmiştir. O, egoyu, aklı ve diğerlerini muhtelif şekilleri ve değişimleriyle tecrübe eden, değişmeyen müşahittir. O, bir kimsenin kendi kalbi içindeki mevcudiyet, bilgi ve mutlak mutluluk olarak, idrak edilmiştir. Bu Atman'ı kendi kalbinin içinde idrak et.

Aptal insan, bir çanağın suyu üzerinde güneşin akışını görür ve onun güneş olduğunu düşünür. Yanılgısının cehaleti içindeki insan, örtülerin üzerinde saf şuurluluğun aksini görür ve onu gerçek «Ben'e» benzetir.

Güneşi görmek için; çanaktan, sudan ve güneşin su üzerindeki aksinden başka tarafa yönelmelisin. Akıllı insan, bu üç şeyin ancak kendiliğinden aydınlık güneşin aksi vasıtasıyla meydana çıktıklarını bilir.

Beden, akıl örtüsü, şuurluluğun onun üzerindeki aksi bunların hiç biri Atman değildir. Atman müşahittir, sonsuz şuurluluktur, ister kaba olsun ister lâtif, her şeyin meydana çıkarıcısıdır, lâkin onlardan ayrıdır. O, ebedî gerçektir, her yerde hazırdır (mekandan münezzehtir), her şeyin içine yayılır, en lâtif şeylerin en lâtifidir. Onun ne iç tarafı ne de dış tarafı vardır. O, kalbin içinde gizli gerçek bendir. Atman'ın hakikatini tamamiyle idrak et. Kötülükten ve pislikten kurtul, ve ölümün ötesine geçeceksin.

Atman'ın tanı, bütün üzüntülerin ötesine geç ve zevk çeşmesine ulaş. Bu bilgiyle aydınlanmış ol. Korkacak hiç bir şeyin olmayacak. Şayet kurtuluşu bulmak istiyorsan, yeniden doğuş bağlarını koparmaktan başka yol yoktur.

Bu dünya bağını ve sefaletini ne kesebilir? Atman'ın Brahman olduğu bilgisi. Ondan sonra «O'nun ikincisi olmayan bir» olduğunu, ve mutlak mutluluk olduğunu idrak edersin.

Brahman'ı idrak et, ve bir daha bütün üzüntülerin evi olan bu dünyaya dönüş olmayacak. Atman'ın Brahman olduğunu mutlaka idrak etmelisin.

O zaman, Brahman'ı ebediyyen kazanacaksın. O hakikattir. O varlıktır ve bilgidir. O mutlaktır. O saftır ve

tefrik etme melekesine sahip insan tarafından, kendisinin içindeki Atman olarak idrak edilmelidir.

Mürit :

Ey Hakim! Şayet biz bu beş örtüyü gerçek olmayan olarak reddedersek, bana boşluktan başka hiçbir şey kalmayacakmış gibi görünüyor. O zaman akıllı insanın Atman'ı ile bir olarak idrak edebileceği bir Varlık nasıl olabilir?

Hakim :

Ey basiretli kişi! Bu çok güzel bir soru, muhakemen çok akıllıca. Bununla beraber, yine de ego duygusunu ve örtüleri gören ve onların yokluğunun da boşluğunun da farkında olan, bir gerçek, bir varlık olmalıdır. Bu gerçeğin kendisi idrak edilmemiş görülmemiş olarak kalır. Bu her şeyi bilen Atman'ı bilebilmek için tefrik etme melekesini kuvvetlendir.

Tecrübe eden kimse, kendisinin şuurundadır, farkındadır. Tecrübe eden bir kimse olmaksızın, kendinin şuurluluğu olamaz.

Atman kendisinin şuurunda olduğundan dolayı, kendi kendisinin müşahitidir. Atman, Brahman'dan başka bir şey değildir.

Atman, uyanma, rüya görme ve rüyasız uyku durumlarının temelini teşkil ederken, açıkça tezahür eden saf şuurluluktur. O derunî olarak bozulmamış şuurluluk, «Ben benim» şuurluluğu olarak tecrübe edilmiştir. O, egoyu, aklı ve diğerlerini muhtelif şekilleri ve değişimleriyle tecrübe eden, değişmeyen müşahittir. O, bir kimsenin kendi kalbi içindeki mevcudiyet, bilgi ve mutlak mutluluk olarak, idrak edilmiştir. Bu Atman'ı kendi kalbinin içinde idrak et.

Aptal insan, bir çanağın suyu üzerinde güneşin akışını görür ve onun güneş olduğunu düşünür. Yanılgısının cehaleti içindeki insan, örtülerin üzerinde saf şuurluluğun aksini görür ve onu gerçek «Ben'e» benzetir.

Güneşi görmek için; çanaktan, sudan ve güneşin su üzerindeki aksinden başka tarafa yönelmelisin. Akıllı insan, bu üç şeyin ancak kendiliğinden aydınlık güneşin aksi vasıtasıyla meydana çıktıklarını bilir.

Beden, akıl örtüsü, şuurluluğun onun üzerindeki aksi bunların hiç biri Atman değildir. Atman müşahittir, sonsuz şuurluluktur, ister kaba olsun ister lâtif, her şeyin meydana çıkarıcısıdır, lâkin onlardan ayrıdır. O, ebedî gerçektir, her yerde hazırdır (mekandan münezzehtir), her şeyin içine yayılır, en lâtif şeylerin en lâtifidir. Onun ne iç tarafı ne de dış tarafı vardır. O, kalbin içinde gizli gerçek bendir. Atman'ın hakikatini tamamiyle idrak et. Kötülükten ve pislikten kurtul, ve ölümün ötesine geçeceksin.

Atman'ın tanı, bütün üzüntülerin ötesine geç ve zevk çeşmesine ulaş. Bu bilgiyle aydınlanmış ol. Korkacak hiç bir şeyin olmayacak. Şayet kurtuluşu bulmak istiyorsan, yeniden doğuş bağlarını koparmaktan başka yol yoktur.

Bu dünya bağını ve sefaletini ne kesebilir? Atman'ın Brahman olduğu bilgisi. Ondan sonra «O'nun ikincisi olmayan bir» olduğunu, ve mutlak mutluluk olduğunu idrak edersin.

Brahman'ı idrak et, ve bir daha bütün üzüntülerin evi olan bu dünyaya dönüş olmayacak. Atman'ın Brahman olduğunu mutlaka idrak etmelisin.

O zaman, Brahman'ı ebediyyen kazanacaksın. O hakikattir. O varlıktır ve bilgidir. O mutlaktır. O saftır ve

kendi kendine mevcuttur. O son bulmayan, ebedî zevktir. O Atman'dan başka bir şey değildir.

Atman Brahman'la birdir; bu en yüksek hakikattır. Yalnız Brahman gerçektir. Ondan başka hiçbir şey yoktur. O en yüksek gerçek olarak bilindiği zaman, Brahman'dan başka mevcudiyet yoktur.

Brahman gerçektir insanî düşünce veya fikirden katiyetle kurtulmuş (uzak) bir mevcudiyettir. İnsanî zihinlerimizin cehaleti yüzünden kâinat çeşit çeşit şekillerden kompoze olmuş gibi gözükür. Aslında kainat sadece Brahman'dır.

Çamurdan yapılmış bir çanak, çamurdan başka bir şey değildir. O esas olarak çamurdur. Çanağın şeklinin bağımsız bir mevcudiyeti yoktur. Öyleyse çanak nedir? Sadece icat edilmiş bir isim.

Çanağın şekli asla çamurdan ayrı kavranamaz. Öyleyse çanak nedir? Bir görüntü. Gerçek çamurun kendisidir.

Bu kâinat Brahman'ın bir neticesidir. O asla Brahman'dan başka herhangi bir şey olamaz. O, Brahman'dan ayrı mevcut değildir. Onun yanında hiç bir şey yoktur. Bu kâinatın bağımsız bir mevcudiyeti olduğunu söyleyen kişi, hâlâ yanılgıdan ızdırab çekmektedir. O kişi, uykusunda konuşan bir insan gibidir.

Atharva Veda'nın büyük araştırıcısı, «Kâinat, Brahman'dır» der. Bundan dolayı, «Kâinat Brahman'dan başka hiç bir şey değildir. O, Brahman'ın üzerine konmuştur. Onun temelinden ayrı bir mevcudiyeti yoktur.»

Şayet kâinat, kavradığımız gibi gerçek olsaydı, Atman'ın bilgisi yanılgımıza son vermeyecekti. Mukaddes yazılar gerçek dışı olacaktı. İlâhî tecessüslerin ifşaatları mânasız olacaktı. Bu alternatifler herhangi bir düşünen

şahıs tarafından, arzu edilebilir veya faydalı olarak düşünülemez.

Bütün hakikatlerin sırrını bilen, tecessüm etmiş Tanrı, Srı Krıshna, Bhagavad Gita da şöyle diyor : «Ben her yaratığın içinde değilsem de, bütün yaratıklar benim içimde mevcutturlar. Onların benim içimde fizikî olarak mevcut olduklarını anlatmak istemiyorum. Bu benim ilâhî sırrımdır. Benim varlığım, bütün yaratıkların doğuşunu hasıl eder ve onları idame ettirir, fakat onlarla hiçbir fizikî temasım yoktur.»

Şayet bu kâinat gerçek olsaydı, biz onu derin uykuda kavramaya —idrak etmeye— devam edecektik. Fakat uykuda hiç bir şey kavramıyoruz. Bundan dolayı, kâinatta rüyalarımız gibi gerçek değildir.

Kâinat, Atman'dan ayrı olarak mevcut değildir. Onu bağımsız bir mevcudiyete sahip olarak anlayışımız, gökyüzündeki maviliği anlayışımız gibi yanlıştır. Üzerine konmuş bir sıfatın, esas tabakasından (cevherinden) ayrı herhangi bir mevcudiyeti nasıl olabilir? Temeli teşkil eden gerçeğin bu yanlış anlaşılmasına sebep olan, sadece bizim yanılgımızdır .

Yanılmış (şaşkın) bir insanın anladığı, gördüğü şeyi ne olarak düşünebileceğinin önemi yoktur, o kişi hakikatte Brahman'dan başka hiç birşey görmüyor. Sedefi görüyor ve onun gümüş olduğunu tasavvur ediyor. Brahman'ın üzerine konmuş olan bu kâinat, bir isimden başka hiçbir şey değildir.

Brahman, en yüksek olandır. O gerçektir ikincisi olmayan birdir. O, saf şuurluluktur, herhangi bir örtüden bağımsızdır. O sukûnetin kendisidir. Onun ne başlangıcı ne de sonu vardır. O değişmez. O, ebediyen sevinçtir.

O, Maya tarafından yaratılmış olan çeşitlilik görüntüsünün ötesindedir. O ebedîdir, ebediyen ızdırabın ötesindedir, bölünemez, ölçülemez, hesaplanamaz, şekilsizdir, isimsizdir. O kendi ışığıyla aydınlanır. O, bu kâinatta tecrübe edilebilen her şeydir.

Aydınlanmış araştırıcılar, onu en yüksek gerçek, sonsuz, parçasız, mutlak —saf şuurluluk— olarak bilirler. Onlar, O'nun içinde bilenin, bilginin ve bilinenin bir şey olduğunu keşfederler.

Onlar O'nu, (insan ruhunun içinde daima mevcut olduğundan dolayı) bir kenara atılamaz ve (zihin ve konuşma kudretinin ötesinde olduğundan dolayı) idrak edilemez bir gerçek olarak bilirler. Onlar O'nu, başlangıçsız, sonsuz, ölçülemez, ihtişam içindeki en yüksek olarak bilirler. Onlar, «ben Brahman'ım» sözünün hakikatini idrak ederler.

Mukaddes yazılar tekrar tekrar «O, sensin» ifadesini kullanmayla, Atman'ın ve Brahman'ın mutlak birliğini kabul ettiriyorlar. «Atman» ve «Brahman» terimleri, gerçek anlamlarında, «O» ve «sen» terimlerine delâlet eder. Harfî, sathî anlamlarında, Brahman'ın ve Atman'ın güneş ve ateş böceği, kral ve hizmetkârı, okyanus ve havuz, veya Meru dağı ve atom gibi, zıt hususiyetleri vardır. Onların ayniyetleri ancak, sathî bir anlamda değil, gerçek anlamlarında anlaşıldıkları zaman, ifade edilmiştir.

«Brahman», kâinatın yaratıcısı ve Maya'nın yöneticisi Tanrı'yı ifade eder. «Atman», Maya'nın neticeleri olan beş örtü ile birleşmiş olan ferdî ruhu ifade eder. Böyle görüldüklerine, onlar zıt hususiyetlere sahiptirler. Fakat bu görünen zıtlığa, Maya ve onun neticeleri se-

bep olmuştur. Bu sebepten, bu zıtlık gerçek değildir, lâkin üzerine koyulmuş bir şeydir.

Maya'nın ve onun neticelerinin sebep olduğu bu hususiyetler, Tanrı'nın ve ferdî ruhun üzerine konmuşlardır. Onlar tamamiyle yokedildikleri zaman, geriye ne Tanrı ne de ruh kalır. Şayet bir kraldan krallığını bir askerden silâhını alırsanız, ne kral ne de asker kalır.

Mukades yazılar, Brahman'da herhangi bir ikilik fikrini reddeder. Bir kimse aydınlanmayı, mukaddes yazıların emrettiği gibi Brahman'ın bilgisinde arasın. O zaman cehaletimizin Brahman'ın üzerine koyduğu bu vasıflar kaybolacaklardır.

«Brahman ne kaba ne de ince, lâtif kâinattır. Görünen dünyaya, cehaleti içindeki tasavvurumuz sebep olmuştur. O gerçek değildir. O, ipte yılan görme gibidir. O geçen bir rüya gibidir» ki, bir insan ruhî tefrik etmeye çalışmalı ve kendisini bu objektif dünya şuurluluğundan kurtarmalıdır. Öyleyse Brahman ve Atman'ın ayniyeti üzerinde tefekkür etsin, ve böylece hakikati idrak etsin.

Onların mutlak ayniyetlerini idrak ederek, «Brahman» ve «Atman» terimlerinin gerçek derunî mânalarını anlasın. İkisindeki gerçeği görün, ve sadece bir şeyin var olduğunu göreceksiniz.

Biz, «Bu adam evvelce karşılaştığım Devadatta'nın aynısı» dediğimiz zaman, evvelki karşılaşmamızın durumları ile onun üzerine koyduğumuz bu hususiyetlere ehemmiyet vermeyerek, bir şahsın bir başkasıyla ayniyetini beyan ederiz. Aynı şekilde, «O» «Sensin», mukaddes öğretisini düşündüğümüz zaman, «O» ve «Sensin» kelimeleri üzerine konmuş olan bu hususiyetlere ehemmiyet vermeyiz.

Gerçek tefrik etme melekesine sahip akıllı insanlar,

Brahman ve Atman'ın özünün saf şuurluluk olduğunu anlarlar, ve böylece onların mutlak ayniyetlerini idrak ederler. Brahman'ın ve Atman'ın ayniyeti, mukaddes metinlerde yüzlerce kere beyan edilmiştir.

Atman'ın bu beden, bu fantom olduğu yanlış fikrini terket. Atman'ın «ne kaba ne de ince, ne kısa ne de uzun», olmadığı, onun kendiliğinden mevcut, gökyüzü gibi bağımsız olduğu ve düşünce anlayışının ötesinde olduğu hakikatı üzerinde tefekkür et. Kalbini, «ben Brahman'ım» gerçeğini tanıyıncaya kadar, temizle. Saf ve sonsuz şuurluluk olan kendi Atman'ını idrak et.

Tıpkı bir çamur çanağın veya vazonun, çamurdan başka, hiçbir şey olmadığının anlaşılması gibi, esasen Brahman olan, Brahman'dan doğmuş olan bu kâinatın sadece Brahman olduğunu anla. Brahman'dan başka hiçbir şey yoktur. Bu gerçektir. Bu bizim Atmanımızdır. Bundan dolayı «Bu eser Sensin» Saf, mutlu, ikincisi olmayan bir, ilâhî Brahman, sensin.

Mekâna, zamana, objelere, şahıslara ve böyle şeylere ait rüyalar görebilirsin. Fakat onlar gerçek değildirler. Uyanık durumunda, bu dünyayı tecrübe edersin, lâkin bu tecrübe, cehaletinden doğar. O uzatılmış bir rüya görme durumudur, bundan dolayı gerçek değildir. Bu beden, bu organlar, bu hayat soluğu, bu ego duygusu da gerçek değildir. Bundan dolayı, «O sensin» saf, mutluluk, ikincisi olmayan bir, ilâhî Brahman, sensin.

Yanılma yüzünden, hatalı şekilde herhangi bir şeyin yerine başka bir şeyi kabul edersiniz. Fakat o şeyin gerçek mahiyetini bildiğiniz zaman, sadece o şeyin mahiyeti mevcuttur. Bundan başka hiç bir şey yoktur. Rüya görme durumu bittiği zaman, rüya dünyası da kaybolmuş-

tur. Uyandığınız zaman, başka bir kimse olarak mı görünürsünüz?

Brahman'da, sınıf, itikat, aile ve soy mevcut değildir. Brahman'ın ne ismi ne de şekli vardır: O, liyâkatın ve kusurun ötesindedir. O, zamanın, mekânın, ve duygu tecrübesi objelerinin ötesindedir. Brahman böyledir ve «O, sensin». Bu gerçek üzerinde tefekkür et.

O, en yüksek olandır, lâfzî ifadenin ötesindedir; o ancak saf aydınlanma gözüyle bilinebilir. O, saftır, mutlak şuurluluktur, ebedi gerçektir. Brahman böyledir ve «O, sensin». Bu gerçek üzerinde tefekkür et.

Dünya okyanusunda sürüyen altı dalga «Açlık, susuzluk, hırs, yanılma, ölüm ve zeval» ona dokunamaz. Onunla birliğe ulaşmayı arayan kimse, Onun kalbin içindeki varlığı üzerinde tefekkür etmelidir. O, duyguların kavrayışı ötesindedir. Akıl O'nu anlayamaz. Düşünce O'na ulaşamaz. Brahman böyledir ve «O, Sensin». Bu gerçek üzerinde tefekkür et.

O, cehalet yaratığı olan bu çeşitli görüntülere sahip dünyanın üzerine konduğu temeldir. O, kendi kendisinin desteğidir. O, ne kaba ne de lâtif kâinattır. O bölünmezdir. Mukayese kabul etmeyendir. Brahman böyledir ve «O, Sensin». Bu gerçek üzerinde tefekkür et.

Brahman, doğumdan, tekâmülden, değişimden, hastalıktan, ölümden ve zevalden münezzehdir. Ebedîdir. Kâinatın tekâmülünün, muhafazasının ve zevalinin sebebi O'dur. Brahman böyledir ve «O, sensin». Bu gerçeğin üzerinde tefekkür et.

O, farklılık veya ölüm tanımaz. O, geniş ve dalgasız bir su yığını gibi sakindir. O, ebedî olarak bağımsız ve bölünmezdir. Brahman böyledir ve «O, sensin». Bu gerçek üzerinde tefekkür et.

O tek olduğu halde, çokluğun sebebidir. O, tektir ve yegâne sebeptir, O'nun yanında başka hiç bir şey yoktur. O'nun kendisinden başka sebebi yoktur. O, sebebiyet kanunundan da bağımsızdır. O, tek başınadır. Brahman böyledir ve «O, sensin». Bu gerçek üzerinde tefekkür et.

O, değişmeyendir, sonsuzdur. Maya'nın ve onun neticelerinin ötesindedir. Ebedîdir, yok olmayan mutluluktur. Saftır. Brahman böyledir ve O, sensin. Bu gerçek üzerinde tefekkür et.

O, bizim cehaletimizden dolayı, türlü türlü isimler şekiller ve değişiklikler kâinatı olarak görünen bir gerçektir. Kendisinden bir çok tezyinatların yapıldığı altın gibi, özü yine ayni, yâni değişmemiş olarak kalır. Brahman böyledir ve «O, sensin». Bu gerçek üzerinde tefekkür et.

Onun ötesinde hiç bir şey yoktur. O, en büyükten daha büyüktür. O, en içteki benliktir, hiç kesilmeyen sevinçtir. O mutlak varlıktır, bilgidir ve mutluluktur. O, sonsuzdur, ebedidir. Brahman böyledir ve «O, sensin». Bu gerçek üzerinde tefekkür et.

Akıl ve muhakeme yardımıyla, mukaddes yazıların delillerini takip ederek, bu gerçek üzerinde tefekkür et. Böylece şüpheden ve şaşkınlıktan kurtulacaksın ve Brahman'ın gerçeğini idrak edeceksin. Bu gerçek, sana avucunun içindeki su kadar aşikar (belli) olacaktır.

Bir kralın ordusu arasında açık bir şekilde tanınması gibi, sende Brahman'ı bütün kusurlardan ayrı, saf şuurluluk olarak idrak et. Daima Atman da ikamet et. Bu tezahür dünyası Brahman'da zail olsun.

"İkincisi olmayan bir,, en yüksek, ebedî varlık Brahman, bu kâinatın kaba ve lâtif görünüşlerinden ayrı kala-

rak, kalbin içinde ikâmet eder. Bu mukaddes yerde ikamet eden, Brahman'la vahdete ulaşmış olan insan artık yeniden doğuşa ve ölüme hedef olmaz.

Brahman'ın gerçeği akıl ile anlaşılabilir. Fakat ego duygusu başlangıçsız zamandan beri mevcut olduğundan dolayı, derin köklü ve kuvvetlidir. Bu ego duygusu, "aktör benim, tecrübe eden ben'im,, intibaını yaratır. Bu intiba, yeniden doğuş ve ölüm bağımıza sebep olur. Bu bağ ancak, devamlı olarak Brahman'la vahdet içinde yaşamak için gösterilen en samimi gayret ile kaldırılabilir. Hakimler hürriyeti, bütün böyle intibalardan ve dolayısiyle onların sebep olduğu bütün ihtiraslardan kurtuluş olarak, tarif ediyorlar.

Bedenle, duygu organlarıyla ve Atman olmayan başka her şeyle hüviyetlenme duygumuza sebep olan, cehalettir. Bu cehaleti, Atman'a ibadet yoluyla yenen kişi, akıllı kişidir.

Gerçek Atman'ın, zihnin ve aklın ve onlarda uyanan düşünce dalgalarının, müşahidi olarak tanı. Devamlı olarak tek bir düşünce dalgası «ben Brahman'ım» düşüncesini yarat. Böylece, kendini Atman olmayanla hüviyetlendirmekten kurtaracaksın.

Dünya yolunu takip etmeyi bırak, et yolunu takip etmeyi bırak, gelenekler yolunu takip etmeyi bırak. Bu yanlış hüviyetlenmelerden kurtul ve Atman'ı bil.

Bir insan, dünya yolunu, et yolunu ve gelenekler yolunu takip ettiği zaman, o kişide gerçeğin bilgisi doğmamıştır.

Akıllı kişi, bu üç yolun, dünya hapishanesinden kaçmaya çalışan insanın ayağını bağlayan demir bir zincir gibi olduğunu, söyler. Ondan kendisini kurtaran kişi, kurtuluşa ulaşır.

Sandal ağacı pis suya battığı zaman, onun güzel kokusu pislik kokusu tarafından bastırılmıştır. Fakat sandal ağacını temizlediğinizde kötü koku kaybolur ve güzel koku ortaya çıkar.

Atman'ın güzel kokusu, çamur gibi olan içimizdeki sayısız kötü arzuların kokuları tarafından bastırılmıştır. Sandal ağacı gibi, içimiz de devamlı olarak «ben Brahmanım» düşüncesiyle temizlenip saf hale getirildiği zaman, Atman'ın kokusu ortaya çıkar.

Atman'ın kokusu, duygu nesnelerine karşı duyulan sayısız ihtiraslar tarafından bastırılmıştır. Bu ihtiraslar Atman'a ibadet yoluyla yok edilebilir ve o zaman Atman'ın ışığı açığa çıkar.

Zihin, derece derece Atman'a bağlandıkça, kendisini derece derece duygu nesnelerine karşı duyulan ihtiraslaıdan kurtarır. Kendisini, bütün ihtiraslardan tamamiyle kurtardığı zaman, Atman açığa çıkar.

Atman'a devamlı ibadet yoluyla, zihnin pislikleri yok olur. Bütün ihtiraslar silinir. Bundan dolayı, bu hayâli yok etmeye uğraş.

Bedenin yaşaması lâzım geldiği kadar mutlaka yaşayacağını bilerek, ibadetinde kuvvetli ol. Sabırla ve inatla bu hayâli yok etmeye uğraş.

«Ben Brahman'ım; ben ferdî ruh değilim» diye düşün ve Atman olmayan her şeyi reddet. Böylece, geçmişde duygu nesnelerine karşı duyduğun ihtiraslar tarafından yaratılmış olan bu hayâli yok etmeye uğraş.

Mukaddes yazılardan gerçeği öğren, onun üzerinde muhakeme de bulun, ve sonra kendi tecrübenle, içindeki Atman'ın her şeyin içindeki Atman olduğunu bil. Böylece bu hayâli en son izlerine kadar yoketmeye uğraş.

Akıllı kişinin kazanç ve kayıp mevzularıyla en ufak

derecede alâkası yoktur. Bundan dolayı, Brahman'a devamlı ve tek zihinli ibadet yoluyla, bu hayâli yok etmeye çalış.

"O, Sensin" gerçeği üzerinde tefekkür et, ve Atman'ın Brahman'la aynıyetini idrak et. Bu hayâli aldanmayı yoketmeye uğraş, ve Atman'la Brahman'ın bir olduğu bilgisinde yerleş.

Atman'ın bu beden ile hüviyetlenmesi tamamiyle yokoluncaya kadar, uyanıklık ve konsantrasyon yoluyla bu hayâli yoketmeye uğraş.

Ey basiretli kişi! Hattâ Kâinatın ve Onun yaratıklarının artık gerçek görünmediği, sadece rüyadaki suretler gibi göründüğü bir devreye ulaşabildiysen dahi, hiç durmaksızın bu hayâli yoketmeye uğraşmalısın.

Dünyevî meseleler ve duygu nesneleri için, bir an bile boşa vakit harcama. Hatta uykuda iken dahi Brahman'ı hatırla. Kendi kalbinin içindeki Atman üzerinde tefekkür et.

Kendini, baba ve annenin etinden doğmuş olan bu fani fizikî beden ile hüviyetlendirmeyi bırak. Brahman'la birliğini idrak etmeyle hayatın gayesine ulaş.

Bir çanağın içindeki hava, her yerdeki hava ile birdir. Aynı şekilde senin Atman'ın da, Brahman'la birdir. Ey basiretli kişi. Bütün ayrılık duygularını kaybet ve sükûna gir.

Her varlığın temeli olan kendiliğinden aydınlık Brahman ile bir olduğunu idrak et. Fizikî kâinatı ve bu bedeni, toz çanakları gibi kabul ederek reddedin.

Şimdi «ben» şuurluluğu beden içinde kökleşmiştir. Bu şuurluluğu mutlak varlık, bilgisi ve mutluluk olan Atman'ın içine meczedip karıştır. İnce bedenin şuurluluğu da bir

başka huduttur. Onu da uzaklaştır. Ebedî mutlakla birleşmiş olarak kal.

Kâinat serabı, bir aynanın içindeki bir şehir gibi, Brahman'ın içinde yansımıştır. «Brahman benim» cümlesinin mânasını bildiğin zaman, hayatın gayesine ulaşacaksın.

Atman gerçektir. O, senin önceki ve gerçek benliğindir. O, "ikincisi olmayan birdir,, mutlak mutluluktur, saf şuurluluktur. O, şeklin ve faaliyetin ötesindedir. Onunla aynıyetini idrak et. Kendini, bir aktörün kullandığı maskeler gibi olan, cehalet örtüleri ile hüviyetlendirmeyi durdur.

Görüntü kâinatı, hakikaten gerçek değildir. Nasıl gelip gittiğini müşahede ettiğimizden dolayı, ego duygusu da gerçek olmamalıdır. Lâkin biz her şeyin bilicisi, müşahidi olanın da şuurundayız. Bu şuurluluk ego duygusuna, ve bir defa da sadece bir an için mevcut olan diğer algılara ait değildir.

Atman, egonun ve diğer her şeyin müşahididir. O, daima hatta derin uyku da dahi mevcuttur. Mukaddes yazılar da, Atman'ın doğmamış ve ölmeyecek olduğunu açıklıyor. Bundan dolayı, O kaba ve latif örtülerden tamamıyle ayrıdır.

Atman, değişebilen her şeyin bilicisi olduğundan dolayı, ister istemez değişmeyendir ve ebedidir. Rüya gördüğümüz veya derin uykuya daldığımız zaman, kaba ve latif örtülerin mevcut olmadığı tekrar tekrar tecrübe edilebilir.

Bundan dolayı, kendini, kaba beden olan bu et yığınıyla ve ince beden olan ego ile hüviyetlendirmeyi bırak. Onların ikisi de hayâldir. Atman'ı geçmişte, şimdi ve ge-

lecekte ebedî olarak mevcut, saf, sonsuz şuurluluk olarak bil. Böylece huzuru bulacaksın.

Kendini, ırk, sınıf, isim, şekil ve hayat yolu ile hüviyetlendirmeyi bırak. Bunlar, harabiyet elbisesi olan bedene âit şeylerdir. Faaliyetleri yapan veya düşünceleri düşünenin sen olduğun fikrini de terket. Bunlar, ince beden egoya ait şeylerdir. Ebedî mutluluk olan Varlık olduğunu idrak et.

İnsanın doğum ve ölüm dünyasına bağlı hayatının, bir çok sebepleri vardır. Bu sebeplerin hepsinin kökeni, cehaletin ilk çocuğu olan egodur.

Bir insan kendisini, bu günahkâr ego ile hüviyetlendirdiği müddetçe, kurtuluş için bir ihtimal olamaz. Çünkü kurtuluş onun tamamen zıddıdır.

İnsan, egonun bu karartıcı şeytanından kurtulduğu zaman, gerçek tabiatını tekrar kazanır, tıpkı mehtabın bir tutulmanın kurtulmuş olduğu zaman tekrar eski parlaklığını kazanması gibi. Saf, sonsuz, ebediyyen mutlu ve kendiliğinden aydınlık olur.

İnsanın zihni haddinden fazla cehaletle bastırıldığı zaman kendisini örtülerle hüviyetlendirmeyle, ego duygusu yaratır. Ego tamamiyle yok edildiği zaman, zihin Brahman'la birliğinin bilgisini karartan engellerden temizlenmiş olur.

Ego, kuvetli ve ölümlü bir yılandır, ve Gunalar onun üç öfkeli başıdır. O kendi istifadesi için muhafaza ettiği, Brahman'ın mutluluk hazinesi etrafında çöreklenmiş yatar. Mukaddes yazılardan ilham almış olan akıllı insan, bilgi kılıcı ile bu üç başı keser ve bu yılanı tamamiyle imha eder. Böylece en yüksek mutluluk hazinesine ulaşır.

Bir insanın vücudunda herhangi bir zehir izi kaldığı

müddetçe, o insanın tamamiyle iyileşmesine imkân yoktur. Aynı şekilde, içinde herhangi bir ego duygusu kaldığı müddetçe, bir araştırıcı kurtuluşa ulaşamaz.

Egoyu tamamiyle imha et. Onun zihinde uyandırdığı bir çok şaşkınlık dalgalarını kontrol et. Gerçeği tefrik et ve "Ben O'yum,, cümlesini idrak et.

Sen, saf şuurluluksun, her tecrübenin müşahidisin. Senin gerçek tabiatın sevinçtir, neşedir. Tam şu anda, kendi ni cehalet tarafından yaratılmış olan, yapıcı (icra eden) ego ile hüviyetlendirmeyi bırak. Onun zekâsı, sadece bir görüntüdür, saf şuurluluk olan Atman'ın bir aksidir. O, seni Atman'daki huzur ve sevinçten mahrum bırakır. Kendini onunla hüviyetlendirmeyle, doğum, hastalık ve ölüm sefaletleri dünyasının tuzağına düşmüşsündür.

Sen her şeyin içine yayılan saf, değişmeyen şuurluluk, sonsuz Varlık Atmansın. Tabiatın mutluluktur ve ihtişamın kusursuzdur. Sen kendini ego ile hüviyetlendirdiğinde ndolayı, doğum ve ölüme bağlısın. Bağının başka sebebi yoktur.

Bu ego, senin düşmanındır. O yemek yiyen bir insanın gırtlağındaki dikenli bir değnek gibidir. Bu düşmanı kuvvetli bilgi kılıcı ile imha et ve kendi imparatorluğunun egemenliğinin, Atman'ın mutluluğunun zevkini duymak için serbest ol.

Ego'nun bütün faaliyetlerini ve onların ihata ettiği bencilliği menet. En yüksek gerçeğe ulaş ve şehvetten kurtul. Sükûn içinde kal ve Atman'ın mutluluğunu tad. Bütün ayrıcalık duygularını kaybet ve Brahman'daki gerçek mahiyetini idrak et.

Bu kuvvetli ego, tâ köklerine kadar yok edilebilir. Fakat zihin onu bir an için dahi beslerse, yeniden canlanır ve

yüzlerce hasara sebep olur. O, yağmur mevsimindeki rüzgarın sürüklediği bir bulut gibidir.

Bu düşmanı, egoyu zaptet. Düşüncelerinin duygu nesneleri üzerinde kalmasına müsaade etmeyle, ona fırsat verme. Böyle düşünceler, suyun yanmış bir limon ağacına hayat vermesi gibi, egoya hayat verirler.

Şayet kendini bedenle hüviyetlendirirsen, içinde şehvet uyanacaktır. Kendini beden şuurluluğundan kurtar ve böylece şehvetten de kurtulmuş olacaksın. Şayet seni Brahman'dan uzak tutan bu egoya bağlı isen, duygu nesnelerindeki zevkin arkasından koşacaksın. Bu durum, doğuşa ve ölüme bağın sebebidir. Bir insan, ihtiraslarını objektif dünya'da daha fazla tatmin ettikçe, ihtirasları daha fazla artar. Fakat sen onları kontrol edersen ve onları tatmin etmeyi bırakırsan, onların tohumları tamamen imha edilmiş olacaktır. Bundan dolayı, insan, kendini kontrol etmeyi başarmalıdır.

İhtiras kuvvetlendiği zaman, kendini kontrol kaybolmuştur. Kendini kontrol kaybolduğu zaman, ihtiras olduğundan da daha fazla kuvvetlenir. Böyle yaşayan bir insan doğum ve ölüm tekerleğinden asla kaçamaz.

Şayet biz, düşüncelerimizin duygu nesneleri üzerinde barınmasına müsaade edersek ve objektif dünyadaki geçici tatmini ararsak, ihtiras şiddetlenmiştir. Yeniden doğuş ve ölüm zincirini kırmak için, ruhî araştırıcı bu ihtiras sebeplerini kül oluncaya kadar yakmalıdır.

Bu iki yolla düşünceleri, duygu nesneleri üzerinde barındırma ve ihtirasları tatmin etme beslenmiş olan ihtiras doğum ve ölüm tekerleğine bağı hasıl eder. Lâkin her üçünü de — bu ihtirası ve onun iki sebebini yoketmek için bir yol vardır. Daima her şart altında, her yerde, her münasebette, her şeye Brahman olarak bakmalı ve sadece Brah-

man'ı görmelisin. Gerçeği bilmek için iradeni kuvvetlendir, ve bu üçü de yokolacaktır.

İhtiraslarını, objektif dünyada tatmin etmeyi durdur ve duygu nesneleri üzerinde kalmayı durduracaksın. Duygu nesneleri üzerinde kalmayı durdur, ve ihtirasların yokolacaktır. Bütün ihtiraslar kaybolduğu zamanki durum kurtuluş durumudur. Bu duruma, yaşarken kurtuluş adı verilmiştir.

Doğan güneşin şua yayan parlaklığının tamamiyle görünmesinden önce, koyu karanlığın tamamen zail olması gibi, egonun yaşama susuzluğa da ancak gerçeğin bilgisi şiddetle arzu edildiği zaman, tamamen zail olur.

Gündüzün efendisi çıktığı zaman, karanlık kötülük ağı ile birlikte zail olur. Mutlak mutluluk tecrübe edildiği zaman, artık ne bağ ne de herhangi bir üzüntü izi kalmamıştır.

Bu objektif dünya düşüncelerinden kaybolsun, zihnin sevinçle dolu olan gerçek üzerinde kalsın. Zahiri görüntülere nazar etmenin veya kendi derununa tefekkür etmenin önemi yoktur. Şiddetle Brahman'a gömülmüş ol. Geçmiş Karma kalıntıların tükeninceye kadar, zamanını bu şekilde geçirmen lâzımdır.

Brahman'a ibadetinde ihmalkârlık olmasın. Hatırlanan şeyin pratiğinde ihmalkârlık ölümdür, kayıptır. Bu büyük araştırıcı, Brahman'ın oğlu Sanatkumar tarafından beyan edilmiştir.

Bir ruhî araştırıcı için, hatırlanan şeyde ihmalkârlıktan daha büyük kötülük yoktur. İhmalkârlıktan yanılgı uyanır.

Bir insan öğrenimli olabilir. Lâkin o kişi hatırlanan şeyin pratiğinde ihmalkâr ise. Yine duyguların tuzağına

düşecektir. Zihnin kötü temayülleri, bir büyücü kadının sevgilisini ayartması gibi, onu baştan çıkartırlar.

Saz (bataklık otu) bir gölün sathına konduğu zaman, hemen tekrar kapanır. Aynı şekilde, Maya akıllı bir insanın üzerine dahi, o kişi hatırlanan şeye pratik çalışmayı durdurursa, derhal kapanır.

Şayet zihin, idealinden, Brahman'dan başka tarafa yönelirse ve nesnelerin verdiği duygulara azıcık dahi yakalanmış olursa, hatırlanan şeyde ihmalkârlıktan dolayı aşağılara doğru yuvarlanır.

Şayet zihin duygu nesnelerine yönelmişse, onlardan alınan zevkler üzerinde kalıyorsa, böyle düşüncelerdeki düşkünlük ihtirası tahrik eder. İhtiras yüzünden, insan arzusunu tatmine koşar.

Bu sebepten, ruhî tefrik etme melekesine sahip, Brahman'ı tanıyan bir insan için, hatırlanan şeyi ihmalden başka ölüm yoktur. Hatırlanan şeye dönülmüş olan insan kurtuluşa ulaşır. Bundan dolayı, Atman'a gömülmüş kalmak için, en büyük gayreti gösterin.

Hatırlanan şeyde ihmalkârlıktan dolayı, insan ilahî tabiatının farkında olmaktan başka yöne çekilmiştir. Böyle şaşkın kişiler düşerler ve bu düşüşler daima harabiyete sebep olur. Onlar için tekrar yükselmek çok zordur.

Bundan dolayı, duygu nesneleri üzerinde kalmayı bırak; bu her kötülüğün kökenidir. Bu hayatta kurtuluşa ulaşmış olan kişi, bedenini terkettiği zaman da kurtulmuştur. Yajur Veda, bir insanın kendisi ile Brahman arasında en ufak bir fark gördüğü müddetçe, korkuya hedef kalacağını beyan eder.

Bir insan tefrik etme melekesine sahip olsa dahi kendisi ile sonsuz Brahman arasında en ufak bir fark gördüğü

zaman, o kişide korku uyanacaktır. Böyle bir fark sadece cehaletten dolayı görülmüştür.

Mantık, ananevî gelenek, ve mukaddes yazıların yüzlercesi, objektif kâinatın gerçek bir varlığı olmadığını beyan eder. Kendisini onunla hüviyetlendiren kişi, üzüntüler çokluğuyla karşılaşır.

Gerçeğin murakabesine bağlanmış olan kişi kurtulur ve Atman'ın ebedî lûtfuna ulaşır. Fakat zihnî gerçek olmayan şeyler üzerinde kalan kişi, kendisini kaybeder.

Ruhî araştırıcı, bağa sebep olan gerçek olmayan şeylerin peşine düşmeyi bırakmalıdır. O kişi «Ben kendim Atman'ım» sözünü hatırlayarak, Atman'ı görüşde sağlam olmalıdır. Brahman'a sağlam bir bağlılık (ibaret) ve kişinin Brahman'la aynıyeti üzerinde tefekkür, sevinci hasıl eder ve cehaletin sebep olduğu ızdırap verici tecrübeyi derhal siler.

Duygu nesnelerinin peşinden koşuş, gittikçe kötüleşen kötü temayüllerimizin artmasına sebep olur. Bunu ruhî tefrik etme usulüyle bilmeliyiz ve duygu nesneleri hakkında düşünmekten kaçınmalıyız. Kendini devamlı olarak Atman üzerinde tefekküre ver.

Duygu nesneleri üzerinde durmayı reddet, kalbinde huzur uyanacak. Kalb huzurlu olduğu zaman, Atman'ın görüntüsü gelir. Atman doğrudan doğruya idrak edildiği zaman, bu dünyaya bağımız yok olmuştur. Bundan dolayı duygu nesneleri üzerinde durmayı reddediş, kurtuluşa giden yoldur.

Şayet bir insan öğrenimli ise, gerçek ile gerçek olmayan arasındaki farkı tefrik etmeye muktedirse, mukaddes yazıların otoritesine inanmışsa, Atman'ın görüntüsüne sahip olmuşsa ve de kurtuluş arzusundaysa; o kişi bir çocuk gibi gerçek olmayana nasıl bağlanabilir ve kendi kendisi-

nin aşağılaşmasına nasıl sebep olabilir?

Bedene ve onun zevklerine bağlanmış kişi için, kurtuluş olamaz. Kurtulmuş kişi bedene ve onun zevklerine bağlantıdan kurtulmuştur. Uykuda olan, uyanık değildir ve uyanık olan uykuda değildir. Bu iki şuurluluk durumu esas mahiyetleri itibarıyla birbirlerine zıttırlar.

Bir insan, Atman'ı bildiği, Onu derunî olarak ve zahirî olarak canlı veya cansız her şeyin temeli olarak gördüğü zaman, hakikaten kurtuluşa ulaşmıştır. O kişi, gerçek olmayan bütün görüntüleri reddeder ve mutlak, sonsuz Varlık olan Atman'ın görüntüsüne yerleşir.

Atman'ı her görüntünün temeli olarak görmek, bağlantıdan kurtuluşa giden yoldur. Atman'ın bir ve her yerde olduğunu bilmekten daha yüksek bilgi yoktur. Şayet bir insan, görüntüleri reddederse ve kendisini kuvvetli şekilde "Ebedi Varlığa", Atman'a bağlarsa, Atman'ın her yerde bütün şeylerin içinde mevcut olduğunu idrak eder.

Fakat, şayet bir insan bedenle hüviyetlenmiş yaşıyorsa, zihnî duygu nesnelerine bağlı ise ve ihtiraslarının tatmini için uğraşıyorsa; o insan görüntüleri nasıl reddedebilir? Bu reddediş ancak kuvvetli bir gayretle başarılabilir. Ruhî tefrik etmeye çalış ve Atman'a kuvvetle bağlan. Faaliyetlerin ve vazifelerin icrası yoluyla kazanılmış olan bencil mükâfatları reddet. Duygu nesnelerinde zevk aramayı reddet. Ölmeyen mutluluğa sahip olmaktan başka hiçbir şeyi arzu etme.

Mukaddes yazılarda şöyle denmiştir: "Öğreticisinin dudaklarından Brahman'ın gerçeğini işitmiş olan bir insan; sakin, sabırlı, tatmin ve kendini kontrol etmiş, derin bir şekilde murakabeye dalmış olduğu zaman, kendini kalbinin içinde Atman'ı idrak eder ve Atman'ı her şey olarak görür.

Böyle bir araştırıcı için, yukarıdaki bölüm, tâ ki her şeyin içindeki Atman idrak edilinceye kadar, Atman'ın derin murakabesini emrediyor.

Akıllı bir kişi için dahi, egoyu tek bir hamlede imha etmek imkansızdır. Zira ego insan tabiatı içine çok sağlam bir şekilde kök salmıştır; sayısız doğuşlarda, bir çok ihtiraslarıyla birlikte baki kalır. Ego, ancak en yüksek şuurluluğa ulaşmayla aydınlanmış olan kişilerde, tamamiyle imha olmuştur.

Bir insanın zihnî, mahiyeti rahatsızlık olan projeksiyon kudretinin, cehaletin içine daldığı zaman, bu durum kişinin kendisini ego ile hüviyetlendirmesine sebep olur. Ego, kendisine mahsus vasıflarla, kişiyi ayartır ve şaşırtır.

Cehaletin gizli kudreti tamamiyle yokoluncaya kadar, projeksiyon kudretini yenmek zordur. Bir insan, Atman ile zahirî görüntüler arasındaki farkı, süt ile su arasındaki fark kadar açık bir şekilde, ayırdettiği zaman, Atman'ı örten cehalet örtüsü tabiî olarak kaybolacaktır.

Zihin, duygu nesneleri serabının verdiği şaşkınlıktan kurtulduğu zaman, Atman'ın idraki için hiç bir engel kalmamıştır.

İnsan bilgiyle aydınlanmış olduğu zaman, içinde, gerçek varlığı, Atman'ı zahiri görüntülerden açıkça ayırdebilen mükemmel bir tefrik etme melekesi uyanır. Böylece o insan, Maya'nın yarattığı yanılgı bağlarından kurtulmuştur ve artık değişim dünyasındaki ölüme ve yeniden doğuşa hedef değildir.

Brahman olduğumuzun bilgisi, sık cehalet ormanının hepsini yakan, bir ateş gibidir. Bir insan Brahman'la birliğini idrak ettiği zaman, o kişi artık herhangi bir ölüm veya yeniden doğuş tohumunu nasıl barındırabilir?

Gerçeği görüş geldiği zaman, cehalet örtüsü tamamiyle kalkmıştır. Biz, nesneleri yanlış olarak anladığımız müddetçe, yanlış anlayışımız bizi şaşırtır ve sefil kılar. Yanlış anlayışımız düzeltildiği zaman, sefalet de son bulur.

Meselâ, bir ip görürsün ve onun bir yılan olduğunu düşünürsün. İpin bir ip olduğunu idrak eder etmez, onun bir yılan olduğu yanlış anlayışı ortadan kalkar ve artık onun ilham ettiği korku yüzünden de şaşkın olmazsın. Bundan dolayı, bağını koparmak isteyen akıllı kişinin, gerçeği tanıması lâzımdır.

Tıpkı, demirin ateşle temas ettiği zaman, kıvılcımlar çıkarması gibi, zihin de şuurluluğun kendisi olan Brahman ile temasından dolayı, faaliyet gösterme ve anlama eylemlerini kendisi yapıyor gibi görünür. Zihine aitmiş gibi görünen bu faaliyet ve anlayış kudretleri, gerçek değildir. Onlar, yanılgı esnasında, tahayyülde ve rüyada görünen şeyler kadar sahtedirler.

Ego duygusundan bedene ve duygu nesnelerine kadar sıralanan Maya'nın bütün değişmeleri gerçek değildir. Onlar her an değiştikleri için gerçek değildirler. Atman asla değişmez.

Atman en yüksek olandır, ebedidir, bölünmezdir, saf şuurluluktur, ikincisi olmayan birdir. O, akılın, zihinin ve diğer memleketlerin müşahididir. O, kaba ve latif şeylerden tamamen farklıdır. O, gerçek benliktir. O, deruni Varlıktır, en yüksek olandır, daimî sevinçtir.

Böylece akıllı insan gerçekle gerçek olmayan arasındaki farkı tefrik eder. Onun mühürlü olmayan görüşü gerçeği anlar. O kişi kendi Atman'ını, saf, bölünmez şuurluluk olarak tanır. O kişi, cehaletten ,sefaletten ve şaş-

kınlığın kudretinden kurtulmuştur. Ve o kişi doğruca huzura ulaşır.

Nirvikalpa Samadhi yoluyla, ikincisi olmayan bire, Atman'ın görüşüne; ulaşıldığı zaman, kalbin cehalet düğümleri tamamiyle ve ebediyen kaybolmuşlardır.

«Sen» «Ben» «O» böyle ayrıcalık belirten fikirler, zihnin pisliğinden çıkmışlardır. Lâkin Samadhi'de, mutlak, ikincisi olmayan bir, en yüksek varlık olan Atman'ın görünüşü hasıl olduğu zaman, gerçek sağlam bir şekilde anlaşıldığından dolayı, bütün ayrıcalık duyguları kaybolur.

Sukûnete, kendini kontrol, zihnî muvazene, sabır gibi melekelere sahip olmuş, olan ruhi araştırıcı, kendisini murakabeye kadar ve her varlığın içindeki Atman ile aynı olan kendi içindeki Atman üzerinde tefekkür eder.

Ödünç alınmış öğretileri taklit eden kişiler, dünyadan kurtulmuş değillerdir. Fakat, zahirî dünyayı, duygu organlarını, zihnî ve egoyu, Atman'ın saf şuurluluğu içine meczedip birleştirmeyle Samadhi'ye ulaşmış olan kişiler ancak bu kişiler, dünyanın tuzaklarından ve bağlarından kurtulmuşlardır.

Bir tek olan Atman, zahirî örtülerin çokluğu yüzünden, bir çok olarak görünür. Bu gerçek olmayan örtüler kaybolduğu zaman, sadece Atman mevcut kalır. Bundan dolayı, akıllı kişi bu örtülerin şuurundan kaybolabilmesi için, kendisini Nirvikalpa Samadhi'ye ulaşma çabasına adar.

Şayet bir insan, başkasını hesaba katmadan ve sağlam bir bağlılıkla Brahman'ı severse, o kişi Brahman olur. Eşek arısından başka hiçbir şey düşünmemeyle, bir eşek arısı hamam böceğine döndürülmüştür.

Tıpkı, eşek arısının diğer her faaliyeti terkedip ve o böcekten başka hiçbir şey düşünmemeyle eşek arısına dö-

nüşmesi gibi, Atman'ın gerçeği üzerinde tefekkür eden ruhî araştırıcı, azimli bağlılığından dolayı Atman olur.

Atman'ın gerçek mahiyeti fevkalâde incedir. O, kaba zihin tarafından anlaşılamaz. O, ancak zihinleri saflaşmış ve fevkalâde bir ruhî tefrik etme kudretine sahip olmuş yüksek ruhların ulaşabildiği, Samadhi durumunda bilinebilir.

Sıcak ateşte saflaştırılmış altının cürufundan temizlenmesi gibi, zihin de kendisini tefekkür yoluyla Tamalar, Rajalar ve Sattwa cürufundan temizler ve Brahman'a ulaşır.

Durmaksızın tefekkür yoluyla, bu şekilde temizlenmiş olan zihin Brahman'a meczolup karıştığı zaman, Samadhi durumuna ulaşılmıştır. Bu duruma, ikilik duygusu yoktur. Brahman'ın bölünmemiş sevinci tecrübe edilmiştir.

Bir insan Samadhiîye ulaştığı zaman, bütün arzu bağları kopmuştur ve o kişi karma kanunundan kurtulmuştur. Brahman, artık her yerde ve daimi olarak, ferdin derunî ve zahiri herhangi bir gayreti olmaksızın meydana çıkmıştır.

Brahman'ın gerçeği üzerinde bir an düşünmek, mukaddes yazıları yüzlerce defa okumaktan, çok daha iyidir. Tefekkür etmek, düşünmekten yüz bin defa daha iyidir. Lâkin, Nirvikalpa Samadhi, onların hepsinden sonsuz derecede daha iyidir.

Başka hiç bir durumda değil, sadece Nirvikalpa Samadhi de, Brahman'ın gerçek mahiyeti açıkça ve katî olarak meydana çıkmıştır. Başka herhangi bir durumda, zihin intizamsız kalır ve şaşırtıcı düşüncelerle dolar.

Bundan dolayı, devamlı olarak içindeki Atman'ın şuurluluğu içine gömülmüş olarak kal. Duygularını kont-

rol et ve zihnin sakin olsun. Brahmanla birliğinin açık görüşünü kazan ve o surette Maya'nın başlangıçsız zamandan beri yarattığı cehaleti yoket.

Brahmanla, vadete doğru atılacak ilk adımlar şunlardır: Konuşmanın kontrolü, lüzumsuz hediyeleri kabul etmeme, dünyevî ihtirasların ve arzuların terki ve Brahman'a devamlı ibadet.

Brahman'a bağlan, duygularını kontrol etmeye muktedir olacaksın. Duygularını kontrol et, zihnin üzerinde hakimiyet kazanacaksın. Zihnine hakim ol, ego duygusu kaybolacak. Bu şekilde, Yogi, Brahman'ın sevincini kesiksiz olarak idrak eder. Bundan dolayı, araştırıcı kalbini Brahman'a vermeye uğraşsın.

Zihin gayretiyle, konuşma kabiliyetini kontrol et; tefrik etme melekesiyle zihini kontrol et; şahsi iradeyle bu melekeyi kontrol et; şahsiyeti sonsuz mutlak Atman'ın içine meczedip kaybet ve en yüksek huzura ulaş.

Beden, hayatî enerji, duygu organları, zihnî, akıl ve ego Atman'ın örtüleri bunlardır. Bir insan bu örtülerden herhangi biriyle hüviyetlendiği zaman, onun mahiyetini ve görünüşünü kabullenir.

Bu hüviyetlenme durduğu zaman, mütefekkir insan kolaylıkla kendisini bu örtülerden sıyırır ve süresiz olarak son bulmayan sevinci tecrübe eder.

Kendimizi, bütün bu örtülerden tamamiyle ayırmak, deruni ve zahirî feragâttir. Bu feragata, ancak bitaraf olan bir kimse çalışabilir. Derunî ve zahiri feragâta, kurtuluşu isteyen bitaraf insan çalışabilir.

Zahirî bağlılık, duygu nesnelerine bağlılıktır. Derunî bağlılık, kendini ego ve zihnin değişimleriyle hüviyetlendirmektir. Ancak gömülmüş bir şekilde Brahman'a bağ-

lanmış bitaraf insan, her ikisinden de feragât etmeye muktedirdir.

Ey akıllı kişi! Bir kuşun iki kanada ihtiyacı olduğu gibi, bir insanın da bitaraflığa ve tefrik etme melekesine ihtiyacı vardır. Bunlar olmaksızın, insanın kurtuluş abıhayatının aktığı çeşmeye ulaşmasına imkan yoktur. Bunu asla başka herhangi bir usûlle başaramaz.

Samadhi'ye, sadece şiddetle bitaraf olan insan ulaşabilir. Samadhi'ye ulaşmış olan kişi, devamlı bir aydınlanma durumunda yaşar. Aydınlanmış kalb, bağdan kurtulmuştur. Ebedî sevinci, ancak kurtulmuş olan insan tecrübe edebilir.

Kendine hakimiyeti kazanmış bir insan için, bitaraflık sadece mutluluk kaynağıdır. Şayet bu durum Atman'ın saf bilgisinin uyanıklığı ile kombine olmuşsa, insan diğer her şeyden de kurtulmuştur. Bu, kurtuluş adı verilmiş olan daima gençlik dolu bakirenin zevkine götüren, kapıdır. Şayet bundan dolayı, en yüksek iyiliği ararsan, zahirî ve derunî bitaraflığa çalış ve devamlı olarak Atman'ın farkında ol.

Hissî hayata karşı ihtiras duymaktan bir zehir imiş gibi kaçın, zira o ölümdür. Sınıf, aile ve rütbe gururunu terket ve şahsî menfaat hareketlerinden kaçın. Beden veya örtülerden herhangi biri olduğun yanılgısını terket. Bunların hiçbiri gerçek değildir. Bütün zihnini Atman'da toplanmış tut. Hakikat'de, sen zihin tarafından zincire vurulmamış olan «ikincisi olmayan bir», en yüksek olan Brahman'sın.

Zihnini, gayen üzerine, Brahman'a bağla. Duygu organlarının zahirî olarak faaliyet göstermesine müsaade etme; onları kendi merkezlerinde kalmaya mecbur et. Bedeni sağlam ve sıhhatli tut. Onun idamesini düşünme.

Tamamiyle Brahman'a bağlı ol ve kendinle Brahman'ın bir olduğunuzu idrak et. Durmaksızın Brahman'ın sevincini duy. Bu sevincin pınarları asla kurumaz. Bu dünya nesnelerinde ne fayda vardır? Onların asla mutluluk veremezler.

Katiyen zihninin, Atman olmayan herhangi bir düşünce üzerinde kalmasına müsaade etme. Bunu yapmak kötüdür, sefaletin bir sebebidir. Mahiyeti mutluluk olan Atman üzerinde tefekkür et. Kurtuluş yolu budur.

Her şeyin müşahidi, kendiliğinden aydınlık olan Atman, daima kendi kalbinin içinde mevcuttur. Bu Atman, gerçek olmayan her şeyden ayrı kalır. Onu kendin olarak bil ve durmaksızın O'nun üzerinde tefekkür et.

Atmanla senin aranda, bütün şaşırtıcı düşüncelerden kurtulmuş, arası hiç kesilmemiş bir bağlantı olsun. Bu şekilde, hiç şüphe kalmaksızın Atman'ın senin gerçek tabiatın olduğunu idrak edeceksin.

Atman olduğun gerçeğine bağlı kal. Kendini, ego veya örtülerden herhangi biri ile hüviyetlendirmeyi bırak. Onlara karşı tamamiyle lakayt (duygusuz) kal.

Safiyetini kazanmış olan zihini, müşahid, saf şuurluluk olan Atman'ın üzerine tesbit et. Derece derece zihnini sakinleştirmeye uğraş. O zaman, sonsuz Atman'ı görüşe ulaşacaksın.

Atman'ı, bölünmez, sonsuz, her şeyin içine yayılan eter olarak tefekkür et. O'nu, cehaletimiz tarafından üzerimize empoze edilmiş olan bedenî duygular, hayatî enerji, zihin ve ego hudutlarından ayrı bir mevcudiyet olarak bil.

Eter, yüzlerce çanağı doldursa da, muhtelif ve bölünmüş gibi görünse de hakikatda, çok değil, bir ve aynıdır.

Aynı şekilde de, saf Atman egonun ve zihnin hudutlarından kurtulduğu zaman, birdir, sadece bir tektir.

Ferdî Tanrı Brahma'dan bir ot parçasına kadar her şey, bir tek Atman'ın görünür olarak isimlere ve şekillere ayrılmasıdır. Onlar sadece görüntüdür, gerçek değildir. Bundan dolayı, Atman'ı bir ve sonsuz olarak tefekkür et.

Atman, temeldir ve gerçektir. Bu kâinat görüntüsü, sadece bizim aldanmış gözlerimize görünen şeydir. Gerçek bilgi uyandığı zaman, Atman mevcudiyetin kendisi olarak meydana çıkar ve görüntü kâinatı Ondan ayrı olarak görülemez. Şayet yanılmışsan, bir ipin yılan olduğu hatasını yapabilirsin. Lâkin yanılgı geçtiği zaman, tasavvur edilmiş yılanın bir ipten başka hiç bir şey olmadığını idrak edersin. Ayrı şekilde, bu kâinat da, Atman'dan başka hiç bir şey değildir.

Ben Atman, Brahma'yım. Ben Vishnu'yum. Ben Shiva'yım. Ben kâinat benim. Benden başka hiç bir şey yoktur.

Ben içerde ikamet ederim; ben dışardayım. Öndeyim ve arkadayım. Kuzeydeyim ve güneydeyim. Üstteyim ve alttayım.

Dalga, köpük, kabarcık ve girdap esas olarak hepsi sudur. Aynı şekilde, ego ve beden hakikat de, saf şuurluluktan başka hiçbir şey değildir. Esasen herşey, şuurluluktur, safiyettir ve sevinçtir.

Bahsettiğimiz ve düşündüğümüz bütün bu kâinat, Brahman'dan başka hiçbir şey değildir. Brahman, Maya'nın sahasının ötesinde, ikâmet eder. Ondan başka hiçbir şey yoktur. Çanaklar, potalar ve kavanozlar yapıldıkları çamurdan farklı şeyler midir? Maya şarabını içince insan, yanılmış olur ve nesneleri birbirinden farklı olarak görün-

meye başlar, ve «ben» «sen» diye konuşur.

Mukaddes yazılar da şöyle yazar: Sonsuzluk, bir kimsenin başka hiçbir şey görmediği, başka hiçbir şey işitmediği, başka hiçbir şey bilmediği yerdir. Mukaddes yazılar bu mevcudatın türlü türlü olduğu hususundaki bizim yanlış fikrimizi düzelterek sonsuzluk da ikiliğin olmadığını beyan eder.

Ben, eter gibi herşeyin içini dolduran, kusursuz, bölünmez, bağsız, hareketsiz, değişmeyen, en yüksek olan, Brahman'ım. Benim ne içim ne de dışım vardır. Yalnız ben varım. Ben ikincisi olmayan birim. Bilinmesi icabeden başka ne vardır?

Geriye söylenecek daha fazla ne kalır? Ben Brahman'dan başka hiçbir şey değilim. Bu kâinat ve onun içindeki herşey Brahman'dır. Mukaddes yazılar Brahman'dan başka hiçbir şeyin mevcut olmadığını beyan eder. «Ben Brahman'ım» bilgisiyle aydınlanmış olan kişiler, bu görünen kâinata bağlantılarını keserler. Bu aydınlanmış kişilerin, devamlı olarak, saf mutluluk dolu olan şuurlulukla, Brahman'la vahdet içinde yaşadıkları, katiyetle gerçektir.

Durmaksızın kendini bu kaba bedenle hüviyetlendirmekten hasıl olan bütün dünyevî ümitleri ve fizikî zevkleri terket. Ondan sonra kendini latif bedenle de hüviyetlendirmeyi bırakmalısın. Mukaddes yazıların methettiği, şeklin ebedî mutluluk olan Brahman olduğunu idrak et. Böylece Brahman ile vahdet içinde yaşıyabilirsin.

Bir insan bu fanî bedenî sevdiği müddetçe, pis olarak kalır, o kişi her şekilde düşmanları tarafından rahatsız edilmiştir, o kişi yine yeniden doğuşa, hastalığa ve ölüme hedeftir. Fakat o kişi şayet saf, değişmeyen, iyiliğin

özü olan Atman üzerinde tefekkür ederse, her kötülükten kurtulmuş olur. Bu gerçeği, mukaddes yazılar da tasdik eder.

Kendini hatalı olarak ego vs. gibi Atman'ı örten örtülerle hüviyetlendirmeyi bırak. Geriye sadece, sonsuz, değişmeyen, en yüksek, ikincisi olmayan bir Brahman kalır.

Zihin tamamiyle en yüksek Varlığa Atman'a, Brahman'a, mutlağa gömüldüğü zaman, görüntüler dünyası kaybolur. Onun mevcudiyeti artık boş bir kelimeden başka birşey değildir.

Görüntüler dünyası sadece bir fantomdur (aldanıştır); sadece bir tek gerçek vardır. O değişmesiz, şekilsiz ve mutlaktır. O nasıl bölünebilir?

Ne gören, ne görme, ne de görülen vardır. Sadece değişmesiz, şekilsiz, ve mutlak bir tek gerçek vardır. O nasıl bölünebilir?

Sadece bütün görüntülerin içinde kaybolduğu bir okyanusa benzeyen bir tek gerçek vardır. O hasıl bölünebilir.

Yanılgımızın sebepleri, Onun içinde karanlığın aydınlığın içinde kaybolması gibi, kaybolurlar. O en yüksek olandır, mutlaktır, «ikincisi olmayan birdir». O nasıl bölünebilir?

Sadece bir tek en yüksek gerçek vardır. O vahdetin esas benliğidir. Onun çokluğa bölünmesi imkân haricidir. Şayet çokluk gerçek ise ve sadece görüntü değilse, niçin hiç kimse onu rüyasız uykuda iken tecrübe etmez?

Biz, herhangi bir bölünmeden ve farklılıktan münezzeh olan, Brahman olan ebedî Atman'ın şuurluluğunda uyandığımız zaman, kâinat artık mevcut değildir. Ne

geçmişte ne şimdi ne de gelecekte, ipin içinde gerçekten bir yılan veya serapta gerçekten bir su damlası yoktur.

Mukaddes yazılar ,bu rölatif (izafî) kâinatın sadece bir görüntü olduğunu beyan eder. Mutlak olan, çift (ikincisi) olmayandır. Rüyasız uykuda kâinat kaybolur.

Kâinatı Brahman'ın üzerine koyan, bizim yanılgımızdır. Fakat akıllı kişi, bu kâinatın ayrı bir gerçeği olmadığını bilir. Kâinat, temeli olan Brahman'la aynıdır. İp yılan olarak görülebilir, lâkin, iple yılan arasındaki görüntü farkı sadece, yanılgı bulunduğu müddetçe mevcuttur.

Bu fark yanılgısının menşei kaba zihindedir. Zihin aşıldığı zaman, yanılgı da kaybolur. Bundan dolayı, zihnin en derunundaki özün, gerçeğin, Atman'ın, murakabesine dalsın.

Zihin Brahman'la mükemmel vahdete ulaştığı zaman, akıllı insan Brahman'ı tamamiyle kalbinin içinde idrak eder. Brahman, lâfzın ve düşüncenin ötesindedir. O, saf, ebedî şuurluluktur. Mutlak mutluluktur. Mukayese edilemez ve ölçülemez. O, daima bağımsızdır, her faaliyetin ötesindedir, gökyüzü gibi hürdür, mutlaktır ve bölünemez olandır.

Zihin Brahman'la mükemmel vahdete ulaştığı zaman, akıllı insan Brahman'ı tamamiyle kalbinin içinde idrak eder. Brahman sebep ve neticenin ötesindedir. O, her düşüncenin ötesindeki gerçektir. O, ebedi olarak aynıdır, emsalsizdir, herhangi bir zihnî anlayış derecesinin ötesindedir. O, mukaddes yazılar tarafından açıklanmıştır ve ebediyen kendisini bize ego duygumuz yoluyla açıklamaktadır.

Zihin Brahman'la mükemmel vahdete ulaştığı za-

man, akıllı insan Brahman'ı tamamiyle kalbinin içinde idrak eder. Brahman zeval veya ölüm tanımaz. O, başlangıcı ve sonu olmayan gerçektir. O, dalgasız ve sakin geniş bir su kütlesi gibidir. O, Gunaların oyun sahasının dışındadır. Bir tektir, ebedidir, ebediyen sakindir.

Gerçek varlığınla vahdete dal, sonsuz ihtişam içindeki Atman'ı seyret. Bağdan kurtul ve dünyanın berbat kokusunu bırak. Gayret göster ve kurtuluşa ulaş. O zaman, bu dünyada boş yere doğmuş olmayacaksın.

Bütün örtülerden ve hudutlardan bağımsız olan, sonsuz varlık, bilgi, mutluluk ve ikincisi olmayan bir olan, gerçek varlığın Atman üzerinde tefekkür et. Böylece, doğum ve ölüm tekerleğinden kurtulacaksın.

Geçmiş faaliyetlerin neticeleri, aydınlanmış araştırıcının beden içinde yaşamaya devam etmesine sebep olur lâkin onun için beden, bir gölge gibi sadece bir görüntüdür. O insan bir ceset olan bedeni terkettiği zaman, asla başka bir bedende doğmayacaktır.

Ebedî şuurluluk ve mutluluk olan Atman'ı idrak et. Tembel tabiatlı ve murdar olan bu beden örtüsünden, kendini tamamiyle kurtar. Bunu yaparken asla tekrar onu düşünme. Bir kimsenin kendi kusmuğunu hatırlaması. tiksinti verici bir şeydir.

Gerçekten akıllı insan, cehaletini ve onun bütün neticelerini —mutlak, ebedi, gerçek benlik olan— Brahman'ın ateşinde yakar. O zaman, ebedî saf şuurluluk ve mutluluk olan Atman'ın bilgisine kavuşmuş olur.

Bir inek boynuna asılmış bir çelenge karşı nasıl lâkaytsa, Brahman'ı bilen kimsede, geçmiş faaliyetlerin neticesi olarak yaşamaya devam eden bu bedenin kaderine

karşı lâkayttır. O kimsenin zihni, mutluluk dolu Brahman'a dalmıştır.

Brahman'ı bilen kişi, sonsuz sevinç olan gerçek varlığını, Atman'ı idrak etmiştir. Hangi saik veya hangi arzu, onu bu bedene bağlanmaya ve onu beslemeye mecbur edebilir?

Bu hayatta, mükemmele ve kurtuluşa ulaşmış Yoginin elde edebileceği mükâfat, kendi kalbinde ve zahirî dünyada Atman'ın mutluluğunu tatmaktır.

Bitaraflığın meyvası, aydınlanmadır; aydınlanmanın meyvası, arzunun dinmesidir; yetişmiş arzunun meyvası, Atman'ın mutluluğunun tecrübesidir ki, onu müteakip huzur gelir.

Yol sonuna kadar gidilmedikçe, ilk adımların değeri yoktur. Tabiî bir şekilde, birbiri arkasına bitaraflık, en yüksek tatmin ve mukayese edilmez mutluluk hasıl olmalıdır.

Bilinmelidir ki, aydınlanmanın meyvası ızdırabın dinmesidir. İnsan cehaletten dolayı bir çok kötü işler yapabilir. Fakat o insanda tefrik etme melekesi uyandığı zaman, o kişi kötülük yapmaya nasıl devam edebilir?

Aydınlanma, bir insanın kötülükten ve gerçek olmayandan uzaklaşmasına sebep olur; bunlara bağlılık cehaletin neticesidir. Bir serabın ne olduğunu bilen bir insanla, cahil olan bir insanı mukayese edin. Önceki adam ondan uzaklaşır, sonraki adam susuzluğunu tatmin etmek için ona doğru koşar. İdraklı insan, görüntüler dünyasının cazibesine kapılmaz bu onun görünen mükâfatıdır.

Kalbin cehalet düğümü kesip koparıldığı zaman, insan maddî nesnelere karşı bütün ihtiraslarından kurtulmuştur. Bu vuku bulduğu zaman, bu dünya da o kişinin

herhangi bir bağ hissetmesine sebep olabilecek bir şey var mıdır?

Zevk verici nesneler herhangi bir ihtiras uyandırmayı başaramadıkları zaman, bu durum mükemmel feragâttir. Artık herhangi bir ego duygusu uyanmadığı zaman, bu mükemmel bilgidir. Zihin Brahman'a daldığı ve artık başka herhangi bir düşünce tarafından şaşkınlığa uğramadığı zaman, bu durum mükemmel kendinden feragâttır.

Devamlı olarak Brahaman'ın şuurluluğuna dalmış olan bir insan, objektif dünyanın zulmünden kurtulmuştur. Brahaman'a dalmış olan kişi, başkalarının dayanamadığı zevklere, küçük bir çocuğun veya uykudaki bir insanın verebileceği kadar, değer verir. Zaman zaman bu dünyanın şuurunda olsa da, ona bir rüya dünyası olarak görür. O kişi, mükâfat olarak sonsuz meyvaları tadar. Böylece bir insan hakikaten mutludur. Dünya üzerinde hürmet gören bir kimsedir.

Kendini kontrol eden insanın, ebedî mutluluğun sevincini duyduğu zaman, aydınlanmış olduğu söylenmiştir. O kişi tamamiyle Brahman'a meczolup karışmıştır. O kişi kendisini, faaliyetin ötesindeki değişmeyen gerçek olarak bilir.

Aydınlanma durumu şöyle izah edilmiştir : Atman ile Brahman'ın birliğinin devamlı bir şuurluluğu vardır. Artık Atman'ın örtülerinden herhangi biri ile hüviyetlenmesi yoktur. İkilik duygusu tamamiyle yok olmuştur. Saf, birleşmiş şuurluluk vardır. Bu şuurluluğa iyice sahip olan insanın aydınlanmış olduğu söylenmiştir.

Bir insan aydınlanmaya ulaştığı zaman, O'nun bu dünyadan dahi kurtulmuş olduğu söylenmiştir. O kişinin

mutluluğu son bulmaz. O kişi bu görüntüler dünyasını hemen hemen unutur.

Onun zihni Brahman'a meczolup kaybolmuş ise de, o tamamiyle uyanıktır ve uyanık hayatın cehaletinden kurtulmuştur. O tamamen şuurludur lâkin, bütün ihtiraslardan kurtulmuştur. Böyle bir insanın bu hayatta dahi kurtulmuş olduğu söylenmiştir.

Onun için bu dünya üzüntüleri bitmiştir. O, sonlu (fani) bir bedene sahip olsa da, sonsuzla birleşmiştir. Asla herhangi bir endişe duymaz. Böyle bir insanın bu hayatta dahi kurtulmuş olduğu söylenmiştir.

O, beden içinde yaşasa dahi, beden sadece onu takip eden bir gölge gibi görünür. O kişi artık, «ben ve benim» gibi düşüncelere sahip değildir. Bunlar, bu hayatta dahi kurtulmuş olan bir insanın hususiyetleridir.

O kişi geçmişi ezberlemekle meşgul olmaz. Geleceği araştırmakla alâkası yoktur. Şimdiki hal için de lâkayttır. Bu hayatta dahi kurtulmuş olan bir insanı, bu hususiyetlerle tanıyabilirsin.

Dünyada iyilik ve kötülük varmış gibi görünür, şahıslar ve nesneler birbirlerinden farklı olarak görünür. Bununla beraber, O kişi herşey de Brahman'ı gördüğü için, onlara aynı (eşitlik) görüş noktasından bakar.

İyi veya kötü talih doğabilir. O kişi onlara lâkaytlıkla bakar ve onların etkisi altında kalmaz. Bu hayatta dahi kurtulmuş olan bir insanı bu hususiyetlerle tanıyabilirsin.

O kişinin zihni devamlı olarak Brahman'ın mutluluğunu tadmakla meşgul olduğundan dolayı, o derunî ve zahirî dünya arasında ayrım yapmaya muktedir değildir. Bu hayatta dahi kurtulmuş olan bir insanı, bu hususiyetlerle tanıyabilirsin.

Yaşantı cereyan eder; O kişi, onu bitaraf bir seyirci gibi gözetler. O kişi kendisini, beden, duygu organları, vs. ile hüviyetlendirmez. O, vazife fikrini dahi aşmıştır. Bu hayatta dahi kurtulmuş olan bir insanı, bu hususiyetlerle tanıyabilirsin.

O kişi, mukaddes yazıların yaşayan kelimeleri vasıtasıyla, Brahman'la birliğini idrak etmiştir. O artık, yeniden doğuşa hedef değildir. Bu hayatta dahi kurtulmuş olan bir insanı, bu hususiyetlerle tanıyabilirsin.

O asla kendisini, beden veya duygu organlarıyla hüviyetlendirmez. Onun mülkiyet duygusu yoktur. Bu hayatta dahi kurtulmuş olan bir insanı bu hususiyetlerle tanıyabilirsin.

O kişi, üstün görüşü vasıtasıyla, insanla Brahman arasında fark olmadığını veya Brahman'la kâinat arasında fark olmadığını idrak etmiştir. Zira o, Brahman'ın her şey olduğunu görür. Bu hayatta dahi kurtulmuş olan bir insanı bu hususiyetlerle tanıyabilirsin.

Kutsal insanlar, o kişiye hürmet, gösterirler, kötü insanlarsa onun şerefini kırarlar onun duyguları yine de aynıdır. Bu hayatta dahi kurtulmuş olan bir insanı, bu hususiyetlerle tanıyabilirsin.

Irmaklar okyanusa akarlar, lâkin, okyanus katiyen rahatsız olmaz. Duygu nesneleri de o kişinin zihnine akarlar, lâkin o kişi tek gerçeğin şuurluluğunda yaşadığı için, hiç bir reaksiyon hissetmez. O kişi hakikaten bu hayatta dahi kurtulmuştur.

Brahman'ın gerçeğini bilmiş, tanımış olan kimse, bu dünyaya bağlılık hissetmeye devam edemez. Bağlılık hisseden kimse, Brahman'ı tanımamıştır. Bu kişi yanılmış ve duyguları bağlanmış olarak kalır.

Brahman'ı tanımış bir insan için, geçmişteki arzularının kuvvetli intibaları ve eski temayülleri nedeniyle, hâlâ duygu nesnelerine bağlı olduğu söylenemez. Hayır, O kişi Brahman'ı idrak ettiğinden dolayı, onun bütün arzuları ve temayülleri süpürülüp temizlenmiştir.

Çok şehvetli bir insan dahi, annesinin yanında iken arzu hissetmez. Aynı şekilde, bir insan sonsuz mutluluğu, Brahman'ı idrak ettiyse, dünyevilikten kurtulmuştur.

Mukades yazılar, mütefekkir bir insanın dahi önceki hayat tarzının yarattığı temayüllerden dolayı, zahirî dünyanın şuurunda olduğunu, beyan eder. O kişide, bu temayüllerin kendilerini işletip tükettikleri, söylenmiştir.

Bir insan zevki ve ızdırabı tecrübe ettiği müddetçe, onun geçmiş temayülleri baki kalacaktır. Her netice, bir sebep tarafından önceden hazırlanmıştır. Sebebin olmadığı yerde netice de yoktur.

Bir insan rüyadan uyandığı zaman, onun rüya faaliyetleri yokolur. İnsan Brahman olduğunun bilgisinde uyandığı zaman da, milyonlarca hayat devresinde birikmiş bütün sebepler, icra edilmiş bütün geçmiş faaliyetler yokolmuşlardır.

Bir insan, rüyasında iyi işler yaptığını veya nahoş günahlar işlediğini görebilir. Lâkin rüyadan uyandığı zaman, bu rüya faaliyetleri onu cennete veya cehenneme nasıl götürebilir?

Atman; eter gibi ebediyen bağımsızdır, sarftır ve dokunulmazdır. Atman'ı idrak etmiş bir kimse asla, geçmiş, şimdiki veya gelecek faaliyetleri tarafından bağlanamaz.

Bir çanağın içindeki etere, şarap kokusu tesir edemez. Örtüleri içindeki Atman'a da örtülerin hususiyetleri tesir edemez.

Mürit :

Aydınlanmadan sonra, herhangi bir faaliyetin Atman'a etki edemiyeceğini anlıyorum. Fakat bilginin doğmasından önce yapılmış faaliyetler ne olurlar? Bilgi, onların neticelerini iptal edemez. Hedefe atılmış bir ok geri döndürülemez.

Bir ineği kaplan zannettiğinizi ve ona ok attığınızı farzedin. İneğin bir kaplan olmadığını keşfettiğiniz zaman ok durmayacaktır. Ve ineği vuracaktır.

Hakim :

Evet, haklısın. Şayet geçmiş faaliyetler şimdiye kadar, neticelerini hasıl etmeye başlamış iseler, çok kudretlidirler. Hatta aydınlanmış bir ruh durumunda dahi, gerçek tecrübeyle onların kudretlerini tüketmeleri icabeder. Bilgi ateşi, şimdiki ve gelecek karmaların ve henüz neticeleri hasıl olmaya başlamamış olan geçmiş karmaların bütün birikintilerini imha eder. Fakat şimdiye kadar neticeleri hasıl olmaya başlamış olan geçmiş karmaları imha edemez. Bununla beraber, bu karmaların hiç biri Brahman'la ayniyetlerini idrak etmiş ve devamlı olarak bu şuura dalmış yaşayan kimselere, gerçekten tesir edemez. Böyle insanlar, her sıfatın ötesinde olan bir ile, Brahman'la vahdete ulaşmışlardır.

Araştırıcı, Atman'ın şuurluluğuna dalmış olarak yaşar. O, Brahman'la ayniyetini idrak etmiştir. Brahman saftır, kaba ve ince örtülere ait sıfatlardan bağımsızdır. Geçmiş karmalar bu örtülere aittir. Bundan dolayı, araştırıcıya tesir edemezler. Bir insan uykudan uyandığı zaman, artık gördüğü rüya dünyasına bağlı değildir.

Uyanmış insan, artık kendisini rüya bedeniyle, rüya faaliyetleriyle veya rüya nesneleriyle hüviyetlendirmez. O, uyanmakla sadece kendisine gelir.

Bu kişi, ne rüya nesnelerinin gerçek olduklarında israr etmeye ne de onlara sahip olmaya çalışır. Şayet hâlâ rüya dünyasının nesneleri peşinde koşuyorsa, o katiyetle uykusundan henüz uyanmamıştır.

Aynı şekilde, Brahman bilgisinde uyanmış olan kişi, ebedî Atman ile vahdet içine dalmış yaşar. Başka hiçbir şey görmez. Hakikatte, o dünyada yaşadığı müddetçe bedenini hareket ettirmek ve yemek yeme mecburiyetindedir. Lâkin böyle faaliyetleri, sadece hatırladığı için icra eder. Bu faaliyetler hatırlanan bir rüya faaliyetleri gibidir.

Bir beden içinde doğmak, karmanın neticesidir. Bundan dolayı, geçmiş faaliyetlerin sadece bedene tesir ettikleri söylenebilir. Atman başlangıçsızdır. Onun bir karma neticesi olduğu söylenemez. Bundan dolayı, karmanın Atman'a tesir edebileceğini düşünmek mantıksızlıktır.

Mukaddes yazıların yanılmaz kelimelerinde şöyle beyan edilir: «Atman doğmamıştır, ebedidir, asla zeval bulmaya hedef değildir.» Bundan dolayı, herhangi bir karmanın, Atman şuurluluğunda yaşayan bir insana tesir edebilmesi nasıl farzedilebilir?

Geçmiş faaliyetlere ait birikmiş sebepler, ancak kendisini bedenle hüviyetlendiren bir insana, tesir eder. Aydınlanmış ruh, bu hüviyetlenmenin yanlış olduğunu bilir. Ona karmanın tesir etmemesinin sebebi budur.

Hatta, geçmiş faaliyetlere ait birikmiş sebeplerin bu bedene tesir edebileceklerini düşünmek dahi aptallıktır. Sadece hayâli bir mevcudiyete sahip olan bu beden, nasıl gerçek olabilir? Gerçek olmayan bir şeyin doğuşu nasıl olabilir? Asla doğmamış olan birşey, nasıl ölebilir? Faaliyetler veya onların neticeleri, gerçek olmayan şeye nasıl tesir edebilir?

Bilgi doğduğu zaman, cehalet ve cehaletin neticeleri kaybolur, cahil bir insan şöyle sorabilir: «Şayet bu böyleyse, aydınlanmış bir ruhun bedeni mevcut olmaya devam edebilir? «Buna mukaddes yazılar şu şekilde cevap verir! Bedenin devamına, sadece nesneleri cahil kişinin anlayabileceği şekilde izah etmekte olan, geçmiş faaliyetler sebep olmuştur. Bu, aydınlanmış bir ruhun görüş noktasından, bedenin ve diğer örtülerin gerçeğini ispat etmek anlamına gelmez.

Aydınlanmış bir ruhun görüş noktasından, Brahman herşeyin içini dolduran, başlangıçsız, sonsuz, ölçülemeyen, değişmeyen, ikincisi olmayan birdir. Brahman tektir, Onda herhangi bir çeşit yoktur.

Brahman saf varlıktır, saf şuurluluktur, ebedi mutluluktur, ikincisi olmayan birdir ve faaliyetin ötesindedir. Brahman'da herhangi bir çeşit yoktur.

Brahman, en derunî şuurluluktur, sonsuzdur, sonsuz mutlulukla doludur, kendiliğinden mevcuttur, ikincisi olmayan birdir. Brahman'da herhangi bir çeşit yoktur.

Brahman her yerde mevcut olduğundan dolayı, Ondan kaçınılmaz, akıldan üstün olduğundan dolayı kavranamaz, her şeyi ihata ettiğinden dolayı ihata edilemez. O, ikincisi olmayan birdir. Brahman'da herhangi bir çeşit yoktur.

Brahman, parçasızdır ve vasıfsızdır. Lâtiftir, mutlaktır, kusursuzdur, ikincisi olmayan birdir. Brahman'da herhangi bir çeşit yoktur.

Brahman izah edilemez, o zihin ve lâfız mesafesinin ötesindedir, ikincisi olmayan birdir. Brahman'da her hangi bir çeşit yoktur.

Brahman, gerçeğin kendisidir; kendi ihtişamı içindedir, saftır, mutlak şuurluluktur, eşiti yoktur, ikincisi olmayan birdir. Brahman'da herhangi bir çeşit yoktur.

Kendilerini bütün ihtiraslardan kurtarmış, duygusal zevkleri bir kenara bırakmış olan, sakin ve kendini kontrol eden yüce kalbi araştırıcılar, en yüksek Brahman'ın gerçeğini idrak etmişlerdir. O kişiler, Brahman'la vahdete ulaşırlar ve en yüksek mutluluğa ererler.

Sen de en yüksek Brahman gerçeğini tefrik ve idrak etmelisin. Atman'ın gerçek mahiyetini, her mutluluğun yekûnu olarak idrak et. Zihninin yarattığı yanılgıları silkeleyip at. Böylece kurtulmuş ve aydınlanmış olacaksın. Hayatın inayet edilir olacak.

Zihnini tamamiyle sakin kıl ve Samadhiye ulaş. O zaman, Atman'ın gerçeğini açık olarak görerek, açık görüşe sahip olacaksın. Öğreticinin dudaklarından Brahman'ın gerçeğini, mukaddes yazılarda açıklandığı şekilde öğren. Şimdi, gerçeği doğrudan doğruya ve derhal idrak etmelisin. Ancak ondan sonra, kalbin bütün şüphelerden kurtulmuş olacaktır.

Cehalet bağından kurtulmuş olduğunu ve mutlak varlığı, saf şuurluluğu, devamlı mutluluğu idrak ettiğini, kati olarak nasıl bileceksin? Mukaddes yazılar, kendi muhakeme kudretin ve öğreticinin öğretileri, inanmana yardım edecektir. Lâkin, yegâne mutlak ispat, derhal ve doğrudan doğruya kendi ruhunda edilen tecrübedir.

Bağlılık ve kurtuluş, memnuniyet ve endişe, hastalık ve sıhhat, açlık ve tokluk, ve bunlar gibi şeyler hepsi şahsî tecrübe mevzularıdır. Bunları ancak, sen kendin bile-

bilirsin. Başkaları, senin durumunu ancak tahmin edebilirler.

Öğreticiler ve mukaddes yazılar, ruhî uyanıklığı tahrik ederler. Lâkin akıllı mürit, cehalet okyanusunu Tanrının lutfûyla, doğrudan doğruya aydınlanmayla geçer.

Tecrübeyi doğrudan doğruya elde et. Tanrıyı kendin idrak et. Atman'ı bölünmez bir varlık olarak bil ve mükemmel ol. Zihnini bütün şaşkınlıklardan kurtar ve Atman'ın şuurluluğu içinde kal.

Vedanta'nın son izahatı şudur : Her şey bu kâinat ve her yaratık Brahman'dır. Kurtulmak, bölünmemiş gerçek olan Brahman'da yaşamaktır. Brahman, mukaddes yazıların şehadet ettiği gibi, «ikincisi olmayan birdir.»

Mürit, öğreticisinin kelimelerini dikkatle dinledi. Mukaddes yazıların şehadet ettiği ve kendi muhakeme kudretlerinin yardımıyla, Brahman'ın en yüksek gerçeğini öğrendi. Ondan sonra, duygularını objektif dünyadan ayırdı ve zihnini Atman üzerine konsantre etti. Bedeni bir kaya parçası gibi hareketsiz kaldı.

Zihni tamamiyle Brahman'a daldı. Bir müddet sonra, normal şuurluluğuna döndü. O zaman sevinçle şöyle konuştu:

Ego kayboldu. Brahman'la ayniyetimi idrak ettim ve böylece bütün arzularım süpürülüp yokoldu. Cehaletimin ve bu görünen kâinat bilgimin üzerine yükseldim. Duyduğum bu sevinç nedir? Onu kim ölçebilir? Hudutsuz, bağlantısız sevinçten başka hiçbir şey bilmiyorum.

Brahman okyanusu, abıhayat doludur. Bulduğum hazine, kelimelerle izah edilemez. Zihin O'nu kavrayamaz. Zihnim, bir dolu tanesi gibi, Brahman okyanusuna düştü. Onun bir damlasına temas ederek eridim ve Brah-

man'la bir oldum. Şimdi, insanî şuurluluğa döndüysem de, Atman'ın sevincini yine duyuyorum.

Bu kâinat nerededir? Onu kim alıp götürdü? O başka birşeyin içine mi meczolup kayboldu? Biraz önce, onu müşahede ettim artık o mevcut değildir. Bu hakikaten fevkalâde birşey.

Sonsuz sevinç dolu, Brahman okyanusu burada. Herhangi bir şeyi nasıl kabul veya reddedebilirim? Brahman'dan ayrı veya farklı herhangi bir şey var mıdır?

Şimdi, son olarak ve açık olarak biliyorum ki, ben mahiyeti ebedi sevinç olan Atman'ım. Benden ayrı olan hiç bir şey görmüyorum, hiç bir şey işitmiyorum, hiç bir şey bilmiyorum.

Öğreticim, Ey büyük ruh! Senin önünde eğiliyorum. Sen, her bağlantıdan kurtulmuşsun, akıllı ve iyi kişilerin en büyüğüsün. Sen ebedî mutluluğun timsalisin. Senin merhametin, kıyısı olmayan bir deniz kadar sonsuzdur.

Senin gözlerin merhamet doludur. Senin nazarların, benim fanilik yorgunluğumu, insanı doğuşa ve ölüme bağlılık ızdırabını, ferahlatan bir ırmak gibidir. Bir senin lûtfunla, bir an içinde, daima mutlu Atman'ı bu bölünmemiş, tükenmez hazineyi keşfettim.

Ben, hakikaten inayet edilir bir insanım. Hayatın yegâne gayesine ulaştım. Şimdi, yeniden doğuş canavarı beni asla yakalayamaz. Sonsuzluk benimdir. Şimdi, ebedî sevinç içindeki gerçek mahiyetimi tanıyorum. Bu tamamen senin lûtfunladır.

Hiç bir şey, beni bu dünyaya bağlamıyor. Artık kendimi, fizikî bedenle veya zihinle hüviyetlendirmiyorum.

Ben, ölümsüz Atman'la birim. Ben, sonsuz, saf, ebedî Atman'ım, edebî huzur içindeki Atman'ım.

Ben, ne faaliyet gösteren ne de faaliyetin neticelerini tecrübe eden kiyişim, ben, faaliyetin ötesindeyim ve değişmeyenim. Benim mahiyetim, saf şuurluluktur. Ben mutlak gerçeğim, ebedi iyiliğim.

Gören, işiten, konuşan, davranan, ızdırab çeken, veya zevk duyan, ben değilim. Ben, saf, sonsuz şuurluluk, daima yaşayan, faaliyetin ötesindeki, bağsız, bağlantısız, ebedî Atman'dan başka hiç bir şey değilim.

Ben, ne bu nesneyim ne de şu nesneyim. Ben, bütün nesneleri tezahür ettirenim. Ben, en yükseğim, ebedî safım. Ben ne deruniyim, ne de zahiriyim. Ben, ikincisi olmayan bir, sonsuz Brahman'ım.

Ben, başlangıcı, benzeri olmayan gerçeğim. Benim, 'ben' ve 'sen', 'bu' ve 'şu' hayâlinde, rolüm yoktur. Ben, ikincisi olmayan bir, sonu olmayan mutluluk, değişmeyen hakikat, ebedî, Brahman'ım.

Ben Tanrı'yım ve herşeyin barınağıyım. Ben, bütün pisliklerin ve günahların yok edicisiyim. Ben saf, bölünmez şuurluluğum. Ben, herşeyin müşahidiyim. Benim kendimden başka hükümdarım yoktur. Ben, «ben» ve «benim» duygusundan bağımsızım.

Ben, her varlığın içinde, derunî ve zahirî her tabiî şeyin temeli, saf şuurluluk, Atman olarak, ikamet ederim. Zevk duyan ve zevk duyulan benim. Cehalet günlerimde, bunları kendimden ayrı olarak düşünürdüm. Şimdi biliyorum ki, ben herşeyim.

Bölünmemiş, sonsuz sevinç okyanusu, benim içimdedir. Maya rüzgârı, dalgalar gibi, bu dünya görüntülerini yaratarak ve yok ederek, dünya üzerinde oyun oynar.

Gerçek yerine görüntüyü kabul eden insanlar, cahil-

likle, benim bedenî ve zihnî bir şekil içinde kapalı olduğumu, tasavvur ederler. Aynı şekilde, bölünmez ve devamlı zamanı da, devrelere, yıllara ve mevsimlere bölünmüş olarak, tasavvur ederler.

Lâkin, aldanmış ve cahil aptalların, tasavvurunun, gerçek üzerine neyi koyduğunun önemi yoktur. Gerçek daima lekesiz olarak kalır. Serap içindeki kuvvetli su ırmağı, kuru çölü ıslatamaz.

Ben, eter gibi lekesizim, meydana çıkardığım nesnelerden, güneş gibi ayrıyım. Dağ gibi hareketsizim. Okyanus gibi bağımsızım.

Gökyüzü nasıl, bulutlar tarafından hapsedilemezse, ben de beden tarafından hapsedilmiş değilim. Öyleyse, uyanma, rüya görme ve rüyasız uyku bana nasıl etki edebilir? Bu durumlar, sadece bedenî durumlardır.

Benim zahirî şeklim mevcudiyete gelir ve gider. Faaliyet gösterir ve faaliyetlerinin meyvasını tadar. Ölür ve zeval bulur. Fakat ben, büyük bir dağ gibi, ebediyyen sağlam ve hareketsiz olarak kalırım.

Ben, ne arzuyu ne de arzunun tatminini tanırım zira ben bölünmem, daima aynıyımdır. Gökyüzü gibi sonsuz, tam, evrensel ve ebedî olan bir kimse için, herhangi bir faaliyet nasıl mümkün olabilir? O kişinin, uğruna uğraşacağı ne vardır?

Benim şeklim, organım, zihnim yoktur. Değişme bana dokunamaz. Ben bölünmemiş, mutluluk dolu şuurluluğum. Doğru veya günahkâr herhangi bir faaliyete nasıl garkolabilirim? Mukaddes yazılar, Atman'ın iyilik ve kötülüğün etkisi altında olmadığını, beyan eder.

İnsan, gölgesinden tamamiyle ayrı, bambaşka bir varlıktır. Gölgesine, sıcak veya soğuk, iyilik veya kötülük, ne temas ederse etsin, hiçbiri insana temas edemez.

Müşahede edilen nesnelerin hususiyetleri, onlardan ayrı, bağımsız olan müşahide tesir edemez. Bir odanın içinde bulunan nesnelere, onları açığa çıkaran lâmba tesir edemez.

Güneş, olagelen faaliyetleri görür, lâkin, onlardan tamamen farklıdır, ayrıdır. Ateş, herşeyi yakar, lâkin onlardan tamamen farklıdır. İp, yanlışlıkla bir yılan olarak kabul edilmiştir, lâkin yine de ip, ip olarak kalır. Aynı şekilde, saf şuurluluk, değişmeyen Atman olan ben, bu görünen şekilden tamamiyle farklıyım.

Ben ne faaliyet gösteririm ne de başkalarına faaliyet göstertirim, ben ne tecrübe ederim ne de başkalarına tecrübe ettiririm, ben ne görürüm, ne de başkalarını gördürürüm. Ben, akıldan üstün, kendiliğinden aydınlık Atman'ım.

Güneş, su üzerinde yansır. Su hareket eder ve aptal insan güneşin hareket ettiğini düşünür. Atman, fizikî ve zihnî bedenler üzerinde yansır. Bedenler hareket eder ve davranırlar ve aptal insan; «ben davranıyorum, ben tecrübe ediyorum, ben öldürdüm» diye düşünür.

Bu beden, suda ve toprakta düşüp ölebilir. Böyle bir şey bana tesir etmez. Bir çanak kırıldığı zaman, çanağın içindeki eter etki görmemiştir.

Davranmak veya zevk duymak, ağır anlayışlı olmak veya zeki olmak veya sarhoş olmak, bağımsız olmak veya bağlı olmak bütün bunlar, aklın geçici durumlarıdır. Onların, «ikincisi olmayan bir», mutlak, Brahman olan Atman'la hiçbir alâkası yoktur. Maya, on, yüz, bin değişiklik geçirsin onlara herhangi bir rolü olmayan, benim için, ne önemi vardır? Bir bulut, gökyüzünü lekeleyebilir mi?

Mayadan zahirî fizikî şekillere kadar bütün bu kâinat, sadece Brahman'ın bir bölgesi olarak görünmüştür.

Ben ikincisi olmayan bir, eter gibi ince, başlangıcı ve sonu olmayan, Brahman'ım.

Ben, bütün varlıkların temeli, ikincisi olmayan bir Brahman'ım. Her şeyi ben tezahür ettiririm. Her şeye ben şekil veririm. Ben her şeyin içindeyim, lâkin hiç bir şey beni lekeleyemez. Ben ebediyim, safım, değişmeyenim, mutlakım.

Ben ikincisi olmayan bir Brahman'ım. Çokluk görünen Maya, benim içimde meczolup kaybolmuştur. Ben, düşünce kavrayışının ötesindeyim, her şeyin özüyüm. Ben hakikatım. Bilgiyim. Sonsuzum. Mutlak mutluluğum.

Ben, faaliyetin ötesindeyim, değişmeyen gerçeğim. Benim ne parçam ne de şeklim vardır. Ben mutlağım. Ebediyim. Hiçbir şey bana destek olmaz, ben tek başıma dururum. Ben ikincisi olmayan birim.»

Ben, kâinatın ruhuyum. Ben her şeyim ve herşeyin üzerindeyim. Ben «ikincisi olmayan birim». Ben saf şuurluluğum, tekim ve evrenselim. Ben sevincim. Ben daim kalıcı hayatım.

En mukaddes aziz, öğreticim! Seni tekrar tekrar selâmlarım. Ben senin yüksek lûtfunla, bu inayet edili durumu keşfettim. Ben, kendi krallığımın hükümdarıyım.

Şimdiye kadar, ben rüya görüyordum. Rüyam da, doğuştan doğuşa, her çeşit üzüntü ve sefaletle kuşatılmış, reenkarnasyona, zevale ve ölüme hedef, hayâl, ormanında dolaştım durdum. Şimdi, ey öğretici! Sonsuz şefkatinle, sen beni rüyamdan uyandırdın. Beni ebediyyen bağımsız kıldın.

Selâmlar sana! Ey büyük öğretici! Sen Brahman'la birsin. Sen ,bu dünyanın karanlığını kovan ışıkla birsin.

Değerli mürit, Samadhi durumunda, Atman'ın zevkini keşfetti ve gerçeğin şuurluluğuna ebediyyen uyandı. Şimdi, büyük öğreticisinin ayaklarına kapanıyor. Kalben memnun olan öğretici, ona şu unutulmaz kelimelerle tekrar hitabediyor:

«Cahil insan farkında olmasa dahi, bizim kâinat anlayışımız devamlı olarak Brahman'ı anlayışımızdır. Hakikaten, bu kâinat Brahman'dan başka hiç bir şey değildir. Sakin bir kalple ve ruh gözüyle, her şart altında, her yerde Brahman'ı gör. Fizikî gözler, fizikî nesnelerden başka herhangi bir şeyi nasıl görebilir? Aydınlanmış insanın zihni, gerçekten başka herhangi bir şeyi nasıl düşünebilir?

Akıllı bir insan, en yüksek mutluluğun tecrübesini nasıl reddedebilir ve nasıl sadece zahirî şekillerden tad alabilir?

Gerçek olmayının tecrübesi, bize ne tatmin verir, ne de sefaletten herhangi kaçış sağlar. Bundan dolayı, tatmini Brahman'ın tatlı mutluluğunun tecrübesinde bul. Kendini Atman'da ada ve ebediyyen mutlu olarak yaşa.»

Ey mukaddes ruh, günlerini böyle geçirmelisin. Her yerde Atman'ı gör, Atman'ın mutluluğunu tad ,düşüncelerini «ikincisi olmayan bir» Atman üzerinde tesbit et.

Atman, birdir, mutlaktır, bölünmezdir. Onun içinde bir çok şekiller tasavvur etmek, hava da bir çok binalar tasavvur etmek gibidir. Bu sebepten, daima mutlu, «ikincisi olmayan bir», Atman olduğunu keşfet. Sessizlik olan sevincin içine dalmış olarak kal.

Bu sesizlik durumu, aklın gerçek olmayanla meşgul olmayı terkettiği tam bir huzur durumudur. Bu sessizlikde, Brahman'la bir olduğunu bilen ve bir olan büyük ruh, karışmamış ebedî mutluluğu duyar.

Atman'ı gerçek varlığı olarak idrak etmiş ve Atman'ın en derunî mutluluğunu tatmış insan için, bütün ihtirasların söndüğü bu sessizlik durumundan daha fevkalâde sevinç yoktur.

Zevki Atman olan, aydınlanmış araştırıcı, sevinç ve hürriyet içinde yaşar. Onun yürüme, durma, oturma veya yatma gibi hareketlerinin hiç bir önemi yoktur.

Büyük bir ruh, zihnini bütün şaşırtıcı düşüncelerden kurtarmayla ve Brahman'ı tamamiyle idrak etmeyle, mükemmel sukûneti bulduğu zaman, onun artık tefekkür için, kutsal yerlere, ahlâkî disiplinlere, ayrılmış vakitlere, duruşlara (posture), talimatlara veya nesnelere ihtiyacı yoktur. Onun Atman bilgisi, özel durumlara veya şartlara dayanmaz.

Bir çanağın çanak olduğunu bilmek için, herhangi özel şartlar gerekir mi? Sadece anlayış vasıtalarımız, gözler kusursuz olmalıdır. Yalnız bu, o nesneyi tanımamız için yeterlidir.

Atman, ebedî olarak mevcuttur. O, mekana, zamana veya kendini arıtma ayinlerine dayanmayan tabiatüstü tecrübeyle, açığa çıkmıştır.

Ben, ismimin Devadatta olduğunu bilmek için herhangi bir özel durum veya ispat istemem. Ayni şekilde, Brahman'ı tanıyan bir kimse için, «ben Brahman'ım» bilgisi herhangi bir ispat istemez.

Bu görünen kâinata, kendi ışığıyla parlayan Atman sebep olur. Fakat bu kâinattaki herhangi bir şey, Atman'ı nasıl ifşa edebilir? Atman'dan ayrı olan bu görüntüler, değersizdir, bedensizdir, gerçek olmayandır.

Vedalar, Puranalar, bütün mukaddes yazılar ve bütün canlı yaratıklar sadece, Atman mevcut olduğundan

dolayı, mevcuttur. Öyleyse, her şeyin ifşa edicisi Atman'ı, onlardan herhangi biri nasıl ifşa edebilir?

Atman, kendi ışığıyla parlar. Onun kudreti sonsuzdur. O, duygu bilgisinin ötesindedir. O, her tecrübenin kaynağıdır. Atman'ı bilen her çeşit bağdan kurtulmuştur. O, izzet doludur. O, büyük olanın en büyüğüdür.

Duygular tarafından anlaşılan şeyler, Onun ne kederlenmesine ne de zevk duymasına sebep olur. O, onlara bağlı değildir. Ne de onlardan kaçınır. O kişi, devamlı olarak Atman'daki zevki duyarak, daima kendisi içindeki sahnededir. O kişi, Atman'ın son bulmayan mutluluğunu tadar ve tatmin olmuştur.

Bir çocuk, açlığını ve hatta fizikî acısını dahi unutarak, oyuncaklarıyla oynar. Aynı şekilde, Brahman'ı bilen kişi de, bütün «ben» ve «benim» düşüncelerini unutarak, Atman'daki zevkini duyar.

O kişi, dertsiz veya endişesiz olarak, sadaka kabul etmeyle, gıdasını kolayca temin eder. Suyunu, temiz ırmaktan içer. Bağımsız ve hür olarak yaşar. Korkusuzca ormanda uyur. Hiç bir şey giymediğinden dolayı, elbiselerini yıkaması veya kurutması lâzım değildir. O, Vedanta'nın yolunda gider. Onun oyun arkadaşı, daima kalıcı Brahman'dır.

Atman'ı bilen kişi, kendisini bedeni ile hüviyetlendirmez. Bedeni içinde bulunduğu bir araba olarak kabul eder. Şayet insanlar ona lüks şeyler verirlerse, bir çocuk gibi sevinir ve onlarla oyun oynar. O, kutsal bir insanın zahiri işaretini taşımaz. O, bu dünyanın nesnelerine karşı tamamiyle bağımsız kalır.

O, pahalı elbise giyebilir veya hiçbir şey giymez. Ceylan veya kaplan derisi giyebilir veya çok basit şeyler gi-

yer. Bir deli veya bir çocuk veya murdar bir ruh olarak görünebilir. Böylece, dünyayı hayrete düşürebilir.

Mütefekkir insan tek başına yaşar. Arzu nesnelerinin arasında arzusuz olarak yaşar. Atman, onu ebedî tatminidir. O, Atman'ın her şeyde mevcut olduğunu görür.

Bazen aptal, bazen akıllı bir insan gibi görünür. Bazen bir kral gibi şaşaalı, bazen zihinli bir insan gibi görünür. Bazen sakin ve sessizdir. Bazen bir piton yılanının avını cezbetmesi gibi, insanları kendisine çeker. İnsanlar bazen O'na çok değer verirler, bazen de hiç ehemmiyet vermezler. Daima en yüksek mutluluğa dalmış olan aydınlanmış ruh, bu şekilde yaşar.

O'nun zenginliği yoktur, ancak O daima memnundur. O'nun yardımcısı yoktur, ancak O çok kudretlidir. Hiçbir şeye sevinmez, ancak devamlı olarak sevinç gösterir. Eşiti yoktur, ancak bütün insanları eşiti olarak görür.

Faaliyet gösterir, ancak faaliyetine bağlı değildir. Geçmiş faaliyetlerin semeresini biçer, ancak onların etkisi altında kalmaz. Bir bedeni vardır, lâkin kendisini bedeni ile hüviyetlendirmez. Bir olarak görünür, ancak her yerde, her şeyde mevcuttur.

Zevk veya ızdırab, iyilik veya kötülük, beden şuurluluğundan kurtulmuş yaşayan Brahman'ına bilen kişiye, asla dokunamaz.

Şayet bir insan kendisini, içinde bulunduğu kaba ve latif örtülerle hüviyetlendiriyorsa, o insan zevki ve ızdırabı, iyilik ve kötülüğü tecrübe edecektir. Fakat, iyilik veya kötülük, mütefekkir hakim için hiçbir şey değildir, çünkü O, Atman'ı idrak etmiştir ve onun bağları kopmuştur.

Bir güneş tutulması esnasında, dünyanın gölgesi gü-

neşin üzerine düşer. Vukubulan hadiseyi anlamayan cahil kişi, güneşin, tutulmasının karanlığı tarafından yutulmuş olduğunu söyler lâkin, güneş asla yutulmaz.

Aynı şekilde, cahil kişi, Brahman'ı bilen birinin bedenini görür ve onu bedeniyle hüviyetlendirir. Hakikatte, gördüğü o kişi bedenden ve diğer her çeşit bağdan kurtulmuştur. O kişi için, beden sadece bir gölgedir.

O kişi, bedenin içinde ikamet eder, fakat onu bir yılanın değiştirdiği deri gibi, kendisinden ayrı bir şey olarak görür. Benden hayatî kuvvet tarafından sevkedilerek oraya buraya hareket eder.

Bir ağaç, ırmak tarafından aşağı veya yüksek bir yere sürüklenir. Zaman ırmağı tarafından sürüklenen o kişinin bedeni de, geçmiş faaliyetlerin neticelerinden ya sevinç duyar ya da ızdırap çeker.

O, geçmiş yaşantılarda, cehalet içindeyken, bazı Karmalar yaratmıştır. Şimdiki hayatta, görünür olarak, onların neticelerinden sevinç duyar veya ızdırap çeker. Fakat şimdi, aydınlanmaya ulaşmıştır ve artık kendisini beden ile hüviyetlendirmez. Buna rağmen, hâlâ cahil bir insanmış gibi, bedeni, zahirî nesneler arasında hareket eder, ve geçmişteki işlerin neticelerinden sevinç duyuyor veya ızdırap çekiyor gibi görülür. Bununla beraber, hakikatte, o, Brahman'a kavuşmuştur ve bedenin içinde sadece, sakin, bağımsız bir seyirci olarak oturur. Onun zihni, bütün şaşkınlıklardan temizlenmiştir ve bir tekerlek mili gibi hareketsizdir.

O, duygularını ne zahirî nesnelere yöneltir ne de içeri kapar. O, âlâkasız bir seyirci gibi kalır. O, faaliyetlerinin mükâfatını arzulamaz, zira, o saf sevinç abıhayatı olan Atman tarafından sarhoş edilmiştir.

Bu dünyadaki ve hatta cennetteki herhangi bir amacın

peşinde koşmayı reddeden ve Atman'a dalmış kalan kişi, hakikaten Tanrı Shiva'nın kendisidir. O, Brahman'ı fevkâlade bilen bir kimsedir.

O, beden içinde ikamet etse de, ebediyyen kurtulmuş bir kişidir. O, mübarek gayeye ulaşmış kişidir. O, Brahman'ı fevkalâde şekilde bilen bir kimsedir. Beden ondan koptuğu zaman, o Brahman'a meczolup karışmış olur. İkincisi olmayan Brahman'a ulaşır.

Bir aktör, bir oyunu oynamak için çeşitli kıyafetler giyse de, aynı şahıs olarak kalır. Brahman'ı fevkalâde şekilde tanıyan bir kimsede, daima Brahman olarak kalır.

Aydınlanmış bir ruh, Brahman'la birliğe ulaştığı zaman, bedenî zeval bulabilir ve kurumuş bir ağaç yaprağı gibi herhangi bir yerde düşüp ölebilir. Ne önemi vardır? O kişi zaten kendisini, bilgi ateşinde yakarak beden şuurluluğundan kurtulmuştur.

Aydınlanmış ruh, ebedî olarak Brahman'la birliğinin şuurluluğunu yaşar. O, devamlı olarak ikincisi olmayan bir Atman'ın zevkini tadar. Şayet yer, zaman ve durumlar uygunsa, bu deri, et ve kemik elbisesini çıkartmakta bir an bile tereddüt etmez.

Bedenden kurtulmak, kurtuluş değildir. Ne de zahirî feragât şekilleriyle, bir insan kurtulmuş değildir. Kurtuluş, kalpteki cehalet düğümünün kesilmesidir.

Bir ağaç, yaprağının bir ırmak yerine bir hendeğe veya açıklık bir yer yerine, mukades bir yere düşmesiyle, herhangi birşey kazanır veya kaybeder mi?

Bedenin, duygu organlarının, hayat soluğunun ve beynin yokolması, bir yaprağın, bir çiçeğin veya bir meyvanın yokolması gibidir. Lâkin, Atman, ağaç gibi aynı

sağlam vaziyetiyle kalır. Atman'a tesir edilmemiştir. O, gerçek benliktir, hakiki varlıktır, sevincin ifadesidir.

Mukaddes yazılar, Atman'ın ebedî hakikat olduğunu göstererek, O'nu «saf şuurluluk» olarak tarif eder. Sadece zahirî örtüler ölür. Onlar, Atman'ı gizleyen cehaletten yapılmışlardır.

Mukades yazılar, değişen ve ölen şeyler arasında Atman'ın yokedilemez olarak kaldığını göstererek, «Hakikatte, O'nun ölümsüz olduğunu» söyler.

Taş, ağaç, ot, saman, hububat, kumaş ve bütün diğer cevherler yandıkları zaman, kül olurlar. Bedenî duygular, hayatî kuvvetler, zihin ve bütün diğer fizikî tezahürler bilgi ateşiyle yandıkları zaman, Brahman olurlar.

Karanlık, zıddı olan güneş ışığında meczolup kaybolmuştur. Bu görünen dünya da, aynı şekilde Brahman'a meczolup kaybolmuştur.

Çanak kırıldığı zaman, içindeki eter, etrafını kuşatan eterle bir olur. Örtüler yok olduğu zaman, Brahman'ı bilen kişi Brahman olur.

Süt süte, yağ yağa, su suya boşaltıldığı zaman, mutlak birlik içinde karışırlar. Aynı şekilde de, Atman'ı bilen, aydınlanmış araştırıcı, Atman'la bir olur.

Bu hayatta kurtulmuş olan kişi, ölümde de kurtuluşu kazanır ve ebedî olarak «mutlak gerçek», Brahman'la birleşmiştir.

O, Brahman'la bir olduğunu bilir ve cehalet örtülerini bu bilginin ateşinde yakmıştır. Böylece Brahman olmuştur. Brahman, doğuşa nasıl hedef olabilir?

Aynı şekilde, bağ ve kurtuluş da cehaletimizin icatlarıdır. Onlar, Atman'da gerçekten mevcut değillerdir.

Tıpkı, biz onu yılan kabul ettiğimiz veya etmediğimiz halde, bir ip parçasının ip olarak kalması gibi. İpte, tasavvur edilen yılan gerçekten mevcut değildir.

İnsanlar, cehalet örtüsünün mevcudiyetin veya yokluğunu ifade ederek, bağdan ve kurtuluştan bahsederler. Fakat hakikatte, Brahman'ın örtüsü yoktur. Zira, ikincisi olmayan bir Brahman'dan başka hiçbir şey yoktur. Şayet bir örtü varsa, Brahman yegâne olmayacaktır. Mukaddes yazılar ikiliği kabul etmez.

Bağ ve kurtuluş, yalnız zihinde mevcuttur, fakat cahil kişi yanlışlıkla onları Atman'ın kendisine atfeder tepki, güneş bir bulutla örtüldüğü zaman, onun karardığını söylemeleri gibi. Değişmeyen gerçek, ikincisi olmayan bir, Brahman bağsız kalır. O, saf şuurluluktur.

Atman'ın bağlı veya kurtulmuş olabileceğini tasavvur etmek, yanlıştır. Bağ ve kurtuluş, zihnin durumlarıdır. Onların hiç biri, ebedî gerçek, Brahman'a atfedilemez.

Bundan dolayı, bağ ve kurtuluş cehaletin icatlarıdır. Onlar, Atman'da yoktur. Atman, sonsuzdur, parçasızdır, faaliyetin ötesindedir. O sakindir, kusursuzdur, saftır. Bir kimse, tamamen eter gibir olan, ikincisi olmayan, en yüksek gerçek, Brahman'da ikilik nasıl tasavvur edebilir?

Ne doğum ne de ölüm, ne bağ ne de yükselen ruh, ne kurtulmuş ruh ne de kurtuluş sonrasını arayan vardır. Bu, en son ve mutlak hakikattir.

Bugün, sana en son sırrı açıkladım. Bu, bütün mukades yazılar hazinesinin, bütün Vedanta'nın en içteki özüdür. Seni, gerçek bir kurtuluş sonrasının araştırıcısı kendi oğlum olarak görüyorum. Sen, bu karanlık çağın

bütün kusurlarından temizlendin, ve zihin arzudan temizlenmiştir.

Mürit, öğretcisinin bu kelimelerini işittikten sonra, öğreticisinin hayır dualarıyla, cehalet bağından kurtulmuş olarak, kendi yoluna gitti.

Öğretici de, bütün dünyaya safiyet getirerek, zihni mutlak varlığın ve sevincin okyanusuna dalmış olarak, kendi yoluna gitti.

Öğretici ve mürit arasındaki bu dialogda, Atman'ın gerçek mahiyeti kurtuluş sonrasını arayan kişilerin kolaylıkla anlayabileceği bir tarzda açıklanmıştır.

Bencil olmayan işlerin icrasıyla, kendilerini kalbin bütün pisliklerinden temizlemiş olan, dünyevî zevklere muhalif olan, mukaddes yazıların kelimelerinde tad bulan, zihinleri huzura girmiş olan, kurtuluşu arayan ruhi talebeler. Bu faydalı öğretiyi misafirperverlikle karşılayabilirler.

Ölüm yeniden doğuş çemberinden geçerek, cahilce bu dünya çölünü dolaşan kişiler için, güneşin yakıcı ışınları gibi olan şiddetli sefaletten yorgun, susamış ve dert yüklü kişiler için, bu öğreti; tam ayaklarınızın dibinden zuhur eden abıhayat okyanusu, tad verici, «ikincisi olmayan bir», Brahman'ı, açığa çıkarabilir. Shankara'nın bu öğretisi, onların gayretlerini mükâfatlandırabilir ve onları kurtuluşa götürebilir.

OM...........Huzur, huzur, huzur.

İ L Â H İ

Ey içeride ikamet eden Rab!
Sen kalbin Lotüs'ü içindeki
Işıksın.

Om, senin esas benliğindir,
Om, en kutsal kelime
Mukaddes yazıların tohumu ve menbaı.
Rab! Mantık seni keşfedemez
Lâkin, Yogiler seni tefekkürde tanırlar.
Tanrının bütün simaları,
Şekilleri ve görünüşleri
Sendedir.
Biz Guru'yu da
Sende buluruz.
Sen her kalbin içindesin.
Ve şayet bir insan,
Sadece bir kere, zihnini
Seni anlamak için açacak olsa,
Gerçekten, o insan
Ebediyyen kurtulmuş olur.

Soru ve cevaplar

— Bir ruhî talebenin yapabileceği en iyi şey nedir?
Guru'sunun öğütlerini yerine getirmek.

— Neden kaçınmalıdır?
Bizi, Gerçeğin daha büyük cehaletine götüren işlerden.

— Guru kimdir?
Brahman'ın gerçeğini bulmuş olan ve daima müridlerinin refahıyla meşgul olan kişi.

— Doğru anlayışlı bir insan için, ilk ve en mühim vazife nedir?
Dünyevî arzu bağlarından kopmak.

— Bir kimse bu bağlardan nasıl kurtulabilir?
Brahman'ın bilgisini kazanmayla.

— Bu dünyada, kime saf insan denilebilir?
Zihni saf olan kimseye.

— Kime akıllı denilebilir?
Gerçekle gerçek olmayanı tefrik edebilen kimseye.

— Ruhî talebeyi ne zehirler?
Guru'nun öğretilerini ihmal etmesi.

— İnsanî doğuşu başarmış bir kimse için, en arzu edilebilir şey nedir?
En yüksek iyiliğin hangisi olduğunu idrak etmek ve devamlı olarak başkalarına iyilik yapmaya çalışmak.

— Bir insanı, zehirli bir içki gibi aldatan nedir?
Duygu nesnelerine bağlılık.

— Hırsızlar nelerdir?
Kalblerimizi, gerçek olandan öteye çeken şeyler.

— Dünyevî arzu bağına ne sebep olur?
Bu şeylerden zevk alma susuzluğu.

— Ruhî tekâmüle engel olan nedir?
Tembellik.

— Bu dünyada en büyük korku nedir?
Ölüm korkusu.

— En büyük kahraman kimdir?
Güzel bir kızın gözlerinden fırlatılan oklar tarafından vurulmamış olan kimse.

— Fakir kimdir?
Memnun olmayan kimse.

— Hasislik nedir?
— Sizden daha azına sahip olan bir kimseden istekte bulunmak.

— Kime hürmet göstermeliyiz?
Hiç kimseden isteği olmayan kişiye.

— Bu dünyada, gerçekten canlı olan kimdir?
Karakteri kusurlardan kurtulmuş olan kişi.

— Uyanık kimdir?
Tefrik etmeye çalışan kişi.

— Uyuyan kimdir?
Cehalet içinde yaşayan kişi.

— Bir su damlasının Lotüs yaprağından damlaması gibi, çabucak akan şey nedir?
Gençlik, zenginlik ve ömür.

— Kimlerin, bir mehtabın ışınları kadar saf oldukları söylenebilir?
Kutsal kişilerin.

— Cehennem nedir ?
Başkalarına esir olarak yaşamak.

— Mutluluk nedir?
Bitaraflık.

— Bir insanın vazifesi nedir?
Bütün varlıklara iyilik yapmak.

— Kazanıldıkça değersiz olan şeyler nelerdir?
Ün ve talih.

— Mutluluğu ne getirir?
Kutsal kişilerin arkadaşlığı.

— Ölüm nedir?
Cehalet.

— En değerli şey nedir?
Tam zamanında verilmiş bir hediye.

— Bir insan ölünceye kadar, can çekişmesine sebep olan nedir?
Gizlenmiş olan kötü bir iş.

— Bir insan ne için uğraşmalıdır?
Yaşadığı müddetçe öğrenmek için.

— İnsan neden nefret etmelidir?
Başkalarının zenginliğine ve karılarına tamah etmekten.

— Bir insan gece gündüz ne düşünmelidir?
Bu dünyanın nasıl geçici olduğunu düşünmelidir, asla şehvet düşünceleri düşünmemelidir.

— En fazla neye kıymet vermeliyiz?
Merhamete ve kutsal kişilerle arkadaşlığa.

— Bütün gayretimizle çalışsak dahi, kimin kalbini kazanamayız?

Aptal bir insanın veya korkmuş bir insanın veya ızdıraplı bir insanın veya minnetten yoksun bir insanın kalbini.

— Dünyanın tuzaklarından kim kurtulur?
Gerçekçi olan kişi ve, zevk veya acı veya hayatın diğer bütün zıtlıkları karşısında hareketsiz kalmaya muktedir olan kişi.

— Tanrılar kime hürmet gösterirler?
Merhametli olan kişiye.

— Bütün insanlar kime hürmet gösterirler?
Mütevazi olana, başkalarına iyiliği dokunana ve başkalarını mutlu kılan gerçeği söyleyene.

— Kim kördür?
Kötü işler yapan kimse.

— Kim sağırdır?
İyi nasihatı dinlemeyen kimse.

— Kim dilsizdir?
Lüzumlu olduğu zaman güzel sözleri söylemeyen kimse.

— Arkadaş kimdir?
Bir başkasını kötülük yapmaktan meneden kimse.

— İnsanın en iyi ziyneti nedir?
Onun iyi karakteri.

— Bir ışık gibi çabucak sönen şey nedir?
Kötü adamlarla veya kadınlarla arkadaşlık.

— Bu dünyada, en nadir olan vasıflar nelerdir?
Şefkatle güzel sözler konuşma hünerine sahip olmak. Gurursuz olarak öğrenimli olmak, kahraman ve de affedici olmak, zenginliğe bağlantısı olmaksızın zengin olmak. Bu dört şey en nadir olan şeylerdir.

— En çok acınılacak olan şey nedir?
Zenginlik içinde sefil olmak.

— Methedilecek olan nedir?
Cömertlik.

— Akıllı kimselerin hürmet edecekleri kişiler kimlerdir?
Alçak gönüllü olan kişiler.

— Bütün ailesine şeref kazandıran kimdir?
Kendisine büyüklük payesi verildiği halde, alçak gönüllü kalan kişi.

— Bu dünyanın hakimi kimdir?
Kelimeleri tatlı ve faydalı olan ve doğruluk yolunu takip eden kişi.

— Hiç bir tehlikeye maruz kalmayan kişi kimdir?
Akıllı kişilerin sözlerini dinleyen ve duyguları kontrol altında olan kişi.

— Bir insan nerede yaşamalıdır?
Kutsal kişilerin bulunduğu yerde.

— Akıllı bir insan, neyi söylemekten kaçınmalıdır?
Başkalarının hatalarını ve onlara karşı kötü sözler söylemekten.

— Bir insan daima neyi hatırlamalıdır?
Tanrının kutsal adını.

— Ruhî talebenin düşmanları nelerdir?
Şehvet ve tamah.

— Bir insanı tehlikelerden koruyan nedir?
Sadık bir zevce ve tefrik etme kudreti.

— Bütün arzuları tatmin eden şey nedir?
Guru'nun öğretileri.

— Başkalarını zorla itaat altına alacak en iyi silâh nedir?
Kusursuz bir muhakeme kabiliyeti.

— Kuvvet nerededir?
Sabırda.

— Zehir nerededir?
Kötülükte.

— Korkusuzluk nedir?
Bitaraflık.

— En korkulacak şey nedir?
Kendi zenginliğinizin esiri olmak.

— İnsanlar arasında en nadir bulunan şey nedir?
Tanrı'ya sevgi.

— Bir insanın kurtulması en zor olan kötülükler nelerdir?
Kıskançlık ve gıpta.

— Tanrının sevdiği kişi kimdir?
Korkusuz olan ve başkalarının korkusunu gideren kişi.

— Bir insan kurtuluşa nasıl ulaşır?
Ruhî disiplinlere çalışmayla.

— En saygı değer kişi kimdir?
Brahman'ı bilen kişi.

— Kişi tefrik etme kudretini nasıl geliştirebilir?
Bir büyüğe hizmet etmeyle.

— Büyük olanlar kimlerdir?
En yüksek gerçeği idrak etmiş olan kişiler.

— Gerçekten zengin olan kimdir?
Bağlılıkla Tanrı'ya ibadet eden kişi.

— Hayatından kazanç sağlayan kimdir?
Mütevazi insan.

— Kaybeden kişi kimdir?
Kibirli olan kişi.

— Kime itimat edilmez?
Alışkanlıkla yalan söyleyen kişiye.

— Kutsal insanın kuvveti nedir?
Tanrı'ya güveni.

— Kutsal insan kimdir?
Ebediyyen mutlu olan kişi.

— Kim günahlardan kurtulmuştur?
Tanrı'nın ismini okuyan kişi.

— Bir insan için en zor iş nedir?
Zihnini devamlı olarak kontrol altında tutmak.

— Talebeyi koruyan kimdir?
Onun Guru'su.

— Bu dünyanın öğreticisi kimdir?
Tanrı.

— Bir kimse hikmete nasıl ulaşır?
Tanrı'nın lûtfu ile.

— Kişi nasıl kurtulmuştur?
Tanrı'ya ibadetle.

— Tanrı kimdir?
Bizi cehaletten kurtaran kişi.

— Cehalet nedir?
İçimizdeki ulûhiyetin göz önüne açılmasına engel olan.

— En son gerçek nedir?
Brahman.

— Gerçek olmayan nedir?
Bilgi uyandığı zaman kaybolan.

— Cehalet ne zamandan beri mevcuttur?
Başlangıçsız bir zamandan beri.

— Kaçınılmaz olan nedir?
Bedenin ölümü.

— Kime ibadet etmeliyiz?
Tanrı'nın tecessüm ettiği bir varlığa.

— Kurtuluş nedir?
Cehaletimizin yokolması.

— Bütün mukaddes yazıların kaynağı nedir?
Mukaddes OM hecesi.

— Bizi bu dünya okyanusundan karşı kıyıya geçiren nedir?
Tanrının Lotüs ayağı; onlar büyük bir gemi gibi bizi taşırlar.

— Bağlı olan kimdir?
Dünyevîliğe bağlanmış olan kişi.

— Kurtulmuş olan kimdir?
Bîtaraf olmuş kişi.

— Cennete nasıl ulaşılır?
İhtiraslardan kurtularak.

— İhtirası yokeden nedir?
Kişinin gerçek benliğini idrak etmesi.

— Cehennem kapısı nedir?
Şehvet.

— Kim mutluluk içinde yaşar?
Samadhi'ye ulaşmış olan kişi.

— Uyanık kimdir?
Doğru ile yanlışı tefrik eden kişi.

— Düşmanlarımız kimlerdir?
Duygu organlarımızın kontrol edilmemiş halleri.

— Dostlarımız kimlerdir?
Duygu organlarımızın kontrol edilmiş halleri.

— Fakir insan kimdir?
Hırslı, obur ve haris olan kişi.

— Tamamen kör olan kişi kimdir?
Şehvetli olan kişi.

— Dünyayı kim zaptetmiştir?
Kendi zihnini zaptetmiş olan kişi.

— Ruhî talebenin vazifeleri nelerdir?
Kutsal kişilerle arkadaş olmak, bütün «bana» ve «benim» düşüncelerinden feragat etmek ve kendisini Tanrı'ya adamak.

— Kimin doğuşu inayet edilidir?
Yeniden doğuşa mecbur olmayan kişinin.

— Ölümsüz kimdir?
Bir diğer ölümden geçmeye mecbur olmayan kişi.

— Kişi ideal feragâta ne zaman ulaşmıştır?
Atman'la Brahman'ın bir olduğunu bildiği zaman.

— Doğru hareket nedir?
Tanrı'yı memnun eden hareket.